

DIE GESKIEDENIS VAN DIE STELLENBOSSE STUDENTESANGFEES
1946 - 1980

Beatrix Naudé Lötter

TESIS INGELEWER TER GEDEELTELIKE VOLDOENING AAN
DIE VEREISTES VIR DIE GRAAD VAN MAGISTER IN MUSIEK
AAN DIE UNIVERSITEIT VAN STELLENBOSCH

Studieleier: Prof. R.E. Ottermann
Departement Musiek

November 1986

Geldelike bystand van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing ten opsigte van die koste van hierdie navorsing word hierby erken. Menings in hierdie werk uitgespreek of gevolgtrekkings waartoe geraak is, is dié van die skryfster en moet geensins beskou word as 'n weergawe van die menings of gevolgtrekkings van die Raad vir Geesteswetenskaplike Navorsing nie.

VOORWOORD

By voltooiing van hierdie tesis wil ek graag 'n woord van dank rig aan die volgende persone:

Prof. R.E. Ottermann, my studieleier, vir sy leiding, belangstelling en aanmoediging gedurende die verloop van die studie.

Prof. G.G. Cillié en sy vrou Hettie, vir die beskikbaarstelling van hul plakboeke, wat as waardevolle navorsingsbronne gedien het.

Prof. J.J. de Villiers van die Departement Maatskaplike Werk aan die Universiteit van Stellenbosch, vir sy belangstelling, waardevolle inligting en die leen van 'n plakboek, ander uitknipsels en programme.

Wyle prof. Philip McLachlan en sy vrou Helen, vir inligting uit onderhoude verkry en die beskikbaarstelling van Universiteits-koorprogramme.

Mev. Hanna Botha, hoof van die Dokumentesentrum aan die J.S. Gericke-biblioteek, Universiteit van Stellenbosch, vir haar vriendelikheid en behulpsaamheid.

Die sekretaresse van die Studenteraad, vir toestemming tot insae in die Studenteraadsargief.

Oud-studente van wie inligting en/of bladmusiek deur middel van korrespondensie verkry is.

Mev. Ina Minnaar, vir die bekwame wyse waarop sy die tikwerk behartig het.

My man, Hennie, verdien spesiale dank vir sy jarelange aanmoediging en ondersteuning. Sy bystand, ook as gespreksgenoot wat dikwels met interessante nuwe insigte na vore gekom het, was uiters waardevol.

TRIX LÖTTER

Johannesburg, Oktober 1986.

INHOUDSOPGAWE

Bladsy

VOORWOORD

INLEIDING

1

HOOFSTUK 1 – DIE AARD VAN MUSIKALE BEDRYWIGHEDE OP STELLENBOSCH c1880–1945

5

1. INLEIDING

5

2. F.W. JANNASCH (1883–1930)

6

3. HANS ENDLER (1903–1945)

9

4. DIE OPKOMS VAN AFRIKAANSE VOLKSMUSIEK

14

5. DIE ONTSTAAN VAN VERSKEIE SANGGROEPE

20

5.1 Die Troebadoers

20

5.2 Die Universiteitskoor van Stellenbosch

22

5.3 Die Jan Pierewiet-geselskap

23

6. DIE STELLENBOSSE KUNSWEDSTRYD

24

7. SLOT

24

HOOFSTUK 2 – DIE EERSTE SANGFEES

25

1. INLEIDING

25

2. VOORLOPERS VAN DIE EERSTE STUDENTESANGFEES

25

2.1 Volksangfees

25

2.2 Skolesangfees

27

2.3 Gewyde Sangfees

30

2.4 Kultuurfees

30

2.5 Permanente kore

32

3. DIE EERSTE STUDENTESANGFEES

32

3.1 Ter inleiding

32

3.2 Organisasie

33

3.3 Kore

33

3.4 Die program

34

3.5 Evaluering

38

4. SLOT

40

HOOFSTUK 3 – ORGANISATORIESE ASPEKTE VAN DIE SANGFEES 1947–1980

42

1. INLEIDING

42

2. 1947–1951

42

3. ENKELE INTERESSANTHEDE

48

3.1	Opnames deur die SAUK	48
3.2	Bywoning deur hoogwaardigheidsbekleërs	48
3.3	Verdeling van die winste	48
4.	1952-1956	49
5.	SANGFEES ONDER STUDENTERAAD SE BESKERMING BETREK	52
6.	1957	53
7.	DIE ONTSTAAN VAN DIE STELLENBOSSE KUNSFEEES	53
8.	1959 EN 1960	55
9.	KUNSFEEES 1961	56
10.	SANGFEES WORD 'N SUIWER STUDENTE-AANGELEENTHEID	56
11.	KUNSFEEES 1964	58
12.	DEELNAME VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR	58
13.	1966-1968	59
14.	KUNSFEEES 1969	60
15.	KWARTEEUFEEESVIERING (1971)	60
16.	1972-1978	61
17.	PLAATOPNAMES	64
18.	1979 EN 1980	65
19.	SAMEVATTING	66
	HOOFSTUK 4 - DIE ROL VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR	67
1.	INLEIDING	67
2.	DIE UNIVERSITEITSKOOR AS DEELNEMER AAN DIE SANGFEES 1946-1965	67
3.	DIE ROL VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR Ná 1965	70
4.	DIRIGENTE	72
5.	SAMEVATTING	74
	HOOFSTUK 5 - 'N OORSIG VAN DIE MUSIEK UITGEVOER TYDENS SANGFEES VANAF 1946-1980	75
1.	INLEIDING	75
2.	UITTREKSELS UIT OPERAS EN OPERETTES	77
3.	GEWYDE MUSIEK	81
4.	VOLKSLIEDERE	83
5.	SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDERE	85
6.	"NEGRO SPIRITUALS"	87
7.	LIEDERE UIT AFRIKA	88
8.	LIEDERE UIT ROLPRENTE/MUSIEKBLYSPELE	88
9.	POPULÊRE LIEDJIES	89
10.	SAMEVATTING	90

HOOFSTUK 6 – EVALUERING	92
1. INLEIDING	92
2. REAKSIE OP DIE EERSTE SANGFEES	92
3. REAKSIE TEN OPSIGTE VAN DIE PROGRAM	93
3.1 Gehalte van die sang	93
3.2 Samestelling en lengte van die program	95
3.3 Keuse van musiek – <u>Sangfees</u> of <u>Kunsfees</u> ?	97
4. "SANGFEES–GEES"	100
5. BELANG VAN DIE SANGFEES TE MIDDE VAN ANDER MUSIEKBEDRYWIGHEDE OP STELLENBOSCH	103
6. MOONTLIKE INVLOED BUIITE STELLENBOSCH	104
7. SLOTOPMERKING	106

BYLAE A – CHRONOLOGIESE RANGSKEIKING VAN SANGFEESITEMS

VOLGENS KATEGORIEë	108
i) UITTREKSELS UIT OPERAS	108
ii) UITTREKSELS UIT OPERETTES	113
iii) GEWYDE WERKE	115
iv) VOLKSLIEDERE	122
v) SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDERE	130
vi) "NEGRO SPIRITUALS"	135
vii) LIEDERE UIT AFRIKA	138
viii) UITTREKSELS UIT ROLPRENTE/BLYSPELE	140
ix) POPULêRE LIEDJIES	141
x) ANDER	143

BYLAE B – ALFABETIESE RANGSKEIKING VAN SANGFEESITEMS

VOLGENS KATEGORIEë	154
i) UITTREKSELS UIT OPERAS	154
ii) UITTREKSELS UIT OPERETTES	157
iii) GEWYDE WERKE	158
iv) VOLKSLIEDERE	163
v) SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDERE	168
vi) "NEGRO SPIRITUALS"	171
vii) LIEDERE UIT AFRIKA	172
viii) UITTREKSELS UIT ROLPRENTE/BLYSPELE	173
ix) POPULêRE LIEDJIES	174
x) ANDER	175

BYLAE C – DIRIGENTE	184
i) CHRONOLOGIES	184
ii) ALFABETIES	189
 BYLAE D – BLADMUSIEK VAN ENKELE ITEMS UITGEVOER TYDENS DIE EERSTE SANGFEES (1946)	191
i) OPENINGSKOOR UIT <u>CAVALLERIA RUSTICANA</u> (MASCAGNI)	192
ii) KORAAL UIT <u>DIE MEISTERSINGER VON NÜRNBERG</u> (WAGNER)	195
iii) CIELITO LINDO	196
 BRONNELYS	197

INLEIDING

Die Sangfees op Stellenbosch is tans nog 'n belangrike jaarlikse musiekaktiwiteit en studente-geleentheid. Die vrae rondom die geskiedenis daaragter was die aansporing tot dié studie, en met hierdie ondersoek sal gepoog word om vrae te beantwoord soos die volgende: (1) Watter faktore het aanleiding gegee tot die ontstaan; (2) wanneer en deur wie is die Sangfees gestig; (3) hoe het die heel eerste Sangfees daar uitgesien; (4) hoe is dit met verloop van jare georganiseer en deur wie; (5) neem dit tans nog dieselfde vorm aan as destyds; (6) hoe belangrik was die Sangfees tydens die aanvangsjare en watter plek beklee dit teen 1980 in die Stellenbosse musieklewe. Daar sal ook gelet word op die reaksie wat die Sangfees ontlok het, hetsy deur musiekkenners, die pers, studenterrade, die studente self, dit wil sê almal wat deur die jare daarby betrokke was.

'n Ander belangrike aspek wat nagevors sal word is die musiek wat tydens Sangfees uitgevoer is sedert die ontstaan tot en met 1980. Het die styl van die Sangfeesprogramme mettertyd verander en indien wel, wat was die aard van die veranderinge?

Die belangrikste bronne wat gebruik is om al hierdie inligting byeen te bring is die volgende: Eerstens, die volledige stel programme van die Sangfees-uitvoerings vanaf 1946 tot en met 1980. Dit verskaf onder andere die verskillende kore wat opgetree het, dirigente en natuurlik die items deur elke koor uitgevoer. Die programme is verkry hoofsaaklik van prof. Jan J. de Villiers, prof. G.G. Cillié (uit sy plakboeke) en enkeles uit die Studenterraadsargief. 'n Paar programme is ook my persoonlike eiendom. In die tweede plek is veral van persberigte gebruik gemaak. Op dié gebied was veral twee bronne baie waardevol: 'n Plakboek met koerantuitknipsels omtrent die Sangfees van prof. Jan J. de Villiers wat strek vanaf 1946 tot 1953; asook die uitgebreide persoonlike plakboeke van prof. G.G. Cillié wat inligting (berigte, programme, foto's, briewe, ensvoorts) omtrent al sy bedrywighede bevat. Die versameling uitknipsels oor die onderwerp bymekaar was van groot hulp in die opsporing van berigte oor die Sangfees in die onderskeie koerante. Derdens is daar gebruik gemaak van twee notuleboeke

van Sangfeeskomitees naamlik 1948-1954 (wat per toeval in die Universiteitskoorargief ontdek is!) en 1974/75 en 1978-83 ('n stuk uit die Studenteraadsargief). Alle bestaande sangfeeskomiteeverslae van die Studenteraad is ook tot my beskikking gestel en alhoewel die stel nie volledig is nie, is heelwat waardevolle inligting hieruit verkry. Daar is persoonlike onderhoude gevoer met proff. G.G. Cillié en Jan J. de Villiers (twee van die stigters van die Sangfees), Philip McLachlan (betrokke by 'n skolesangfees in 1944, by die Sangfees self en dirigent van die Universiteitskoor), Bun Booyens (een van die organiseerders van die eerste Sangfees) en dr. P.J. Loots (betrokke by 'n sere-nade-groep op Stellenbosch in die dertigerjare).

Die metode waarop te werk gegaan sal word om die inligting uit bostaande bronne aan te bied is soos volg: As inleidende hoofstuk sal die aard van musikale bedrywighede op Stellenbosch vanaf ongeveer 1880 tot 1945 kortliks bespreek word - as 't ware 'n voorgeskiedenis, om sodoende 'n beeld te kan gee van die stand van musikale aktiwiteite (veral met betrekking tot koor-sang) ten tye van die Sangfees se ontstaan. Hierdie inligting is hoofsaaklik verkry uit voltooide verhandelings of proefskrifte wat betrekking het op die musiekgeskiedenis van Stellenbosch. Daarna, in hoofstuk 2, sal die direkte aanleidende faktore tot die eerste Sangfees uitgelig word en dan ook die heel eerste Sangfees self in besonderhede beskryf word. Daar sal gelet word op die persone betrokke by die ontstaan, waar en wanneer dit plaasgevind het, asook watter vorm die uitvoering aangeneem het, watter musiek uitgevoer is, en die reaksie van die publiek en pers agterna.

Vervolgens, in hoofstukke 3, 4 en 5 word die verloop van die geskiedenis van die Sangfees beskryf. Daar sal eerstens (in hoofstuk 3) gelet word op die organisatoriese aspekte byvoorbeeld hoe en deur wie die onderskeie Sangfeeste georganiseer is, hoeveel deelnemers (kore) daar was, hoeveel uitvoerings, die samestelling van die programme, dirigente, of daar 'n afname in belangstelling was, verandering en vernuwing, ensovoorts. Hierdie inligting sal chronologies weergegee word, dit wil sê elke Sangfees word in besonderhede bespreek in die volgorde soos dit jaarliks plaasgevind het.

Aangesien die Universiteitskoor aanvanklik baie nou betrokke was by die Sangfeeste, word die rol van die Universiteitskoor in die verloop van die geskiedenis van die Sangfees in hoofstuk 4 bespreek. Daar sal ondersoek ingestel word na die rol van die Universiteitskoor as deelnemer aan die Sangfees, asook na die betrokkenheid, indien enige, van die Universiteitskoorlede (byvoorbeeld as dirigente) toe die koor nie meer deelgeneem het aan die Sangfeesprogram nie. Ook sal gelet word daarop of die Universiteitskoor se program enige invloed gehad het op die keuse van liedere van die Sangfeeskore. Vir die doeleindes van hierdie hoofstuk het mev. Helen McLachlan die reeks Universiteitskoorprogramme vanaf 1956 tot 1976 aan my beskikbaar gestel; die res (1977-1980) is my persoonlike eiendom.

In hoofstuk 5 sal 'n baie belangrike aspek van die geskiedenis van die Sangfees gedek word, naamlik die musiek wat deur die jare uitgevoer is. Om in staat te wees tot 'n sinvolle bespreking oor al die liedere wat gesing is, sal daar soos volg te werk gegaan word: Die items van al die programme saam (vanaf 1946 tot 1980) sal eerstens in verskillende kategorieë verdeel word, byvoorbeeld opera, gewyde musiek, ensovoorts, en soos dit jaarliks voorgekom het in 'n bylae aan die einde van die verhandeling aangegee word. Vervolgens sal 'n getalletabel saamgestel word om bostaande gegewens op dié manier weer te gee, wat 'n duidelike geheelbeeld behoort te verskaf van die voorkoms van items in die verskillende kategorieë tydens die onderskeie Sangfeeste. Sekere afleidings en gevolgtrekkings kan dan ook hieruit gemaak word wat in die bespreking wat volg, uiteengesit sal word. Alle inligting omtrent die items wat uitgevoer is en wanneer dit voorgekom het, asook die dirigente, sal ook alfabeties in bylaes aan die einde van die verhandeling verskaf word, sodat die lyste, beide chronologies en alfabeties, as naslaanhulp oor die musiek en dirigente van die Sangfees 1946-1980 kan dien.

As slothoofstuk is daar besluit om, in plaas van 'n eie subjektiewe mening, 'n evaluering van die Sangfees te gee soos dit deur die jare deur uitsprake van persone daarby betrokke weerspieël is. Dit sluit dus in reaksie van die pers se kant, menings van belangrike musiekkenners, beskouings, ingesteldheid

en aanbevelings van die onderskeie Sangfeeskomitees van die Studenteraad, en ander betrokkenes - aangaande alle aspekte van die Sangfees, hetsy organisatories, die program (keuse van items, gehalte van die sang, die lengte, ensovoorts), belangstelling en entoesiasme vir die saak, gesindheid van die deelnemers, die algehele karakter van Sangfees, of ander sake wat na vore mag kom uit die beskikbare bronne. Daar sal gepoog word om (uit hoofde van die voorafgaande hoofstukke) 'n antwoord te bied op die vraag of die Sangfees wel sedert 1946 'n "karakterverandering" ondergaan het en om, indien wel, die aard van die verandering kortliks te omskryf en waarskynlike redes aan te voer hiervoor.

Daar sal ook kortliks gelet word op die belangrikheid en plek van die Sangfees in 1980 (te midde van ander musiekbedrywighede op Stellenbosch) in vergeleke met die eerste Sangfees van 1946, en ten slotte volg enkele opmerkings oor die invloed en betekenis wat moontlik van die Stellenbosse Sangfees op koorsang in die res van Suid-Afrika uitgegaan het.

HOOFSTUK 1

DIE AARD VAN MUSIKALE BEDRYWIGHEDDE OP STELLENBOSCH c1880-1945

1. INLEIDING

"Met 'n Sangfees aan die kom ... laat (dit) 'n mens wonder of musiek en sang altyd so 'n plek in die studentelewe ingeneem het. Dit het nie! Musiek en sang was nie al die jare van so 'n gehalte soos dit nou is nie! 'n Sangfees sou in die jare vroeg, te wete so 'n sewentig jaar gelede 'n onmoontlikheid wees."¹ Hierdie stelling in Die Matie van 1 September 1951 is, alhoewel taamlik emfaties, in wese tog juis. Daarby straal dit ook iets uit van die geesdrif waarmee daar in die jare veertig Sangfees gehou is. Die musieklewe op Stellenbosch het ná die Tweede Wêreldoorlog belangrike vooruitgang gemaak. Die voorgeskiedenis gaan egter terug tot in die negentiende eeu. Die ryke verskeidenheid van musikale bedrywighede, die hoë standaard en die besonder aktiewe musieklewe wat tans op Stellenbosch aangetref word, is grootliks die sigbare resultaat van 'n aantal persone wat reeds teen die einde van die 19e eeu baanbrekerswerk op die gebied van musiekonderrig en musiekbeluistering gedoen het.² Die Sangfees speel 'n belangrike rol in hierdie musieklewe, veral ten opsigte van die studentegemeenskap, sedert die ontstaan daarvan in 1946. Ten einde die belangrikheid en plek van die Stellenbosse Studentesangfees te kan bepaal, asook die milieu te skets waartydens die Sangfees "gebore" is, word kortliks 'n oorsig gegee van die aard van die musikale bedrywighede op Stellenbosch, veral met betrekking tot koorsang, sedert ongeveer 1880 tot en met die ontstaan van die Sangfees in 1946. Eerstens word daar gelet op die bydraes van F.W. Jannasch en Hans Endler onderskeidelik wat hulle veral op musiekonderrig toegelê het - Jannasch meer op die gebied van kerk- en gewyde musiek, en Endler meer op musiek vir die konsertverhoog. Die spontane opbloei van Afrikaanse volksmusiek aan die ander kant het weer indirek gelei tot die stigting van groepe soos die Troebadoers en ander "serenade"-

---

1. In die rubriek "Destyds", Die Matie, 1 September 1951.

2. Grobbelaar, E.P. Die lewe en werke van Hans Endler en sy invloed op die musieklewe van Stellenbosch. Ongepubliseerde M.Mus.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1967, p. 27. Hierna vermeld as Grobbelaar, Hans Endler.

en koshuiskore, die Jan Pierewietgeselskap en die Universiteits-
koor van Stellenbosch.

2. F.W. JANNASCH (1883-1930)³

Prof. N.J. Hofmeyr, professor aan die Stellenbosse Teologiese Kweekskool, het hom reeds sedert sy aankoms op Stellenbosch in 1859 sterk beywer vir die groot ideaal om van Stellenbosch 'n goeie en een van die bekendste musieksentra in Suid-Afrika te maak.⁴ Nadat sy seun Nico Hofmeyr in Augustus 1883 bedank het as orrelis van die N.G.-moederkerk het sy vader besef dat dit dringend noodsaaklik was dat 'n sterk musikale persoonlikheid na Stellenbosch moes kom ter wille van die studerende jeug. Hy besluit dan ook om vir F.W. Jannasch⁵ te vra om na Stellenbosch te kom as 'n musikonderwyser.

Deur bemiddeling van die C.J.V. (die Christelike Jongeliede Vereniging) kom Jannasch en sy gesin in 1883 na Stellenbosch. Reeds voor sy aankoms was almal geesdriftig oor die nuwe lewe wat in die "Zangvereeniging" (in 1877 gestig) en die "Brass Band" sou kom. Reeds in Desember 1883 is die eerste konserte met die "Gewijde Zangvereeniging" en die orkes gehou en die verwagtings is nie teleurgestel nie. (Jannasch het blykbaar gou die blaasorkes-idee laat vaar en probeer om 'n simfoniese orkes op te bou.)

"Die hoë waardering wat Jannasch se uitvoerings met die sangvereniging geniet het, blyk in besonder uit 'n 'Review of the Year' in die studentebblad van 1894 waarin onder andere geskryf word: 'Amongst concerts given special mention must be made of those given by the local Choral Society. Under the able conductorship

---

3. Die gedeelte oor Jannasch is 'n kort opsomming van gegewens hoofsaaklik verkry uit: Ottermann, R.E. Friedrich Wilhelm Jannasch en sy invloed op die kerkmusiek van die NG kerk. Ongepubliseerde D.Phil.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1971. Hierna vermeld as Ottermann, F.W. Jannasch en sy invloed.

4. Grobbelaar, Hans Endler, p. 27.

5. F.W. Jannasch: Geb. Mamre (naby Malmesbury) 1853, oorl. Stellenbosch 1930. Studeer in Duitsland. Medestigter van die Konservatorium vir Musiek op Stellenbosch.

of the energetic Herr Jannasch the society cannot but meet with continued success. The concerts are rare treats."⁶ Die "Y.M.C.A. Choral Society" met Jannasch as leier was 'n groot sukses, en het baie bygedra tot die uitbouing van die musieklewe op Stellenbosch. Dit het nie slegs die standaard van die musiek verbeter nie, maar ook 'n smaak vir goeie musiek by die Stellenbosse publiek aangewakker.

Die klem het tydens konserte van die "Stellenbossche Gewijde Zangvereniging" hoofsaaklik op sogenaamde "gewyde musiek" geval - The Holy City van A.R. Gaul was byvoorbeeld baie gewild. Die sangvereniging het egter aan die begin van die twintigste eeu doodgeloop. In die vereniging se laaste jare het dit bekend gestaan as die "Stellenbosch Choral Society". Volgens Ottermann was die ondergang van die vereniging deels te wyte aan Jannasch se konsentrasie op die "Greylock Music Academy" en latere stigting van die Konservatorium.

Jannasch was ook sedert 1887 orrelis van die N.G.-moederkerk - 'n betrekking wat hy met geesdrif en toewyding vir altesaam 43 jaar lank beklee het. Hy het ook in dié tyd gereelde sangoefeninge met die Kweekskoolstudente gelei. Die toestand van die kerkmusiek op Stellenbosch in daardie jare beskryf Jannasch self soos volg: "At that time church music existed at Stellenbosch more in name than in reality, and it came rather as a shock to me, who had been brought up to the sacred sentiment of church music, to hear German student songs and national airs with sacred words set to them, and being sung at church services." Hy het hom dekadeslank beywer vir die herstel van die Geneefse Psalmmelodieë en vir die sing van Psalms en die "Evangelische Gezangen".⁷ Hy het dan ook koorsang beskou as 'n legitieme integrerende deel van die erediens. Dit was vir Jannasch ook nie 'n probleem of die koor verkondigend mag optree of net as deel van die gemeente in die lofsang mag deelhê nie. Met sy kerkkoor het hy vir beide moontlikhede voorsiening gemaak. Vir hom het

---

6. Ottermann, F.W. Jannasch en sy invloed, p. 89.

7. Ottermann, R.E. "F.W. Jannasch se rol in die ontwikkeling van die kerkmusiek van die Afrikaner". Handhaaf, Desember 1972, p. 15.

die koorsang in diens van die Woord gestaan as medium van verkondiging. Daarom moes die teks ook altyd verstaanbaar wees. Afgesien van probleme met die koorsang in die erediens, is Jannasch meestal deur sy kerkraad gesteun. Hulle het hom egter in sy pogings om uitvoerings van gewyde musiek buite die erediens in die kerk te reël, teengegaan.

Aan die twee meisieskole op Stellenbosch is reeds kort na die stigting daarvan voorsiening gemaak vir musiekonderrig. Met Jannasch se koms na Stellenbosch het hy aanvanklik vir 'n kort rukkie aan die Rynse skool les gegee en daarna by Bloemhof. Die getal musiekleerlinge het geweldig toegeneem en volgens ds. J.C. du Plessis het Jannasch se verbintenis met Bloemhof gesorg vir 'n nuwe bedeling van sang en musiek op 'n hoë vlak in die skoolwese.⁸ Ook met die konsertaanbiedinge wat hy met die Bloemhof-meisies voorberei het, het Jannasch groot lof ingeoes, soos veral uit die reaksies in koerantresensies geblyk het.

Kort voor 1900 het Jannasch besluit om sy verbintenis met Bloemhof te verbreek en selfstandig voort te gaan met wat toe genoem is "The Greylock Music Academy". Ook met hierdie studente het Jannasch konserte vir die Stellenbosse publiek voorberei. Oor een van hierdie konserte word in 1904 in die "Stellenbosch Students' Quarterly" geskryf: "The music was exceptionally good. We hope this success may be a stimulus to Principals and pupils, and serve to foster the taste for good music in the public." (Daar word egter ook genoem dat die gehoor se geselsery soms die musiek geheel en al gesmoor het!)⁹

In dieselfde konsertberig word ook melding gemaak van die eerste van 'n reeks kamerkonserte onder leiding van Hans Endler, "whose object is to supply the public with high-class music and so cultivate the aesthetic tastes of our youths and maidens". Ander musici het hulle dus ook mettertied op Stellenbosch gevestig "om in hierdie groeiende opvoedkundige sentrum musiek aan die publiek te bring en veral van die geleentheid gebruik te maak om 'n groot en lonende praktyk as onderwyser op te bou".⁹

---

8. Ottermann, F.W. Jannasch en sy invloed, p. 81.

9. Ottermann, F.W. Jannasch en sy invloed, p. 82.

3. HANS ENDLER (1903-1945)¹⁰

Hans Endler, 'n tjellis met 'n by uitstek Weense musiekagtergrond,¹¹ het in 1903 met groot ideale na Suid-Afrika gekom. Hy het die musiekskool en leerlinge van mnr. P.K. de Villiers op Stellenbosch oorgeneem. Die bestaande musieklewe in daardie jare het egter vir Endler so saai en kleurloos gelyk dat daar, volgens hom, baie min waardering vir musiek bestaan het. "Vir Endler, wat daaraan gewoond was om in die beste orkeste te speel, was dit moeilik te verstane dat hy hier nie dieselfde begrip, musiekwaardering en musikale aktiwiteit aangetref het nie."¹² Die pogings van Jannasch en andere was vir hom "uiters eenvoudig" en totaal ontoereikend.¹³ Endler skryf self oor sy eerste indrukke van Stellenbosch in Die Huisgenoot van 3 Februarie 1939 soos volg: "Ek het so pas uit die woeligste en grootste Europese stede met hulle musikale bedrywighede gekom en die teenswoordige bloeiende Universiteitsdorp was iets van die verre toekoms ... Daar was nie 'n enkele restaurant nie ... om van 'n operagebou en 'n musiekskool nie eens te praat nie. As sodanig het die Universiteit nog nie bestaan nie, en die Konservatorium vir Musiek was nog geensins gestig nie; geen oratorio's, musiekblyspele of dramatiese opvoerings is ooit aangepak nie. Kortom, daar was nie die geringste beduidenis van musikale lewe of 'n poging om belangstelling vir musiek in hierdie gesuste dorpie wakker te maak nie."¹⁴

Endler was egter 'n optimistiese mens met 'n positiewe lewensuitkyk en het dadelik aan die werk gespring om iets aan die toestand te doen. Hy het verskeie stryk- en blaasinstrumente uit eie sak aangekoop en daarin onderrig gegee met die doel om 'n

-
10. Die bespreking oor Hans Endler is, tensy anders vermeld, 'n kort opsomming van gegewens hoofsaaklik verkry uit: Grobbelaar, Hans Endler.
  11. Hans Endler: Geb. Mohrau, Oostenryk, 1871, oorl. Pinelands 1947. Studie en verblyf hoofsaaklik in Wenen, ook ses jaar in Engeland. Medestigter van die Konservatorium vir Musiek op Stellenbosch, musiekopvoedkundige, tjellis, dirigent, komponis.
  12. Krige, Ode "Herr Hans Endler". Eikestadnuus, 23 Julie 1982, p. 8.
  13. Grobbelaar, Hans Endler, p. 47.
  14. Grobbelaar, Hans Endler, p. 48.

orkes tot stand te bring. "Hy het selfs sover gegaan om mense van die straat af aan te keer en hulle die blink instrumente te wys met die hoop dat hulle genoeg belangstelling sou toon om lid van die orkes te word."¹⁵ Binne 'n jaar na Endler se aankoms op Stellenbosch, op 12 Augustus 1904, bied die "Stellenbosch Orchestral Society" 'n simfoniekonsert aan met Hans Endler as dirigent. Met sy musiektalent, maar veral sy entoesiasme, was Endler beslis een van die baanbrekers van klassieke musiek in Suid-Afrika.¹⁶

In hierdie jare het Endler die idee gekry om 'n groot sentrale oorkoepelende musiekinrigting op Stellenbosch te stig, wat 'n verbetering sou wees op al die privaataateljees wat daar reeds bestaan het. Hy verkry die samewerking van mnr. Armin Schniter, mej. Nancy de Villiers en mev. Von Willich¹⁷ (almal verbonde aan privaataateljees) op die voorwaarde dat prof. Jannasch aan die hoof van die Konservatorium moet staan. Endler het ingewillig en so het die "South African Conservatorium of Music" ontstaan, met prof. N.J. Hofmeyr van die Kweekskool as ere-president en prof. Jannasch as "Director". Die inwyding van die Konservatoriumgebou vind plaas op 3, 4 en 5 Mei 1906.¹⁸

Met Endler aan die Konservatorium verbonde is die inrigting spoedig gekenmerk deur 'n baie aktiewe musieklewe. Sy operette- en oratoriumuitvoerings sou 'n hele nuwe dimensie aan die musieklewe op Stellenbosch gee. Hy het in Junie 1907 Die Skepping van Haydn in die Konservatoriumsaal aangebied met 'n koor van 94 en orkes van 36 lede. 'n Aantal jare later het hierdie uitvoerings van koor- en orkeswerke 'n vaste instelling aan die Konservatorium geword. In April 1915 het Endler 'n koorkonsert georganiseer met 'n koor van 150 en orkes van 30 lede. Van die werke op die program was Wiegenlied (Brahms), Die Himmel rühmen

---

15. Krige, Ode "Herr Hans Endler". Eikestadnuus, 30 Julie 1982, p. 8.

16. Grobbelaar, Hans Endler, p. 53.

17. Mev. Von Willich (aanvanklik Von Wielligh) het haar van sedert 1904 só gespel. Sien Van Blerk, B.E. Maria Fisser as musiekopvoedkundige. Ongepubliseerde M.Mus.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1977, p. 11.

18. Grobbelaar gee 'n uitgebreide, volledige beskrywing omtrent die totstandkoming van die Konservatorium in sy verhandeling, pp. 55-60.

(Beethoven) en Gaudeamus Igitur. In Oktober 1915 word die oratorium Paulus van Mendelssohn aangebied.

"Endler het baie goeie reaksie van die publiek, veral die jongmense en studente uitgelok vir sy uitvoerings. Die Stellenbosch Student's Quarterly skryf in April 1915: 'The importance of music is dawning upon the younger population and this hopeful state of affairs is to a great extent due to the untiring efforts of professors Endler and Jannasch. Stellenbosch is perhaps the only place in South Africa where students have risen to such a height of efficiency in providing their own orchestra and chorus, and this fact should certainly attribute a good deal to its reputation as one of the best educational centres in South Africa.'"¹⁹

Sedert 1923 het Endler met sy Konservatoriumstudente byna jaarliks 'n operette of oratorium of iets dergelyks aangepak. "Elke jaar, tot twee jaar voor sy dood, sou hy 'n oratorio of 'n musikale komedie in die Recreation Teater of die Konservatoriumsaal opvoer. Hierdie opvoerings het 'n hele nuwe tradisie begin en deel van die legende van Stellenbosch geword."²⁰ In 1923 is H.M.S. Pinafore (Gilbert en Sullivan) aangebied, en in 1924 Elia van Mendelssohn. In November 1925 lewer die Kaapse Stadsorkes en Stellenbosse Akademie-koor met Endler as dirigent die volgende program: Die Huweliksmars uit Lohengrin (Wagner), O Bone Jesu (Palestrina), Die Nacht (Schubert), Hail smiling morn (Spofforth) en drie werke van Endler self naamlik Wiegeliedjie, Fairies' Playtime en Souvenir du Regiment. In Desember 1925 vind 'n uitvoering van die operette Miss Hook of Holland (Karl Hamm) plaas; in 1926 volg The Merry Widow (Franz Lehár), in 1927 The Orchid (Gilbert en Sullivan) en in 1929 The Arcadians (Gilbert en Sullivan). Verskeie gedenkfeeste is ook gehou byvoorbeeld 'n Beethoven-fees in 1927, in 1928 'n Schubert-fees, en in 1930 'n Jubileumfees ter viering van die 25ste verjaardag van die Konservatorium.

---

19. Grobbelaar, Hans Endler, pp. 91, 92.

20. Krige, Ode "Herr Hans Endler". Eikestadnuus, 30 Julie 1982, p. 8.

"Endler se bekendheid en alles wat hy tot die bevordering van die musieklewe op Stellenbosch gedoen het, het heel gou deur die land versprei vanweë die baie persone wat tot op hierdie tydstip in uitvoerings van oratoriums en operettes onder sy geesdriftige leiding deelgeneem het."²¹ Uit al die bostaande gegewens blyk dit ook dat die Konservatorium en sy studente gedurende hierdie jare 'n baie belangrike rol gespeel het in die musieklewe op Stellenbosch en ook deur die hele land. Feitlik alles wat op musiekgebied op Stellenbosch plaasgevind het, het uitgegaan vanaf die Konservatorium. Hieruit moet egter nie die indruk verkry word dat slegs musikstudente aan die koorbedrywighede meegedoen het nie. Intendeel, Endler het koorlede getrek uit die breë studentemassa. Een leerling vertel hoe hulle angsvallig op fietse rondgery het om kennisgewings in die klaskamers en in koshuisportale op te plak dat almal tog moes kom oefen nadat Endler een aand uitgestap en gesê het hy gaan nie voort nie.²² In 'n berig in Die Matie van 5 Maart 1943 word daar 'n emosionele beroep gedoen op die studente om hulle aan te meld as koorlede vir 'n uitvoering van die Messias. "Om onder so 'n musikus soos Herr Endler te sing is 'n ware inspirasie. U mag nie die naam van Stellenbosch as kultuursentrum, die naam van Herr Endler in die steek laat nie."²³

In Junie 1935 word die eerste Afrikaanse musiekblyspel in die Konservatoriumsaal deur Endler aangebied, naamlik Pa se dogter (sien illustrasie p. 13). Hierdie operette in vier bedrywe is deur Endler self getoonset, op 'n teks van Walter Spiethoff. In 1936 word die operette The Pirates of Penzance (Gilbert en Sullivan) opgevoer, en op 26 en 27 November 1937 bied Endler 'n uitvoering van die oratorium Die Seisoene van Haydn aan. Op 25 November het dr. C.G.S. de Villiers (alombekend as "Dr. Con" of "Oom Con") 'n lesing gegee oor "Haydn's place in the history of music". In 1938 word nog 'n operette deur Endler aangebied, naamlik In Old Vienna (met woorde en musiek deur homself).

---

21. Grobbelaar, Hans Endler, p. 102.

22. Krige, Ode "Herr Hans Endler". Eikestadnuus, 30 Julie 1982, p. 8.

23. Grobbelaar, Hans Endler, p. 136.

EERSTE AFRIKAANSE MUSIEKBLYSPEL IN
VIER BEDRYWE

Basie Dinde Freezie Han
„Pa se Dogter”

Walter
LIBRETTO DEUR

Walter Spiethoff

MUSIEK DEUR

Hans Endler

VERTALING VAN DIE TEKS DEUR

Otto Grosskopf

LET WEL : Opvoering van die Operetta sonder toestemming van die outeure sal
tot wetelike vervolging lei.

NADruk BELET, ALLE REGTE VOORBEHOU.

In Die Matie van Woensdag 29 Oktober 1941 verskyn die volgende kommentaar: "Eerste oratorium in Afrikaans, Hans Endler maak geskiedenis. Met die uitvoering van Die Skepping van Haydn onder leiding van Endler in die plaaslike stadsaal sal Stellenbosch andermaal geskiedenis maak." Die vertaling uit die oorspronklike Duitse teks vir hierdie eerste uitvoering in Afrikaans is deur dr. C.G.S. de Villiers spesiaal vir die geleentheid gedoen.²⁴ (Sien illustrasie p. 15.) Op 18 Junie 1943 vind 'n uitvoering van die Messias van Handel ook in Afrikaans onder leiding van Endler in die Stellenbosse Stadsaal plaas. Ook hierdie vertaling van die oratorium is deur dr. C.G.S. de Villiers gedoen. (Sien illustrasie p. 16.) Agterna skryf EMOL in Die Burger: "Die koorwerk was in een woord magnifiek ... Die afrigting was by uitstek goed ... 'n Mens vra jouself af: sal daar ooit met die goeie werk voortgegaan word as Hans Endler eendag sy hoof neerlê?"²⁵ Endler se laaste openbare uitvoering van 'n oratorium op Stellenbosch was op 15 Junie 1945 met die aanbieding van Die Seisoene van Haydn in die plaaslike stadsaal.

Uit die voorafgaande blyk dit dus baie duidelik dat Hans Endler 'n geweldige groot bydrae gelewer het ter bevordering van musiek, en veral koorsang, op Stellenbosch. Honderde studente het in hierdie jare die geleentheid gehad om deel te hê aan die uitvoering van 'n groot koorwerk met orkesbegeleiding. Endler het hom egter toegelê op musiek vir die konsertverhoog²⁶ (meestal operettes en oratoria), terwyl die belangstelling in koorsang as medium vir volksang vanuit ander oorde ontwikkel het.

4. DIE OPKOMS VAN AFRIKAANSE VOLKSMUSIEK

"n Golf van nasionale idealisme" het volgens A.M. Hugo in die eerste jare na die Eerste Wêreldoorlog oor Stellenbosch gegaan, en "hierdie idealisme is uitgesing. Die belangstelling vir die Afrikaanse volkslied en studentelied was miskien nog nooit weer

---

24. Volgens die oorspronklike program van die geleentheid.

25. EMOL in "Musiekkroniek". Die Burger, 21 Junie 1943.

26. Soos blyk uit die voorafgaande, asook volgens persoonlike mededeling van Philip McLachlan.

Program 6d.

Die Skepping

(THE CREATION)

ORATORIUM

Deur **FRANZ JOSEPH HAYDN**

Afrikaanse Verwerking: Prof. C. de Villiers.

Onder beskerming van Mev. Jan Marais, Prof. en Mev. Wilcocks, Senaat en Raad van die Universiteit van Stellenbosch en Prof. Fismer.

SOLISTE:

Mev. (Dr.) C. HUGO	..	..	..	Sopraan
BORIS ROME	..	..	..	Tenoor
JOHN ANDREWS	..	..	..	Bariton

*

KOOR EN ORKES

Bygestaan deur lede van die Kaapstadse Stedelike Orkes

Dirigent: HANS ENDLER

Stadsaal, Stellenbosch

Woensdag, 29 Oktober 1941

om 8-uur n.m.

TOEGANG 3/10. (Belasting Ingesluit) STUDENTE 2/6.

Plekbespreking: R. MÜLLER se Musiekwinkel, Pleinstraat, Stellenbosch.

PAARL DRUKERS MTS., BPK.

MESSIAS ORATORIUM

deur

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

(Afrikaans verwerking: Prof. C. de Villiers)

Onder beskerming van Senator en Mev. Bruckner de Villiers, Prof. en Mev. Wilcocks, Senaat en Raad van die Universiteit van Stellenbosch en Prof. Fisser

SOLISTE:

MEV. (DR.) C. HUGO . . . . . Sopraan
MEJ. E. LUBBE . . . . . Alt
TIMOTHY FARRELL . . . . . Bariton
JOHN KNOX . . . . . Tenoor

KOOR EN ORKES:

Bygestaan deur lede van die Kaapstadse Stedelike Orkes.

Dirigent: HANS ENDLER

Stadsaal, Stellenbosch

VRYDAG, 18 JUNIE 1943

om 8-Uur n.m.

TOEGANG 3/10 (Belasting Ingesluit). STUDENTE 2/6
Galery Onbespreek 2/6

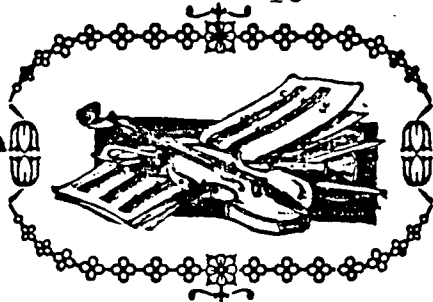
Plekbespreking: C.S.V.-BOEKHANDEL, Plein Str., Stellenbosch

so groot soos in daardie jare nie."²⁷ Reeds tydens die Tweede Taalbeweging (waarin Stellenbosch ook 'n belangrike rol gespeel het met 'n Taalkonferensie in April 1911), was daar 'n groot aanvraag na liedere met Afrikaanse woorde. Hierdie voorkeur vir liedere met Afrikaanse woorde het gespruit uit die stryd om Afrikaans erken te kry as omgangs- en ook as kultuurtaal, gelykwaardig aan ander Europese tale.²⁸ Verskeie pogings tot Afrikaanse liederbundels (ernstige sowel as volksliedjies) het in hierdie jare die lig gesien. Daar was dié van dr. N. Mansvelt, in samewerking met Gustav Preller ('n Hollands-Afrikaanse Liederbundel) in 1907, 'n nasionale bundel in 1906, uitgegee deur die Bondskongres, onder andere op aandrang van "Onze Jan" Hofmeyr, en twee bundels Afrikaanse Minneliedjies deur S.P.E. Boshoff en C.J. du Plessis.²⁹ Op Stellenbosch het mnr. Walter Spiethoff verskeie gedigte van Jan F.E. Celliers, Totius, Leipoldt, en andere getoonset en 'n studentekoor op die been gebring, terwyl die student Stephen Eyssen met 'n bundeltjie van vyf en dertig gewilde liedere vir allerlei studentegeleenthede (uitgegee deur die Studenteraad in 1920) weeklikse sangoefeninge gehou het waar hierdie liedere gememoriseer kon word. Hierdie sangmiddae was volgens A.M. Hugo "uitermate populêr".³⁰

'n Tweede bundel met die titel Volksliedere byeenversamel op las van die Federale Bestuur van die Studentebond Werda en die Afrikaanse Studentebond is in 1922 op Stellenbosch gedruk en uitgegee. (Sien illustrasie p. 18.) In die voorwoord staan onder andere die volgende:

"Eindelik is ook die langaangekondigde tweede bundel gereed, en die gulle ontvangs wat die eerste bundel tebeurtgeval het laat ons hoop dat sy opvolger dit nie minder goed sal tref nie. Hierdie bundel bevat onder

-
27. Hugo, A.M. "Studentelewe 1866-1939", in Stellenbosch 1866-1966 Honderd Jaar Hoër Onderwys, met H.B. Thom as sameroeper van die redaksiekomitee. Kaapstad: Nasionale Boekhandel Beperk, 1966, p. 330. Hierna vermeld as: Stellenbosch 1866-1966.
  28. Grobbelaar, E.P. Die kulturele betekenis van Ds. M.L. de Villiers tydens die jare van emansipasie van die Afrikaanse volk. Ongepubliseerde D.Phil.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1973, pp. 86, 87. Hierna vermeld as Grobbelaar, M.L. de Villiers.
  29. Grobbelaar, M.L. de Villiers, pp. 92-95.
  30. Hugo, in Stellenbosch 1866-1966, p. 330.

VOLKSLIEDERE

BYEENVERSAMEL OP LAS VAN DIE

FEDERALE BESTUUR VAN DIE STUDENTEBOND
WERDA EN DIE AFRIKAANSE STUDENTEBOND.

PRYS: 2/9 PER EKSEMPLAAR (POSVRY).

+++++ KOPIEREG. +++++

GEDRUK EN UITGEVEE DEUR
PRO ECCLESIA - DRUKKERY, STELLENBOSCH.

1922

2

andere 'n paar wysies wat vroeër in die Republieke welbekend was en wat die moeite werd skyn om in ere herstel te word. Die oorspronklike Hollandse woorde is egter op spesiale versoek verafrikaans en selfs verwerk deur Prof. J.F.E. Celliers, van wie ons ook 'n paar oorspronklike liedere opneem. Op versoek van die Werda het Senator C.J. Langenhoven vir ons die 'Werda-lied' gedig en 'Die Ruiter se Oggendlied' uit die Duits vertaal. Sy 'Stem van Suid-Afrika' verskyn ook nou vir die eerste keer op die deur hom goedgekeurde wysie van Ds. M.L. de Villiers. Die meeste van die ou wysies is opnuut getoonset vir hierdie bundel deur Ds. M.L. de Villiers, terwyl hy ons ook 'n paar oorspronklike stukke verskaf het."³¹

Onder die dertien stuks liedere opgeneem in die bundel is, behalwe bogenoemde drie, ook: Sarie Marais, Dingaansdag: 'n Feeslied, O Boereplaas, Strydlied, Vryheid, O Martatjie.

Die eerste "Musiekgeselskap" van Stellenbosse studente het reeds in 1920 op inisiatief van Stephen Eyssen, Pieter de Villiers, Gideon Krige, Victor Potgieter en Johann Buhr 'n uitgebreide konserttoer deur die Kaapprovinsie onderneem om veral die Afrikaanse lied bekend te stel. Die geselskap van sewentien het bestaan uit 'n strykkorps wat ligte musiek van goeie gehalte gespeel het, en dieselfde persone het ook 'n mannekoor gevorm wat meerstemmige liedere voorgedra het. Mej. Adinda Bartels het as sopraan-soliste en haar moeder as toer-chaperone die toer meegemaak. Die toer was die eerste van sy soort wat ooit in Suid-Afrika onderneem is, en dit was in alle opsigte 'n sukses. A.M. Hugo skryf dat daar "seker nog nooit in so 'n kort tydsbestek soveel duisende mense na Afrikaanse en Nederlandse liedere geluister (het) nie".³²

Volgens Hugo het die geesdrif van hierdie eerste jare egter baie gou verdamp en het die studentesang in gehalte afgeneem. In

---

31. Voorwoord tot Volkliedere byeenversamel op las van die Federale Bestuur van die Studentebond Werda en die Afrikaanse Studentebond. Stellenbosch, 1922. Die oorspronklike bundel.

32. Hugo, in Stellenbosch 1866-1966, p. 331.

1927 is 'n nuwe bundel, Die Groot Afrikaanse-Hollandse Liederbundel gepubliseer. (Sien illustrasie p. 21.) Die liedere is versamel en gerangskik deur mej. Joan van Niekerk, destyds musiekonderwyseres op Stellenbosch.³³ Die Afrikaanse Kultuurvereniging het in 1928 weer sangoefeninge gereël onder leiding van mej. Joan van Niekerk en ds. A.D. Raats, "maar dit was 'n tyd van slapheid en belangeloosheid".³⁴ Volgens A.M. Hugo het Herr Endler, dr. Con de Villiers en ander ook pogings aangewend om 'n permanente studentekoor te stig, maar kon nie daarin slaag nie.

5. DIE ONTSTAAN VAN VERSKEIE SANGGROEPE

5.1 DIE TROEBADOERS

Die goeie gebruik van die serenade het, ten spyte van die gebrek aan belangstelling in die samesang van Afrikaanse studenteliedjies, sedert die jare twintig steeds gefloreer. Afgesien daarvan dat dit 'n vaste deel gevorm het van die jaarlikse "ekskursies" van die debatsvereniging³⁵ het elke manskoshuis sy groepie sangers en musikante gehad wat gereeld op maanlignagte uitgetrek het om die rondte van die meisieskoshuise te doen. So het 'n paar van die "ou manne" in Wilgenhof in 1934 besluit om 'n eie serenadekoor op die been te bring. Hulle was Jannie Swartz, P.J. Loots, Chris Prinsloo, en die latere professor Hartwig. Van die eerstejaars is hierby betrek, onder andere Philip McLachlan³⁶ as klavierspeler en Bertie Lombard as violis. Maande lank het die ± 30 koorlede geoefen aan 'n potpourri van opgewekte liedjies en minneliedere.³⁷ Die serenade van vyftig jaar gelede was 'n fyn kuns. Die musiek is dikwels gemaak met viole

---

33. In die inleiding tot die F.A.K. Volksangbundel, uitgegee in 1937, word genoem dat dié bundel "graag die opvolger (wil) wees van dr. N. Mansvelt se Hollands-Afrikaanse Liederbundel en mej. Joan van Niekerk se Groot Afrikaanse-Hollandse Liederbundel wat respektiewelik in 1907 en 1927 verskyn het".

34. Hugo, in Stellenbosch 1866-1966, p. 333.

35. Hugo, in Stellenbosch 1866-1966, p. 293.

36. Philip McLachlan: Geb. Joubertina 1916, oorl. Stellenbosch 1983. Dirigent van die Universiteitskoor van Stellenbosch van 1955-1976, asook tot in 1979 hoof van die Departement Skoolmusiek aan dié universiteit.

37. Volgens mededeling van dr. P.J. Loots, Strand.

DIE GROOT AFRIKAANSE-HOLLANDSE LIEDERBUNDEL

BYEENVERSAMEL EN GERANGSIK DEUR
MEJ. JOAN VAN NIEKERK

VERMEERDERDE EN HERSIENE UITGAWE VAN DIE
„HOLLANDSE-AFRIKAANSE LIEDERBUNDEL”

VERSAMEL DEUR DR. N. MANSVELT,
IN OPDRAG VAN DIE NEDERLANDSCH
ZUID-AFRIKAANSCH VEREENIGING
TE AMSTERDAM

H. A. U. M. v/h JACQUES DUSSEAU & Co. — KAAPSTAD
FIRMA J. H. DE BUSSY — PRETORIA

en die sang was behoorlik meerstemmig ingestudeer. Uiteindelik was die "Troebadoers" van Wilgenhof gereed vir die serenade. 'n Ou klavier is die betrokke aand op 'n sleepwaentjie gelaai, Philip McLachlan was voor die klavier op die wa en Bertie Lombard het viool gespeel terwyl die sangers die wa getrek het. Dit was 'n groot, historiese aand en die manne het gesing: "It looks to me like a big night tonight, big night tonight". Om die dames te beïndruk is daar weggeval met "Doll dear! You brokes my heart; Hallo doll, I loves you so, I loves you true". As die harte dan goed week gemaak is, en sjokolade gevra en gekry is, het hulle verder gegaan na 'n ander koshuis met "Good night, ladies".³⁷ Ander stukke wat gereeld gesing of gespeel is deur die verskillende serenadegroepe is onder meer die Barcarolle van Offenbach, Perfect day, Die brug op ons plaas, Home sweet home, Till we meet again, Tafelberg, Stille nag, en een of meer Gesangwysies!³⁸

Die Troebadoers het 'n instelling geword met sy jaarlikse serenade. Na twee of drie jaar is die naam verander na die "Kraaie van Wilgenhof" wat vandag nog gereeld elke jaar die aand voor predikatedag 'n nagtelike wandeling onderneem en uitmuntende serenadesang lewer. Sommige van daardie heel eerste liedere, byvoorbeeld "It looks to me like a big night tonight" en "Good night ladies" word nog gereeld elke jaar gesing. Hierdie serenade-kore van die jare twintig, dertig en begin veertigerjare was beslis 'n groot faktor in die opkoms van koshuiskore en latere totstandkoming en sukses van die studentesangfees op Stellenbosch.

5.2 DIE UNIVERSITEITSKOOR VAN STELLENBOSCH

In 1936 het 'n groep studente (waaronder Philip McLachlan, een van bogenoemde Troebadoers) vir mnr. William Morris, destyds musiekdosent aan die opleidingskollege Denneoord, genader om dirigent te word van 'n universiteitskoor, 'n permanente studente-koor. Hy het dit aanvaar en die Universiteitskoor van Stellen-

---

37. Volgens mededeling van dr. P.J. Loots, Strand.

38. Hugo, in Stellenbosch 1866-1966, p. 334.

bosch is gestig.³⁹ Reeds in die stigtingsjaar het William Morris die koor op 19 September 1936 saam met die Kaapstadse Simfonie-orkester onder leiding van William J. Pickerill op die verhoog laat verskyn.⁴⁰ Op die program was onder andere O hush thee my babie van Sullivan en O Boereplaas wat Morris self verwerk het, onderskeidelik die heel eerste Engelse en Afrikaanse liedere wat die koor gesing het.⁴¹ Die Universiteitskoor het ook in 1937 die eerste prys verower op die Stellenbosse kuns-wedstryd.⁴²

Die koor het gou 'n instelling op Stellenbosch geword en dr. G.G. Cillié⁴³ het die leiding daarvan in 1940 oorgeneem nadat William Morris opgeroep is vir militêre diens in die Tweede Wêreldoorlog. Danksy uitgebreide konserttoere en radio-uitsendings het die koor toe landswye bekendheid verwerf "en oral die koorvure hoog aangesteek".⁴⁴

5.3 DIE JAN PIEREWIET-GESELSKAP

Die Jan Pierewiet-geselskap is in 1938 gestig (met Philip McLachlan weer eens as een van die stigterslede⁴⁵) met die doel om volksang en outydse danse aan te moedig en terselfdertyd fondse in te samel vir die oprigting van die Langenhoven-gedenksaal. Die groep het ook reeds in dieselfde jaar hul eerste konsertreis onderneem.⁴⁶

---

39. Volgens mededeling van mnr. William Morris, Kaapstad.

40. Reünie-program van die Universiteitskoor, Stellenbosch, 1976.

41. Volgens die oorspronklike program van dié uitvoering.

42. Volgens mededeling van mnr. William Morris, Kaapstad.

43. G.G. Cillié: Geb. Stellenbosch 1910. Vanaf 1939 – 1975 professor in Wiskunde aan die Universiteit van Stellenbosch.

44. Reünie-program van die Universiteitskoor, Stellenbosch, 1976.

45. Lombard, P. "Die Stellenbosse Universiteitskoor". Handhaaf, Mei 1964, p. 19.

46. Booyens, Bun "Studentelewe – die jongste tydperk", in Stellenbosch 1866–1966, p. 394.

6. DIE STELLENBOSSE KUNSWEDSTRYD

'n Kunswedstrydreeks het vanaf 1937 jaarliks onder beskerming van die Skakelkomitee in die Eikestad plaasgevind en is grootliks deur dr. Willem Kempen georganiseer.⁴⁷ In hierdie eerste jare het studentekoorsang heelwat opgang gemaak in die kunswedstryd. Buiten die Universiteitskoor wat elke jaar deelgeneem het, het verskeie "serenade-kore", byvoorbeeld die Juniordagkoor, die mannekoor van Wilgenhof en dameskoor van Greylock dikwels opgetree. Spesiale pryse is uitgelooft vir dié koshuis-kore.⁴⁸

7. SLOT

In dié dorp waar Hans Endler in 1903 "nie die geringste beduidenis van musikale lewe"⁴⁹ kon vind nie, het die belangstelling in musiek, danksy verskeie mense se onvermoeide ywer, dus in die daaropvolgende veertig jaar hoog opgevlam en gebloei. Stellenbosch het begin bekendheid verwerf as 'n musiekdorp en 'n singende universiteit.

---

47. Booyens, Bun in Stellenbosch 1866-1966, p. 390.

48. Volgens die oorspronklike programme van die Pryswenners-konserte van die Kunswedstryd, Stellenbosch, 1940-1945.

49. Sien voetnota 14.

HOOFSTUK 2

DIE EERSTE SANGFEES

1. INLEIDING

Met Hans Endler se operettes en oratoria aan die een kant, en die Universiteitskoor en opkoms van koshuiskore aan die ander kant, asook 'n steeds groeiende jaarlikse kunswedstryd, is die weg gebaan vir 'n aktiewe musieklewe op Stellenbosch, waarby skole en studente sowel as die gevestigde inwoners betrek kon word.

Die begin van die veertigerjare is gekenmerk deur 'n reeks "sangfeeste" (waarin koorsang die hoofbestanddeel gevorm het, afgewissel met gesamentlike sang deur die publiek), wat uiteindelik gekulmineer het in die ontstaan van 'n jaarlikse studente-sangfees in 1946. So is daar byvoorbeeld 'n volksangfees gehou in 1942, 'n skolesangfees in 1944, 'n gewyde sangfees in 1945 en 'n kultuurfees ook in 1945. Om sangfees te hou, was dus aan die orde van die dag! Aanvanklik is die sangfeeste geïnspireer deur 'n begeerte om die Afrikaanse liedereskat te ontgin en aan die publiek bekend te stel, soos blyk uit die programkeuses. Later, met die totstandkoming van die studentesangfees, het die klem verskuif na groot koorwerke uit die klassieke repertorium.

2. VOORLOPERS VAN DIE EERSTE STUDENTESANGFEES

2.1 VOLKSANGFEES (Sien illustrasie p. 26)

Die "volksangfees" hierbo vermeld, is gehou in die Stadsaal in Kaapstad op Vrydag, 10 April 1942 en "die doel van die onderneming is in die eerste plaas om die publiek te leer om saam te sing".¹ Die geleentheid is gereël deur die Wes-Kaaplandse Komitee vir Volksang en Volkspele en die "oppersangmeester" was dr. G.G. Cillié, jnr.¹ Die klavierbegeleiding is waargeneem deur Philip McLachlan. Die byeenkoms was dus geheel en al gerig op

---

1. "Sukses van eerste volksangfees". Die Burger, 11 April 1942.

PROGRAM
 van
Volksangfees
 in die
 STADSAAL, KAAPSTAD
 op
 VRYDAGAAND, 10 APRIL

Oppersangmeester:— Dr. G. G. CILLIÉ, Jnr.

L.W.—Hierdie eerste groot sangfees in die Skiereiland
 begin *stiptelik* om 8.15 N.M. Almal word
 dringend versoek om asseblief in tyd te wees!
 Die deure open om 7.15 n.m. Dankie!

Geen plekbespreking.

Program 1s.

Gereël deur die Wes-Kaaplandse Komitee vir
 Volksang en Volkspele.

§ N.P.

gesamentlike sang en wel van Afrikaanse liedere. Die volgende vaderlands-, slaap- en liefdesliedjies is onder andere gesing: Lied van Jong Suid-Afrika; Waar ou Tafelberg se kop; Oranje-blanje-blou; Ou Karooland; Pikaninie-wiegeliedjie; Rosie van die velde; Tortelduifies; Wilde bergroos; Bolandse nooientjie; Kom lente liewe lente; Na buite; Jy's rein soos lente-blomme; Leer om leer.²

2.2 SKOLESANGFEES (Sien illustrasie p. 28)

In Januarie 1943 word Philip McLachlan as onderwyser by die "Hoërskool vir Seuns" op Stellenbosch (vandag Paul Roos Gimnasium) aangestel, met die gesamentlike sang asook een laerskoolklas as verpligtinge. By die jaarlikse Stellenbosse kunswedstryd het hy ook 'n belangrike deel bygedra wat die deelname van kore aanbetref.³ As gevolg van die sukses van sy twee kore ('n junior- en seniorseunskoor) stel mnr. A.W. Retief (destyds waarnemende rektor van die skool) in 1944 voor dat die skool as fondsinsamelingsfunksie dié jaar 'n sangfees hou.⁴ Al die opvoedkundige instansies op Stellenbosch (dit wil sê die drie skole, naamlik Bloemhof en Rhenish meisieskole en die Hoërskool vir Seuns, Denneoord Opleidingskollege, asook die Universiteit) word toe op 28 April 1944 betrek by 'n sangfees, georganiseer deur die Hoërskool vir Seuns.⁵ Agterna is daar dikwels na dié geleentheid verwys as die "agterstevoor sangfees" - Rykie van Reenen beskryf dit so: "Hulle keer die stadsaal heeltemal om: hulle laat, uit akoestiese oorweginge, al die kore op die galery sit en draai die laaste stoel in die stadsaal om. Die beste plekke is nou op die regmatige verhoog, die slegste dié hier reg onder die galery van waar 'n mens kore toe moet opkyk."⁶

---

2. Volgens die oorspronklike program.

3. Volgens persoonlike mededeling van prof. Philip McLachlan.

4. Van Wyk, O.C. Die geskiedenis van die Paul Roos-Gimnasium en sy voorgangers (1866-1978). Ongepubliseerde M.Ed.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1981, p. 271.

5. Volgens die oorspronklike program.

6. Van Reenen, Rykie "Musiek in Matieland". Die Byvoegsel tot Die Burger, 20 September 1957.

C 22.

Sangfees Song Festival

Georganiseer deur - Organised by

Hoërskool vir Seuns - Boys' High School
STELLENBOSCH

Stadsaal

Town Hall

Vrydag

28 APRIL 1944 Friday

om 8 o.m.
at 8 p.m.

PUBLIEK
PUBLIC 2/-

SKOLIERE
SCHOLARS 1/-

Belastingvry - Exempt from tax

PLEKBESPREKING/BOOKING: C.S.V.-BOEKHANDEL

Die program het soos volg daar uitgesien:⁷ Al die skole is betrek in gesamentlike sang van hoofsaaklik Afrikaanse liedere, onder andere Lied van Jong-Suid-Afrika, Tortelduifie, Pikaniniewieglid, Aanstap en Die klim was swaar. Die koor van senior seuns met Dis al en Oggendlied, sowel as die St. II-seunskoor met Wandellied en Waar ou Tafelberg se kop, is deur Philip McLachlan gelei. 'n Dogterskoor van "Rhenish Institute" het twee Engelse liedere gesing naamlik The Meeting of the Waters en Silent Night. Twee kore van Bloemhof het opgetree: die senior-koor het Aandlied (van Fehrmann, vertaal deur dr. Con de Villiers⁸) en Wieglid (Mendelssohn) uitgevoer en die juniorkoor het Feëlewe van F. Abt uitgevoer. Volgens prof. McLachlan self was die sang van die junior dogters van Bloemhof uit 'n artistieke oogpunt gesien van die hoogste standaard. Die Universiteitskoor onder leiding van dr. G.G. Cillié het ook aan die program deelgeneem met vier liedere, naamlik Nag, skone nag; Jy's rein soos lentebloem; Leer om te leer en die Bruilofslid uit Lohengrin van Wagner. Die Juniordagkoor van 1943 ('n gemengde studentekoor) onder leiding van John Pauw (vandag 'n bekende koorleier in Durban) het twee lenteliedere uitgevoer en die koor van Denneoord Opleidingskollege het ook onder Philip McLachlan se leiding Wieglid van C.H. Lewis gesing. Dan was daar nog die "Serenade-koor" (junior en senior seuns) met Fa La Nana Bambin en Wieglidjie van J. Brahms, en 'n gemengde koor van die skole Bloemhof, Rhenish en die Hoërskool vir Seuns met Die Uitspanning (J. Proudman). Die aand is afgesluit met gesamentlike sang deur die publiek, hoofsaaklik uit die F.A.K.-sangbundel (die woorde van die liedere is egter in die program gedruk), byvoorbeeld Uit die chaos van die eeue, My nooientjie in die moerbeiboom, Daar gaan uit vergange se dae, Kom ons gaan blomme pluk en Die Stem. Hierdie eerste volwaardige "sangfees", waartydens nie minder as elf kore opgetree het nie, was 'n groot sukses, het 'n standaard gestel en het Stellenbosch aan die praat gesit. As idee was dit beslis die werklike voorloper van die Stellenbosse studentesangfees.

---

7. Volgens die oorspronklike program.

8. Prof. dr. C.G.S. de Villiers: Geb. distrik Caledon 1894, oorl. Stellenbosch 1978. Professor in Soölogie aan die Universiteit van Stellenbosch 1923-1959. Lewer belangrike bydraes op die gebied van musiek, letterkunde, vertaalwerk, e.a.

2.3 GEWYDE SANGFEES

In dieselfde jaar van die eerste skolesangfees, reël prof. G.G. Cillié met sy kerkkoor en Universiteitskoor 'n huldigingsfees in verband met die ingebruikneming van die Afrikaanse Psalm- en Gesangboek, op Hervormingsdag (29 Oktober 1944) op Stellenbosch.⁹ Die kerkkoor was volgens Rykie van Reenen in daardie dae "die musiekkern op Stellenbosch".¹⁰ Gladys Hugo tree op as soliste en ou psalms en gesange word by die geleentheid op hulle oorspronklike Duits en Frans gesing.¹¹ 'n Soortgelyke byeenkoms op groter skaal - bekend as 'n "Groot gewyde Sangfees" - word op 16 Maart 1945 in die Kaapstadse Stadsaal gehou (sien illustrasie p.31). Proff. E.C. Pienaar en C.G.S. de Villiers het as sprekers opgetree, met die gesamentlike kerkkore van Kaapstad en Stellenbosch asook die Stellenbosse Universiteitskoor onder leiding van dr. G.G. Cillié, en Gladys Hugo as soliste. Hannes Uys was verantwoordelik vir die orrelbegeleiding.¹²

2.4 KULTUURFEES

Ook in 1945, op 6 Augustus, word 'n groot "Kultuurfees" in die Kaapstadse Stadsaal gehou.¹³ Die program het bestaan uit 'n uitvoering van die Bybelkantate van Stephen Eyssen (wat hy by dié geleentheid self gedirigeer het), en die Te Deum van F.W. Jannasch. Die koor was ± 250 stemme sterk - weer eens die kerkkore van Kaapstad en Stellenbosch en die Universiteitskoor onder leiding van prof. G.G. Cillié. As soliste het opgetree Una Steyn (sopraan), Elise Lubbe (alt), Walter Roux (tenoor) en George van der Spuy (bariton-bas).¹³ 'n Soortgelyke uitvoering word op 18 Augustus in die Nuwekerk (tans die kerkgebou van die NG-gemeente Stellenbosch-Sentraal) op Stellenbosch gehou.¹⁴ (Sien illustrasie p.31.)

-
9. Volgens die "Feesprogram" van die geleentheid.
  10. Van Reenen, Die Burger, 20 September 1957.
  11. "Grootste musikale skat - feesviering op Stellenbosch". Die Burger, 30 Oktober 1944.
  12. Volgens die oorspronklike program van die "Gewyde Sangfees".
  13. "Belangstelling vir Bybelkantate - Plekbespreking vorder fluks". Die Burger, 31 Julie 1945.
  14. Volgens die oorspronklike program van die geleentheid.

PROGRAM

VAN

GEWYDE SANGFEES

IN DIE

STADSAAL, KAAPSTAD

(Onder beskerming van die N.G. Kerkraad, Kaapstad)

OP

VRYDAG, 16 MAART 1945

Om 8-uur n.m.

DEELNEMERS:

PROF. DR. E. C. PIENAAR

PROF. DR. C. G. S. DE VILLIERS

MEV. GLADYS HUGO (Sopraan)

KAAPSTADSE KERKKOOR (leier: Hannes Uys)

STELLENBOSSE KERKKOOR (leier: Dr. G. Cillie, Jnr.)

ORRELIS: HANNES UYS

PROGRAM

Uitvoering van

BYBELKANTATE

STEPHEN EYSEN

„TE DEUM”

F. W. JANNASCH

IN DIE

NUWEKERK, STELLENBOSCH

OP

SATERDAG, 18 AUG. 1945

OM 8 N.M.

N.P. 8289 7 45

2.5 PERMANENTE KORE

By alle kooruitvoerings op Stellenbosch in hierdie jare het dus hoofsaaklik die kerkkoor of Universiteitskoor, of albei gelyktydig, onder leiding van prof. G.G. Cillié, opgetree. Deur sy werk as leier van hierdie twee kore het prof. Cillié 'n geweldige bydrae gelewer om koorsang op Stellenbosch te bevorder. In Maart/April 1946 kry 'n groepie teologiese studente, met Bill Fullard vooraan, die idee om ook 'n Kweekskoolkoor te stig, en hulle vra ook vir prof. G.G. Cillié om hulle af te rig. Hennie Joubert (later die Hoof van die Departement Musiekeksamens aan die Universiteit van Suid-Afrika) tree op as begeleier, en reeds in Junie 1946 onderneem die veertig mans 'n konserttoer met groot sukses.¹⁵

3. DIE EERSTE STUDENTESANGFEES

3.1 TER INLEIDING

Te midde van al hierdie gereelde sangfeeste en koorbedrywighede en met die sukses van die skolesangfees van 1944 steeds baie helder voor die geestes oog het die denkbeeld van 'n studente-sangfees in 1946 ontstaan toe Jan J. de Villiers (destyds 'n student in Wilgenhof)¹⁶ aan dr. Con de Villiers en prof. G.G. Cillié 'n Johann Strauss-aand voorgestel het.¹⁷ Die moontlikheid van so 'n musiekaand is bespreek, ook met mnr. Jan L. (Koekjan) de Villiers ('n teologiese student in Dagbreek).¹⁸ Dr. Con het die moontlikheid raakgesien om met al die koorbedrywighede van die koshuise (dit wil sê die serenade-kore en die gereelde jaarlikse kunswedstryd-koshuiskore), wat min of meer los van mekaar gestaan het, 'n massa-musiekfees te hou waarin die hoofdis koormusiek uit die skat van volksliedere, operas en operettes sou wees.¹⁹

---

15. Van Reenen, Die Burger, 20 September 1957.

16. Vandag hoof van die Departement Maatskaplike Werk aan die Universiteit van Stellenbosch.

17. Volgens persoonlike mededeling van prof. Jan J. de Villiers het hyself 'n groot voorliefde vir Duitse volksmusiek en die operette, vandaar die idee vir 'n Johann Strauss-aand.

18. Vandag professor aan die Kweekskool op Stellenbosch.

19. Volgens mededeling van prof. Jan J. de Villiers.

3.2 ORGANISASIE

Die eerste studentesangfees - die heel eerste van sy soort in die geskiedenis van Stellenbosch - op 13 September 1946 in die Stadsaal, is onder gesamentlike beskerming van die Universiteit en die Studenteraad gereël deur 'n komitee bestaande uit dr. G.G. Cillié, Jan J. de Villiers, Jan L. de Villiers, Isabelle Murray, Chris Botha en Bun Booyens,²⁰ maar volgens laasgenoemde was dr. Con eintlik "die besieling agter die ganse onderneming".²¹ Die geesdrif van hierdie komitee was aansteeklik. Hulle het daarin geslaag om onder hul medestudente groot getalle te kry wat die oefeninge vir die fees reeds vanaf Aprilmaand bygewoon het. "Toe die banieropskrif 'Studentesangfees 1946' vroeg in September, na moeitevolle klouterpogings, van boom tot boom (geelgroen met vars lentebotsels) oor die straat voor die 'Conserve' aangebring is, was dit die aanvang van 'n era in ons Stellenbosse studentelewe."²¹ Die studentekoerant, Die Matie, skryf in 'n hoofartikel: "'n Gebeurtenis wat 'n hoogtepunt behoort te vorm in die geskiedenis van Stellenbosch se kulturele bedrywighede is die Sangfees wat op Vrydagaand, 13 September, in die stadshuis gehou word. Die ong. driehonderd deelnemers verkeer reeds in puik afrigting en kritiese musiekkenners wat die oefeninge bygewoon het, voorspel reeds sang, veral koorsang, van die hoogste gehalte."²²

3.3 KORE

Drie saamgestelde kore (sowat 350 studente) het deelgeneem: Die Universiteitskoor onder leiding van dr. Cillié; die gesamentlike kore van Sonop, Huis de Villiers, Greylock, Monica en Dagbreek onder leiding van Jan L. de Villiers, en dié van Huis ten Bosch, Harmonie, P.S.O. en Wilgenhof onder leiding van Jan J. de Villiers.²³ Prof. Cillié meld dat hulle maar hul "pad gevoel-voel (het) ten opsigte van die koshuiskore ... die twee

---

20. "Groot Sangfees Vrydag op Stellenbosch". Die Burger, 10 September 1946.

21. Booyens, Bun "'n Kwarteeu van Matie-Sangfeestelikheid". Sangfeesprogram 1971.

22. Hoofartikel, Die Matie, 6 September 1946.

23. Volgens die oorspronklike program.

Janne het nie elk 'n vaste kombinasie van koshuiskore gehad nie".²⁴ Volgens prof. Jan J. de Villiers was Wilgenhof nie baie geneë om saam met 'n ander manskoshuis te sing nie, en daarom het die dameskoshuise Huis ten Bosch en Harmonie saam met òf Wilgenhof òf P.S.O. onderskeidelik opgetree. Die P.S.O.-mannekoor het in drie nommers alleen opgetree (drie Duitse volksliedjies); so ook die koor van Dagbreek (met die "Priesterkoor" uit Die Zauberflöte) en 'n dameskoor van Sonop, Huis de Villiers en Greylock (met die "Koor van die werksters in die sigarefabriek" uit Carmen).²⁵ As soliste het Louwtjie Louw (tenoor), 'n jong boer van die Swartland, Augusta van Rooyen (sopraan) en Coby Lemmer (sopraan) opgetree. Die knap klavierbegeleiding is behartig deur mej. Joan van Niekerk ("Miss Joan"), Makkie Grové, Sarah Muller en Louis Steyn.²⁶

3.4 DIE PROGRAM (Sien illustrasie p. 35-37)

In die Sangfeesprogram van 1971 noem Bun Booyens dat die heel eerste Sangfeesprogram oordeelkundig en keurig saamgestel is deur prof. Con de Villiers. "Hierdie geniale mens met die warm hart het homself nie gespaar om die koorwerke te vertaal, te verwerk en aan te pas nie."²⁷ J.C. de W. Steyn skryf in 1947 dat Stellenbosch gelukkig is om persone soos proff. Gawie Cillié en Con de Villiers te hê "wat hulle ryper ondervinding en kennis onbaatsugtig aan die studente en jonger koorleiers wy".²⁸ Dr. Con was altyd gewillig om gesaghebbende raad te gee, te help met die keuse van geskikte nommers, om stukke vierstemmig te verwerk en selfs een of ander onbekende volksliedjie te toonset en die nodige woorde by te skryf. Hy het ook oral gehelp met uitspraak en interpretasie.²⁸ Die oorspronklike program van die Sangfees 1946 meld ook dat die program "goedgunstiglik saamgestel (is) deur Prof. Dr. C.G.S. de Villiers".

---

24. Cillié, G.G. "En ons sing nog steeds". Die Matie, 3 September 1971, p. 2.

25. Volgens die oorspronklike program.

26. "Sangfees op Stellenbosch". Die Burger, 16 September 1946.

27. Booyens, Sangfeesprogram 1971.

28. Steyn, J.C. de W. "Die Groot Sangfees op Stellenbosch". Byvoegsel tot Die Burger, 23 Augustus 1947.

G. G. Cillie
Jan L. de Villiers
Jan J. de Villiers

PROGRAM *Rooyen*

van

SANGFEES

in die

Stadsaal Stellenbosch,
op

VRYDAG, 13 SEPTEMBER 1946,
om 8 nm..

Onder die beskerming van die S.V.R. van die Universiteit, Stellenbosch.

Sopraan : AUGUSTA VAN ROOYEN,

Tenoor ; ' LOUWTJIE LOUW.

Kore wat deelneem : Die Universiteitskoor (dirigent: Dr. G. Cillie, jr.),

Kore van Sonop, Huis-de-Villiers, Greylock, Monica en Dagbreek
(dirigent : Jan L. de Villiers),

Kore van Huis-ten-Bosch, Harmonie, P.S.O. en Wilgenhof
(dirigent : Jan J. de Villiers).

Begeleiers : Mejj. J. van Niekerk, M. Grové, S. Muller en Mnr. L. Steyn.

Die Program is goedgunstiglik saamgestel deur Prof. Dr. C. G. S. de Villiers.

(Fondse ten behoeve van die Teringbestrydingskomitee).

Deel 1

1. „HEUGELIKE TYDING”: Ges. 36 („Jesu, meine Freude” 1653), deur Johann Crüger (1598-1662). Toonsetting: J. S. Bach (1685-1750).
(UNIVERSITEITSKOOR).
2. „GELOWIGE HART, WEES VROLIK” („Mein gläubiges Herze, frohlocke.” Melodie: wêreldlike kantate, „Was mir behagt, ist die muntre Jagd,” gewyde woorde (kontrafak) uit gewyde kantate 68, „Also hat Gott die Welt geliebt” van J. S. Bach (1685-1750). (Verwerking: M. Rigby).
(UNIVERSITEITSKOOR).
3. „SKAPE WEI TEVREDE” („Schafe können sicher weiden”) uit dieselfde wêreldlike kantate as No. 2 van J. S. Bach (1685-1750).
(UNIVERSITEITSKOOR).
4. „PRIESTERCHOR” uit die opera „Die Zauberflöte” (1791) van W. A. Mozart (1756-1791).
(DAGBREEK).
5. „DA ZU DER HEILAND KAM,” openingskoraal uit die opera „Die Meistersinger von Nürnberg” (1868) van R. Wagner (1813-1883).
(HUIS-TEN-BOSCH, HARMONIE en P.S.O.).
6. PELGRIMSKOOR uit die derde bedryf van die opera „Tannhäuser” (1845) van R. Wagner (1813-1883).
(WILGENHOF, HARMONIE en HUIS-TEN-BOSCH).
7. PAASKOOR uit die opera „Cavalleria rusticana” (1890) van P. Mascagn (1863-1945).
(UNIVERSITEITSKOOR).

POUSE.

8. „EINZUG DER GÄSTE” uit die opera „Tannhäuser” (1845) van R. Wagner (1813-1883).
(DAGBREEK, SONOP, HUIS-DE-VILLIERS en GREYLOCK).
9. „LEMOENBLOESEMKOOR” uit die opera „Cavalleria rusticana” (1890) van P. Mascagn (1863-1945).
(WILGENHOF, HARMONIE en HUIS-TEN-BOSCH).
10. „CIELITO LINDO,” Spaans-Kaliforniese volksliedjie.
(WILGENHOF, HARMONIE en HUIS-TEN-BOSCH).
11. „KOOR VAN DIE WERKSTERS IN DIE SIGAREFABRIEK” uit die opera „Carmen” (1875) deur G. Bizet (1838-1875).
(SONOP, HUIS-DE-VILLIERS en GREYLOCK).
12. „SPINLIED” uit die opera „Der fliegende Holländer” (1843) van R. Wagner (1813-1883).
(UNIVERSITEITSKOOR).
13. „KLINK, KLOKKE!” („Ring out, wild bells,” nuwejaarsgedig van Tennyson) Toonsetting: P. Fletcher.
(UNIVERSITEITSKOOR).
14. „DES JAHRES LETZTE STUNDE” (oujaarsgedig van J. H. Voss, 1784), Toonstelling van J. A. P. Schulz (1737-1800).
(P.S.O.-MANNEKOOR).

15. „ACH, WIE IST'S MÖGLICH DANN?," volkslied uit die Thüringer Wald, 1827, opgeteken deur F. Kücken (1810-1872).
(P.S.O.-MANNEKOOR).
16. „DIE BINSCHGAUER WOLLTEN GERNE WALLFAHRTEN GEHEN," Tirolse volksliedjie, opgeteken 1820.
(P.S.O.-MANNEKOOR).
17. FINALE van die tweede bedryf van die operette „Die Fledermaus" (1874) van J. Strauss (1825-1899).
(DAGBREEK, SONOP, HUIS-DE-VILLIERS en GREYLOCK).
18. „ARIA" uit „Il Trovatore" van G. Verdi (1813-1901).
(LOUWTJIE LOUW—Tenoer)
19. „REMINISCENCES OF VERDI," pot pourri uit Verdi (1813-1901) se opera's, verwerking van P. Fletcher.
(UNIVERSITEITSKOOR).

Die program het uit nie minder as negentien nommers bestaan nie. 'n Bladsy met die woorde van al die liedere daarop is by die program ingesluit. Die uitvoering het begin met enkele gewyde liedere naamlik Heugelige tyding, Gelowige hart wees vrolik en Skape wei tevrede (toonsettings van J.S. Bach) deur die Universiteitskoor. 'n Paar buitelandse volksliedere is uitgevoer: Cielito Lindo ('n Spaans-Kaliforniese liedjie, in Afrikaans gesing); Ach, wie ist's möglich dann? en Die Binschgauer wollten gerne wallfahrten gehen. Dan was daar Klink, klokke! (toonsetting van P. Fletcher) en Des Jahres letzte Stunde (toonsetting van J.A.P. Schulz). Die program het egter veral klem gelê op kore uit die operas. Die volgende is ingesluit: "Priesterchor" (in Duits voorgedra) uit Die Zauberflöte; "Da zu dir der Heiland kam" (in Duits en Afrikaans gesing) uit Die Meistersinger; "Pelgrimskoor" (in Afrikaans) uit Tannhäuser; "Paaskoor" (in Afrikaans gesing) uit Cavalleria Rusticana; "Einzug der Gäste" (in Duits voorgedra) uit Tannhäuser; "Lemoenbloesemkoor" (in Afrikaans) uit Cavalleria Rusticana; "Koor van die werksters in die sigarefabriek" (in Frans gesing) uit Carmen; "Spinlied" (in Afrikaans) uit Der fliegende Holländer; "Finale" uit die tweede bedryf (in Duits) van die operette Die Fledermaus. Die aand is afgesluit met 'n potpourri uit die operas van Verdi naamlik Reminiscences of Verdi, 'n verwerking van P. Fletcher, uitgevoer deur die Universiteitskoor.²⁹ In 1971 ('n kwarteeu later) sê prof. Gawie Cillié die volgende omtrent die operakore van die eerste Sangfees: "Vir baie van die sangers en sangeresse, en ek glo ook vir baie van die luisteraars, was dit die eerste kennismaking met van die gewilde kore uit die operas ... Ek glo dat die hooforsaak van die sukses van die eerste Sangfees juis was dat studente en publiek meteens ontdek het welke mooi musiek hierdie operas bevat; en verder dat dit moontlik is vir studentekore om dit indrukwekkend en selfs opwindend weer te gee."³⁰

3.5 EVALUERING

Die eerste Sangfees was 'n welluidende sukses. Emol, bekende

---

29. Volgens die oorspronklike program.

30. Cillié, Die Matie, 3 September 1971, p. 2.

musiekkritikus van Die Burger, het die week daarop geskrywe: "Ek het nie gedink dat so iets in Suid-Afrika moontlik is nie. Om 350 studente aan die sing te kry - nie studente-liedere, 'Sarie Marais' of 'Wat maak Oom Kalie daar' nie, maar Bach, Wagner, Verdi, Bizet, ens. - is inderdaad 'n prestasie ... Dit was heerlik om na jeugdige stemme te luister, alles was so vol lewenslus, so vol van die lente ... Ek wil Stellenbosch dan gelukwens met iets wat seker nog nie op so 'n groot skaal in Suid-Afrika aangedurf is nie."³¹ Uitsprake soos "Stellenbosch het met hierdie onderneming bepaald weer 'n nuwe mylpaal in ons kultuurgeskiedenis daargestel",³² het oral opgegaan. In Werda verskyn die volgende aangaande die eerste Sangfees onder die subopskrif "Studente toon homself weer leier op Kultuurgebied": "Hierdie besondere gebeurtenis in ons kultuurlewe het as onbetwisbare artistieke prestasie terselfdertyd twee wanopvattinge die nek ingeslaan. Die een is dat Stellenbosch op kultuurgebied in 'n doodslaap verkeer, die ander dat die Afrikanervolk onmusikaal en veral nie 'n singende volk is nie. Die uitmuntende vertoning van soveel jongmense, verenig in 'n lofwaardige kultuurstrewe om die skone sangkuns te bevorder, was inderdaad 'n kultuurdaad van klinkende betekenis. Andermaal het Stellenbosch aangetoon wat toewyding, geesdrif en opoffering kan vermag!"³³ Ook dr. Willem Kempen het gepraat van 'n "prag-aand" en 'n "geestelike ervaring".³⁴

In vergelyking met die voorafgaande sangfeeste, byvoorbeeld die gewyde sangfees, die skolesangfees, die volksangfees, ensovoorts, het hierdie eerste studentesangfees besondere groot en goeie reaksie uitgelok. Een van die redes daarvoor mag wees die feit dat hier ook op die gebied van die klassieke musiekrepertorium 'n groot bydrae gelewer is, en nie slegs volksliedjies en studenteliédjies uitgevoer is nie. Dit was 'n samevoeging

---

31. Emol, "Stellenbosch se Sangfees". Musiekkroniek, Die Burger, 16 September 1946.

32. "Sangfees op Stellenbosch". Die Burger, 16 September 1946.

33. "Studente-Sangfees 'n reusesukses". Werda, 20 September 1946.

34. "Unieke gebeurtenis in Stellenbosch-Sangwêreld". Die Matie, 21 September 1946.

van gewyde liedere, volksliedjies, asook koorwerke uit die operas - dus as 't ware 'n samevoeging van die verskillende "sangfeeste" vroeër genoem. Die musikale verskeidenheid en die verskillende kore in een uitvoering, veral ook die koshuis-groeperings, het 'n besliste aantrekkingskrag gehad.

In die kommentaar is daar veral ook klem gelê op die feit dat "gewone" studente (dit wil sê nie-musiekstudente) waarvan heelwat nie eers kon note lees nie, hierdie groot en moeilike werke kon uitvoer. En tog, Hans Endler het reeds telkemale vantevore operettes en oratoria met dieselfde "moeilikhedsgraad" ook met amateurkore uitgevoer. Die gees en atmosfeer van die Sangfees het egter baie bygedra tot die sukses daarvan. Jong mense wat in hul honderde optrek om koor te sing het die verbeelding aangegryp en die uitvoering het gesprek van lewenslus en vreugde, iets wat 'n koor van studente by uitstek kan weergee.

Volgens Die Matie het die studente en publiek eenparig die mening gehuldig dat die Sangfees 'n jaarlikse instelling moes word en dat selfs orkeste (byvoorbeeld die Kaapse Stadsorkes) betrek moes word.³⁵ Ná 1946 het die Sangfees dan ook jaarliks plaasgevind en Bun Booyens kon met reg sê: "Die Sangfees het gekom om te bly."³⁶

4. SLOT

Opsommenderwys kan die bydraes van die kernfigure rondom die eerste Sangfees en gebeurtenis wat daartoe gelei het, uitgesonder word. Philip McLachlan het met sy skolesangfees van 1944 die idee voorgestel, as 't ware die fondament gelê waarop verder voortgebou kon word. As gevolg van prof. Gawie Cillié se werk as leier van die Universiteitskoor en die kerkkoor op Stellenbosch, asook sy betrokkenheid by die verskeie "sangfeeste", het hy veel gedoen om 'n milieu te skep waarbinne die eerste Sangfees kon plaasvind. Sy direkte bydrae tot die totstandkoming en betrokkenheid by die eerste Sangfees is breedvoerig beskryf. Derdens was prof. Con de Villiers die een wat

---

35. "Unieke gebeurtenis in Stellenbosch-Sangwêreld". Die Matie, 21 September 1946.

36. Booyens, Sangfeesprogram 1971.

die musiekatmosfeer op daardie tydstip korrek gelees het en die geleentheid raakgesien en benut het om so 'n groot onderneming aan te pak. As aanmoediger, raadgewer, musiekkenner en -verwerker het hy 'n baie groot bydrae "agter die skerms" tot die sukses van die eerste Sangfees (en baie daarna) gelewer. Emol se bekommerde vraag of daar "ooit met die goeie werk voortgegaan (sal) word as Hans Endler eendag sy hoof neerlê"³⁷ kan dus baie positief beantwoord word. Verskeie mense, waaronder bogenoemde drie, het in sy spore gevolg en baie bygedra tot die bevordering van 'n aktiewe musieklewe op Stellenbosch.

---

37. Sien Hoofstuk 1, voetnota 23.

HOOFSTUK 3

ORGANISATORIESE ASPEKTE VAN DIE SANGFEES 1947-1980

1. INLEIDING

In hierdie hoofstuk word 'n oorsig gegee van die Sangfees vanaf 1947 tot en met 1980 om sodoende die veranderinge wat met die verloop van jare plaasgevind het, aan te toon. Daar word veral aandag gegee aan die organisatoriese sy wat aspekte behels soos onder andere die komitee, die aantal deelnemers, dirigente, die samestelling van die kore, die ontstaan van die Kunsfees, die wisselende mate van entoesiasme vir die saak, die groter betrokkenheid en later oorname deur die studente, vernuwinge en ook die afname in belangstelling tydens die later jare.

Daar word chronologies te werk gegaan met 'n volledige bespreking van die belangrikste aspekte van elke jaar se Sangfees tot en met 1962, toe die Sangfees deur die Studenteraad oorgeneem is. Daarna het die basiese patroon jaarliks dieselfde gebly en word slegs enkele opmerkings gemaak oor veranderings of vernuwings of ander sake wat vermelding verdien.

2. 1947-1951

As die eerste Sangfees 'n sukses was, soveel te meer was die tweede, op 12 en 13 September 1947. Daar is dus besluit om in plaas van net die een aand (soos in 1946) die Sangfees oor twee aande te hou, en op sowel die Vrydag- as die Saterdagavond was die Stellenbosse Stadsaal kant en wal gepak. Die ledetal van die gesamentlike kore het ook aangegroei van 350 in 1946 tot 600 in 1947. Feitlik al seshonderd deelnemers het op 20 September in die Paarl en op 17 Oktober in die Kaapstadse Stadsaal hoogtepunte uit die program uitgevoer.¹ Die dirigente was dr. Gawie Cillié, Jan J. de Villiers (toe reeds bekend as "Jan Sangfees" omdat hy hoofsaaklik vir die organisasie verantwoordelik

---

1. "Ons hou weer Sangfees". Die Stellenbosche Student, September 1948.

was²), Otti Uhlenbruck (toe maar 'n musiekstudent in haar tweede jaar en die eerste meisie wat 'n koor tydens Sangfees lei) en mnr. O. Read.³ Soos die vorige jaar was die koshuiskore nie vaste kombinasies nie en het van nommer tot nommer gewissel, alhoewel elke dirigent tog 'n spesifieke kerngroep koshuise gehad het. Die programkeuse vir die twee aande het grootliks ooreengestem, hoewel daar hier en daar 'n nommer voorgekom het wat slegs een van die twee aande uitgevoer is.³ Die program is albei aande afgesluit met die sing van Die Stem van Suid-Afrika - 'n vierstemmige verwerking daarvan wat spesiaal vir die Stellenbosse Sangfees deur die komponis, M.L. de Villiers, self gedoen is.⁴

In 1948 reeds vind daar 'n nuwe ontwikkeling plaas op die gebied van die organisasie van die Sangfees, naamlik met die totstandkoming van 'n volwaardige "Sangfeeskomitee". Die eerste paragraaf van die notule van die eerste vergadering lui soos volg: "Dr. G.G. Cillié verduidelik dat aangesien in die vorige twee jaar mnr. Jan de Villiers so 'n groot deel van die organisasiewerk vir die Sangfees moes behartig, daar gevoel is dat 'n komitee saamgestel moet word om die werk te verdeel."⁵ Uit hierdie komitee word ook 'n dirigente-komitee (wat hoofsaaklik oor die musiek en programkeuse beraadslaag het) en 'n organisasie-komitee saamgestel. As voorsitter van die eerste sangfeeskomitee word dr. G.G. Cillié verkies en as sekretaris mnr. Etienne Smit. Elke koshuis het ook sy eie verteenwoordiger op die komitee gehad. Dr. Con de Villiers word benoem as ere-president. Hy wys dit egter van die hand,⁶ word gevra om sy besluit in heroorweging te neem, en wys dit weer eens van die hand. Gevolglik word daar besluit om die vraagstuk van die ere-presidentskap daar te laat.⁷

-
2. Steyn, J.C. de W. "Die Groot Sangfees op Stellenbosch". Byvoegsel tot Die Burger, 23 Augustus 1947.
  3. Volgens die oorspronklike programme.
  4. Volgens die programaantekeninge deur dr. C.G.S. de Villiers.
  5. Notule van die eerste vergadering van die Stellenbosse Sangfeeskomitee, 24 Maart 1948.
  6. Notule van die vergadering van die Sangfeeskomitee, 4 Augustus 1948.
  7. Notule van die vergadering van die Sangfeeskomitee, 18 Augustus 1948.

Die Sangfees vind in dié jaar op 9 September eers in Kaapstad plaas en daarna op 17 en 18 September op Stellenbosch. Johan Martinson en Irmela Gevers sluit as dirigente by die twee veterane, dr. Gawie Cillié en mnr. Jan de Villiers, aan, en agt persone neem as soliste deel.⁸ Soos in 1947 verskil die programme vir die twee aande gedeeltelik - die volgorde verskil heeltemal en sommige items is slegs een van die twee aande uitgevoer.

By die eerste vergadering van die Sangfeeskomitee op 30 Maart 1949 was die eerste vraag onder bespreking of daar wel 'n Sangfees gehou sal word of nie, aangesien 'n uitvoering van die Requiem van Brahms ook vir die derde kwartaal beplan is. Die Sangfees was dus nog nie op dié stadium 'n jaarlikse instelling wat nagevolg is ongeag die omstandighede of belangstelling nie. Na verdere bespreking is daar besluit dat daar wel 'n Sangfees gehou sal word.⁹ ('n Koor van ongeveer 250 lede onder leiding van dr. G.G. Cillié het die Requiem op 1 en 2 September saam met die Kaapse Stadsorkes, gedirigeer deur Enrique Jorda, uitgevoer.¹⁰)

Uit die notules van hierdie eerste jare (1948-1954) blyk dit dat daar elke jaar probleme was wat die samestelling van die Sangfeeskore aanbetref, dit wil sê watter dameskoshuise met watter manskoshuise moes saamsing. Omdat daar tot in 1949 geen verpligte vasgestelde kombinasies was nie, het Johan Martinson op 'n vergadering "voorgestel dat deelnemers nie moet toegelaat word om in meer as een koor te sing nie (Universiteitskoor buite rekening gelaat). Dit beteken dat daar baie definitief gesê moet word watter koshuis met watter een moet saamsing. Dr. Cillié het besef dat dit baie prakties is, maar het nie sy weg oopgesien om 'n koshuis te verplig om saam met 'n sekere ander koshuis te sing nie. Op 'n voorstel van mnr. Hofmeyr is besluit

---

8. Volgens die oorspronklike programme.

9. Notule van die vergadering van die Sangfeeskomitee, 30 Maart 1949.

10. C. "Stellenbosse koor en die Stadsorkes - Grootse werke skitterend uitgevoer". Die Burger, 2 September 1949.

dat elke koshuis kan kies met wie hy wil saamsing".¹¹ Die samestelling is egter eers tydens die volgende vergadering op 7 April gefinaliseer.

Wat die tydsduur van die kore se programme aanbetref, was dr. Cillié van mening dat elke koor ongeveer twintig minute moet sing - hy meld egter dat dit elke koor vrystaan om te sing net soveel as waarvoor hulle kans sien.¹² Uit die notule van hierdie vergadering blyk dit dat die voorsitter egter sy komiteelede moes aanspoor tot groter entoesiasme: "Dr. Cillié ... wil graag hê dat ons entoesiasties omtrent die saak moet wees. Hy sê dat deur 'n sangfees te hou bewys ons 'n baie groter diens as wat ons besef aan die Universiteit en die omgewing ... As dit ooit gebeur dat hier 'n persoon aangestel word op Stellenbosch wat hom voltyds aan dergelike aangeleenthede sal wy (dit wil sê kore afrig en uitvoerings organiseer) dan kan ons dit beskou as die gevolg van wat ons nou vir die saak opoffer."¹² Dit blyk dus dat 'n gebrek aan entoesiasme 'n probleem is wat reeds in hierdie eerste jare kop uitgesteek het en nie, soos dikwels veronderstel word, iets wat maar slegs in die afgelope aantal jare ondervind word nie, alhoewel dit miskien nou meer so is as destyds.

As dirigente by die Sangfees op 16 en 17 September 1949 tree dr. G.G. Cillié, Con Hofmeyr, Ernie Marais en Johan Martinson op. Jan de Villiers neem dus vir die eerste keer sedert 1946 nie deel nie. Dit is interessant om daarop te let dat die programkeuse vir die twee aande geheel en al verskillend was - die kore moes dus genoeg musiek instudeer om twee programme te vul! Een van die voorstelle op 'n Sangfeeskomiteevergadering na afloop van die Sangfees was dan ook dat dieselfde program liewers twee of selfs drie aande herhaal word, aangesien talle studente kla dat hulle vanaf die tweede kwartaal al oefen en die werke dan net een keer uitvoer.¹³

Op die eerste vergadering van die Sangfeeskomitee gedurende 1950

---

11. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 30 Maart 1949.

12. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 7 April 1949.

13. Notule van die Sangfeeskomiteevergadering, 19 Oktober 1949.

is 'n voorstel van dr. Cillié "dat twee aande Sangfees gehou word, met die voorbehoud dat van die koshuise gedeeltes van hul program die volgende aand kan herhaal en dat die Universiteitskoor sy program daarvolgens sal reël",¹⁴ aangeneem. Wat die indeling van die kore betref is daar besluit dat die dameskoshuise gevra word om te kies met watter manskoshuis hulle wil saamsing, en ook 'n tweede keuse te gee. Dié indeling is tydens die volgende vergadering gefinaliseer.

Gedurende die tweede semester van 1950 neem Philip McLachlan waar as voorsitter van die Sangfeeskomitee terwyl prof. Cillié vir ses maande by 'n sterrewag in Bloemfontein werksaam is.¹⁵ Hy lei ook die Universiteitskoor (wat toe uit ongeveer 120-150 lede bestaan het), asook die koor van Huis-ten-Bosch, Sonop, L'Avenir, Crozierhuis en Dagbreek. Carin Meiring en Con Hofmeyr tree ook as dirigente op. Waar daar in die verlede nog elke jaar (behalwe in 1946) twee verskillende programme laat druk is vir die twee aande, is dit interessant dat in 1950 slegs een program gedruk is waarin albei aande (15 en 16 September) se programme (wat gedeeltelik ooreengestem het) uiteengesit is. Opmerklik is ook die feit dat die programaantekeninge in 1950 baie kort en bondig is, terwyl in die jare vooraf en weer daarna dikwels die volledige teks sowel as 'n Afrikaanse vertaling van elke item aangegee is.

Na afloop van die Sangfees gee Philip McLachlan 'n aantal wenke in verband met toekomstige organisasie. Hy stel voor dat 'n beleid neergelê word met betrekking tot watter inrigtings en kore toegelaat sal word om deel te neem aan die Sangfees - waarskynlik na aanleiding van die feit dat Con Hofmeyr in dié jaar 'n aantal dames van die Wellingtonse Opleidingskollege gebruik het om sy koor aan te vul. Vervolgens stel hy voor dat 'n sogenaamde "koördineringskomitee" vroegtydig aangestel word wat sal besluit watter musiek elke koor gaan sing om sodoende 'n beter program te kan saamstel. Die program as geheel

---

14. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 15 Maart 1950.

15. "Koshuisklaviere pal aan die gang - Stellenbossers dink en praat net Sangfees". Die Burger, 7 September 1950.

was in daardie jare baie belangrik en daar is ook gepoog om byvoorbeeld eers alle gewyde nommers uit te voer en daarna die ligter werke, ook saamgegroepeer as volksliedere, opera-uittreksels, ensovoorts. Die koördineringskomitee sou ook toesien dat daar 'n goeie verhouding is in die persentasie tyd wat aan elke koor toegeken word. Philip McLachlan was ook van mening dat die program oor die algemeen te lank is - afgesien van die feit dat die kore nie nommers kan herhaal nie, "reken mnr. McLachlan dat so 'n klomp koornommers wat so vinnig op mekaar volg te oorweldigend is en die publiek se appresiatiewe vermoë te bowe gaan".¹⁶ Hy stel ook voor dat die Sangfees net een aand gehou word.

In 1951, met dr. Cillié weer eens as voorsitter van die Sangfeeskomitee word besluit om die Sangfees weer twee aande te hou, op 14 en 15 September. In reaksie op Philip McLachlan se wenk het die komitee dit gerade geag om nie 'n vaste beleid neer te lê aangaande wie mag deelneem nie, aangesien hulle nie latere komitees hierdeur wou bind nie. Hulle het wel bepaal hoeveel tyd aan elke koor toegeken moet word. Daar is besluit dat aan die Universiteitskoor 36 "sing-minute" per aand toegestaan sal word, en aan die ander drie kore elk 18 minute per aand. Dié indeling moes egter slegs dien as 'n leidraad vir die dirigente om te weet hoeveel nommers om in te studeer.¹⁷ Die sesde Sangfees het 'n onmiskenbare Verdi-stempel gedra, aangesien 1951 die vyftigste herdenking van die sterfjaar van dié komponis was.¹⁸ Die programme vir die twee aande het grootliks ooreengestem - die opera-uittreksels was dieselfde en slegs 'n paar van die volksliedjies is nie herhaal nie.¹⁹ Vir die eerste keer is verwerkings van Afrikaanse volksliedjies uitgevoer, deur die Universiteitskoor onder leiding van prof. Cillié. Pieter van der Westhuizen (toe senior musiekstudent) en Dudley Vermaak het prof. G.G. Cillié en Jan J. de Villiers as dirigente bygestaan.

-
16. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 20 September 1950.
  17. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 3 Maart 1951.
  18. "Sesde Sangfees kry Verdi-kleur". Die Matie, 17 Augustus 1951.
  19. Volgens die oorspronklike programme.

Ongeveer 600 studente het deelgeneem en die soliste was Gladys Hugo, Elize Lubbe, die broers Willie en Jozua Serfontein en "verskeie jeugdiges wat 'n eerste buiging gemaak het".²⁰

3. ENKELE INTERESSANTHEDE

3.1 OPNAMES DEUR DIE SAUK

'n Interessantheid wat blyk uit die notules is dat die SAUK in daardie eerste jare (vanaf 1947) die Sangfees (of gedeeltes daarvan) òf lewend uitgesaai het, òf opnames gemaak het wat later in programme gebruik is. Vanaf 1962 het die SAUK gereeld opnames gemaak vir latere uitsending. Korrespondensie in verband hiermee is beskikbaar tot in 1970, waarna die gebruik waarskynlik gestaak is as gevolg van plaatopnames deur ander maatskappye wat vanaf 1967 vervaardig is.

3.2 BYWONING DEUR HOOGWAARDIGHEIDSBEKLEËRS

Dit is ook interessant om daarop te let dat die Sangfees in daardie jare gereeld en graag bygewoon is deur hoogwaardigheidsbekteërs, onder andere die Goewerneur-generaal, Eerste Minister en ook die Administrateur.²¹ Ter illustrasie vind ons die volgende in 'n berig in Die Burger: "Die Eerste Minister, dr. D.F. Malan, het ... reeds ses sitplekke bespreek en die Speaker, mnr. J.H. Conradie, en sy geselskap sal op 12 September die uitvoering bywoon."²²

3.3 VERDELING VAN DIE WINSTE

Wat die finansiële sy aanbetref, blyk dit uit die notules van die Sangfeeskomitee dat verskeie instansies gereeld skriftelik aansoek gedoen het om 'n gedeelte van die winste te bekom. Die Sangfeeskomitee het dan, na bespreking, self besluit hoe die opbrengs verdeel gaan word. 'n Groot deel het gewoonlik aan die

---

20. Booyens, Bun "n Kwarteeu van Matie-Sangfeestelikheid". Sangfeesprogram 1971. Hierna vermeld as Booyens, Sangfeesprogram 1971.

21. Booyens, Sangfeesprogram 1971.

22. "Twee groot feeste hou Maties besig". Die Burger, 4 September 1952.

Langenhoven-gedenksaalfonds gegaan. Ander verenigings wat gebaat het was die plaaslike A.C.V.V.-tak, die Teringbestrydingsfonds, die U.S. Vrouevereniging en die Vereniging vir Volksang en -musiek.

4. 1952-1956

Uit die notules van 1952 se Sangfeeskomitee blyk dit dat daar dié jaar weer eens probleme met gebrek aan belangstelling was, en dit nogal van die dames se kant af! Al die primariae van die dameskoshuise is versoek om 'n vergadering van die komitee by te woon en die vergadering is "oopgestel vir enige voorstelle en bespreking van wat gedoen kan word om die dames te beweeg om die kore met Sangfees beter te ondersteun".²³ Die Sangfees word op 12 en 13 September gehou, en vier kore, met as dirigente prof. G.G. Cillié, Jan J. de Villiers, Pieter van der Westhuizen en die nuweling Jean Piaget, tree op. Die programme vir die twee aande het grootliks ooreengestem en die soliste was Joy van Niekerk, Greta Krone, Leonore Groenewald, Louisa le Roux en Jacobus Jacobs.²⁴

In 1953 was daar weer vier kore, met Johan Potgieter en Liebie Louw as nuwe Sangfees-dirigente. Nege soliste tree op waaronder Virginia Oosthuizen en prof. George Z. van der Spuy. Die twee aande nl. 11 en 12 September, se programme stem ook weer - soos toe reeds gebruiklik - gedeeltelik ooreen. Interessante voorstelle wat na afloop van 1953 se Sangfees deur die Sangfeeskomitee gedoen is, is onder meer dat die Senaat versoek word om geen toetse te laat skryf in die week van Sangfees nie (vanaf die Dinsdag tot die Maandag daarna), en ook dat buitestaanders (dit wil sê persone nie van Stellenbosch nie) wat as soliste optree op 'n vaste skaal besoldig word, "bv. een pond tien sjielings vir elke oefening en drie pond vir elke uitvoering".²⁵ Uit die finansiële verslag van daardie jaar blyk dit dat 'n bedrag van

---

23. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 17 Maart 1952.

24. Volgens die oorspronklike programme van die Sangfees 1952.

25. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 17 September 1953.

ongeveer 377 pond as wins verkry is wat verdeel is tussen die Langenhoven-gedenksaalfonds, die Vrouevereniging van die Universiteit en die Vereniging vir Volksang en -musiek.²⁶

Hierdie bedrag is in 1954 opgestoot na 441 pond. 'n Interessantheid uit 1954 wat vermeld moet word is die feit dat die SAUK soos in vorige jare opnames gemaak het van die Sangfees, sekere nommers in hul programme gebruik het, en daarna ook "hardeplaat-opnames" van sekere nommers gemaak het wat die koorlede teen tien sjielings stuk kon bestel.²⁷ Die dirigente in 1954 was prof. G.G. Cillié, Jan J. de Villiers, Liebie Louw en Annatjie Krige. Wat die program aanbetref het al drie die koshuiskore hul items die tweede aand herhaal, terwyl die Universiteitskoor (met die uitsondering van een nommer) 'n ander program op die tweede aand gelewer het.²⁸

"En so het die Sangfees toegeneem in omvang en gewildheid" skryf Bun Booyens in 1971. "'Die vrugte van die Sangfees sal nie net langs die Eersterivier gepluk word nie', het Van Alle Kante in 1954 voorspel. Nuwe koshuise, nuwe koshuiskombinasies, ontlui-kende dirigente, neutvars deelnemers en soliste elke jaar, spog-orkeste van buite, oorspronklike hulpmiddels en innovasies, stewiger staanplekke as die piepende hoenderstellasies van Coet-zenburg, ou melodieë in vreemde, frisse variasies, ou onder-steuners wat maar elke jaar weer kom luister, musiek liefhebbers, deelnemers van weleer en ouers wat van ver-af die vaalstreep vat ... Die Sangfees word 'n gesindheid, 'n gebaar, 'n studente-leefwyse."²⁹

Met die tiende verjaardag van die Sangfees in 1955 word dit vir die eerste keer drie aande na mekaar gehou. Die laaste aand (Saterdag 10 September) was dan ook 'n groot "gala-aand" met heelwat besoekers van buite Stellenbosch.³⁰ Vier kore het opge-

---

26. Finansiële verslag van die Sangfees 1953 (deur H. Wolf-aardt).

27. Notule van die Sangfeeskomitee-vergadering, 14 Oktober 1954.

28. Volgens die oorspronklike programme van Sangfees 1954.

29. Booyens, Sangfeesprogram 1971. ("Van Alle Kante" was des-tyds 'n gereelde rubriek in Die Burger.)

30. "Sangfees duur drie dae". Die Matie, 19 Augustus 1955.

tree naamlik die Universiteitskoor onder leiding van G.G. Cillié; Huis de Villiers, Monica, Greylock en Wilgenhof onder leiding van Jan J. de Villiers; Huis-ten-Bosch, Lydia, Denneoord, Huis Visser, Huis Marais en P.S.O. onder leiding van Philip McLachlan en Sonop, Harmonie, Rozenhof en Dagbreek onder leiding van G.G. Cillié en Philip McLachlan.³¹ Gunstelingnommers wat sedert die ontstaan van die Sangfees groot byval gevind het, is op hierdie tiende verjaardag weer uitgevoer, en van die soliste wat met die heel eerste Sangfees of in die jare net daarna opgetree het, het weer hul bydrae kom lewer. So het Louwtjie Louw van Malmesbury gekom, Jozua Serfontein en Anneen Leeuwner (wat intussen met mekaar getroud is) van Queenstown af, en Bettie Lombard-Marx spesiaal van Pretoria af om deel te neem.³² Die programme van Donderdag- en Vrydagaand het weer eens gedeeltelik ooreengestem en die Gala-aand se program was 'n kombinasie van uittreksels uit die programme van die vorige twee aande. In die pers is egter kritiek gelewer daarop dat die programme te lank was, en dat te veel liedere van dieselfde soort gesing is.³³ Gamba skryf in Die Eikestadnuus dat die dirigente die program as 'n geheel moet beskou en beveel aan dat individuele dirigente nie hul programme apart opstel nie.³⁴

Daar was geweldige groot belangstelling vir die Sangfees in 1956 - in so 'n mate dat meer as 2 000 plekke reeds op die eerste dag toe die besprekings geopen het, bespreek is. Posbesprekings het ook baie aandag geniet.³⁵ Die Sangfees het weer drie aande plaasgevind, op 6, 7 en 8 September 1956. Aangesien Philip McLachlan teen die einde van die vorige jaar die leiding van die Universiteitskoor oorgeneem het, tree hy as dirigent van dié koor op. Drie ander kore neem deel onder leiding van 1) dr. G.G. Cillié, 2) Philip McLachlan en Andries Wassermann, en 3) G.G. Cillié en Jacobus Schoeman. 'n Hele paar werke van Mozart word tydens hierdie Sangfees uitgevoer ter herdenking aan die geboortjaar (1756) van dié komponis.³⁶

---

31. Volgens die oorspronklike programme van Sangfees 1955.

32. "Sangfees duur drie dae". Die Matie, 19 Augustus 1955.

33. A.U. "Studente sing dat 'n mens sien hulle geniet dit". Die Burger, 12 September 1955.

34. Gamba, Eikestadnuus, 16 September 1955.

35. "Meer as 2 000 plekke op een dag bespreek". Die Burger, 22 Augustus 1956.

36. Volgens die oorspronklike programme. Stellenbosch University <http://scholar.sun.ac.za>

Uit die programme van die Sangfees 1956 blyk dit ook dat die manskoshuis Wilgenhof nie in 1956 aan die Sangfees deelgeneem het nie. In 'n berig in Die Matie word dit so verduidelik: "Om Simonsberg by die koshuise te voeg wat vanjaar aan die Sangfees deelneem, moes 'n nuwe indeling gemaak word. Simonsberg is saam met Wilgenhof ingedeel om saam met Huis de Villiers, Monica en Greylock te sing, maar Wilgenhof het geweier om saam met 'n ander manskoshuis te sing. Hierdie stap het die Sangfeeskomitee verplig om Wilgenhof uit te sluit."³⁷ Hulle hou egter hul eie "sangfees" op 'n later datum (13 Oktober 1956) onder leiding van David Müller - in sommige gevalle is die Wilgenhofkoor bygestaan deur dames uit Huis de Villiers en Monica. "Stellenbosch se musiekliefhebbers skyn redelik verdeeld te wees in hul opinie oor die sanguitvoering deur die Wilgenhofkoor ..." lui die aanvang van 'n resensie wat in die Eikestadnuus oor dié uitvoering verskyn het. Daarna volg die beskouinge van twee kritici wat redelik van mekaar verskil.³⁸

5. SANGFEES ONDER STUDENTERAAD SE BESKERMING BETREK

Uit die voorafgaande blyk dit dus dat die Sangfees sedert sy ontstaan in 1946 tot en met 1956 georganiseer is deur 'n komitee, onafhanklik van die universiteit of enige ander vereniging, alhoewel die Sangfees onder beskerming van die Universiteit van Stellenbosch plaasgevind het. Prof. G.G. Cillié was ook elke jaar tot in 1955 (behalwe in 1950 soos reeds vermeld) voorsitter van die Sangfeeskomitee.³⁹ In 1956 was Philip McLachlan voorsitter van die Sangfeeskomitee.⁴⁰

Onder die opskrif "Sangfees onder Studenteraad betrek" verskyn die volgende in 'n berig in Die Matie in 1956: "n Mosie dat die Sangfees onder die beskerming van die Studenteraad betrek

---

37. "Wilgenhof Uit ... So Sing die Ander". Die Matie, 4 Mei 1956.

38. "Wilgenhof-sangfees: pro en contra". Eikestadnuus, 19 Oktober 1956.

39. Volgens die notuleboek van die Sangfeeskomitee 1948-1954, asook (m.b.t. 1955) volgens Charl Opperman "Sangfees is in die Lug". Byvoegsel tot Die Burger, 27 Augustus 1955.

40. McLachlan, Philip "Sangfeeskomitee sê Dankie". Die Matie, 21 September 1956.

word en as sulks onder die Raad dien, is op die laaste S.R.-vergadering aangeneem. Uit hierdie mosie spruit die volgende: (a) Dat daar 'n Sangfeeskomitee van die S.R. in die lewe geroep sal word. (b) Dat die werksaamhede van die huidige Sangfeeskomitee deur die Sangfeeskomitee van die S.R. oorgeneem word. (c) Dat 'n kommissie benoem sal word om so gou moontlik reglemente vir hierdie komitee op te stel en dat in hierdie opsig die raad en wense van die tansbestaande Sangfeeskomitee in aanmerking geneem sal word."⁴¹ In September 1956 kondig die voorsitter van die Studenteraad, Willem van Zijl, aan dat die fees voortaan onder die jurisdiksie van die S.R. val, en dat die Studenteraad dus volle verantwoordelikheid vir die voortbestaan van die Sangfees aanvaar.⁴² Volgens die verslae van die onderskeie Sangfeeskomitees het dr. G.G. Cillié egter nog tot in 1960 as voorsitter van die Sangfeeskomitee opgetree.

6. 1957

1957 was in meer as een opsig 'n rekordjaar. Eerstens het tussen 800 en 1 000 studente deelgeneem aan die Sangfees⁴³ en tweedens het vyf kore opgetree. Die Sangfees is weer drie aande gehou, op 5, 6 en 7 September, maar presies dieselfde program is elke aand uitgevoer. In plaas van die drie verskillende gedrukte programme, soos in die verlede, is daar ook slegs een program laat druk. Dieselfde program is 'n week later, op Vrydag 13 September, in die Burgersentrum in Parow uitgevoer. Die dirigente was Philip McLachlan (met die Universiteitskoor), Chris Swanepoel, Jacobus Schoeman, Miranda Verster en Reino Ottermann.⁴⁴

7. DIE ONTSTAAN VAN DIE STELLENBOSSE KUNSFEEES

Die daaropvolgende jaar, 1958, sal in die geskiedenis onthou word as 'n besondere jaar waarin die Eikestad 'n Kunsfees hou van 4 tot 13 September. Dit is gebou om die jaarlikse Sangfees

---

41. "Sangfees onder Studenteraad betrek". Die Matie, 4 Mei 1956.

42. "Sangfees kry Komitee". Die Burger, 4 September 1956.

43. "Sing is nou al ding vir dié 800 studente". Die Burger, 2 September 1957.

44. Volgens die oorspronklike program.

wat op 5 en 6 September gehou is. In 'n hoofartikel van Die Burger word gesê dat "Stellenbosch se Kunsfees is 'n mooi voorbeeld van wat ondernemingsgees, verbeelding en deursettingsvermoë op artistieke gebied tot stand kan bring. Die begin van dié gedagte was natuurlik die reeks sangfeeste wat die afgelope jare die hele studentegemeenskap in beroering gebring het."⁴⁵ Die Sangfees het met die jare 'n instelling geword wat ver buite die grense van Stellenbosch bekend was. Dit is dan ook gewoonlik twee of drie aande gehou om besoekers ook 'n kans te gee. Die Kunsfees-idee het toe "hier in Stellenbosch in die lug gekom soos jy 'n nuwe seisoen in die lug voel."⁴⁶ Dit is onbekend by wie die gedagte van 'n grootskaalse kunsfees ontstaan het - die volgende persone het op die Kunsfeeskomitee gedien: Mnr. R.H. Behrens (voorsitter), mnr. P. McLachlan (onder-voorsitter), mnr. A.H. de Vries (sekretaris), mnr. J. Visser (tesourier), prof. dr. G.G. Cillié, mnre. G.J. Roux, T. van Huyssteen, J.A.L. Smit, mev. G.G. Cillié, J.N. Smit.⁴⁷ Die tyd het eenvoudig ryp geword vir die Sangfees om iets groters, soos 'n kunsfees, te word. Dit was net vir iemand om te sê: "Nou kom ons dóén dit dan!" Volgens Richard Behrens kom hierdie eer Philip McLachlan toe - "In die laaste instansie was dit sy aansporing wat die Studenteraad die groot besluit laat neem het".⁴⁸ Tydens die sangfees self het vyf kore opgetree. Die dirigente was Philip McLachlan (Universiteitskoor), Reino Ottermann, Chris Swanepoel, dr. G.G. Cillié en Fanie Loots, en as soliste het Joy van Niekerk, Martha Strydom, Melvina Slier en Bennet de Lange opgetree. Behalwe die Sangfees het die kunsfees ook uitvoerings behels deur onder andere Mimi Coertse, Rosalyn Tureck, 'n program deur Suid-Afrikaanse komponiste, die stadsorkes van Kaapstad onder leiding van Anton Hartman met Virginia Fortesque as soliste, en daarby nog talle uitstallings van beeldhouwerk en skilderkuns, lesings, toneelopvoerings, ensovoorts - 'n grootse geleentheid.⁴⁹ Dit is

45. "Ons vier Kunsfees". Hoofartikel in Die Burger, 6 September 1958.

46. "Hierdie September het iets groters gebring". Eikestadnuus, 5 September 1958.

47. Volgens die oorspronklike program.

48. "Hierdie September het iets groters gebring". Eikestadnuus, 5 September 1958.

49. Volgens die oorspronklike program.

in Die Burger beskryf as 'n Kunsfees van wêreldformaat.⁵⁰

8. 1959 EN 1960

Op 10, 11 en 12 September 1959 tree ongeveer 800 studente in sewe kore met agt dirigente tydens die Sangfees op. Albertus Basson lei die Dagbreek-mannekoor as deel van die koshuiskoor Dagbreek-Minerva-MacDonaldhuis onder leiding van dr. G.G. Cillié. Die ander dirigente was Philip McLachlan (Universiteitskoor), Gerhardus Koornhof (Kweekskoolkoor), Faure Loots, Bettie Smith, Willa Hough en Wilna van Graan. Die twee studente-dirigente het ook albei in die permanente kore gesing, naamlik Wilna van Graan in die Universiteitskoor en Albertus Basson in die Kweekskoolkoor.⁵¹ Die optrede van die Kweekskoolkoor word soos volg in die program verduidelik: "Die optrede van die Kweekskoolkoor tydens die Sangfees van 1959 is 'n besondere gebeurtenis, omdat die Kweekskool vanjaar sy honderdjarige bestaan herdenk. Daarom was dit die voorreg van die Sangfeeskomitee om die vergunning aan die Kweekskoolkoor toe te staan, om in hierdie Jubeljaar hul bydrae as 'n selfstandige koor tot die Studentesangfees te lewer."⁵² Die sekretaris van die Sangfeeskomitee, J. de V. Lochner, noem egter in sy verslag dat die Sangfeeskomitee reeds stappe moes doen om een van die grootste dameskoshuise daaraan te herinner dat hul traagheid om die sangoefeninge by te woon, nie tot eer van die Sangfeespoging óf die Universiteit strek nie.

In 1960 (die Sangfees het plaasgevind op 8, 9 en 10 September) het die Universiteitskoor en vyf koshuiskore opgetree. Die dirigente was Philip McLachlan (Universiteitskoor), Chris Swane-poel, Albert Basson, Cecilia Human, Jeanette Grobbelaar en dr. G.G. Cillié.⁵³ Op die laaste aand (10 September) het professor H.B. Thom (as voorsitter van die F.A.K.) 'n buitengewone F.A.K.-oorkonde aan prof. G.G. Cillié oorhandig, en aan Philip McLachlan 'n eksemplaar van die plaat "Vrolike Volksliedjies" wat pas deur die Universiteitskoor gemaak is.⁵⁴

50. "Stellenbosch gaan Kunsfees van Wêreldformaat hou". Die Burger, 25 Junie 1958.

51. "Agt dirigente, sewe kore - Sangfees van Rekords". Die Matie, 8 September 1959.

52. Volgens die program van Sangfees 1959.

53. Volgens die program van Sangfees 1960.

54. "Oorkonde aan F.A.K. vir Prof. G.G. Cillié". Die Burger, 12 September 1960.

9. KUNSFEEES 1961

Na die eerste Kunsfees van 1958 is daar besluit om dit 'n driejaarlikse instelling te maak en Richard Behrens was weer eens voorsitter van die Kunsfeeskomitee in 1961, toe die Kunsfees van 8-19 September gestrek het. Talle uitstallings is gehou, lesings oor skilderkuns, toneel, musiek, argitektuur is gelewer, orrel- en ander uitvoerings is tydens etensuurprogramme gelewer. Van die kunstenaars wat opgetree het was Mimi Coertse, Jean-Pierre Rampal, Peter Katin, die Kaapstadse Stadsorkes en Stellenbosse Universiteitskoor in 'n uitvoering van Hubert du Plessis se Dans van die Reën, Pierre de Groote en Lionel Bowman.⁵⁵

As voorsitter van die Sangfeeskomitee (wat toe 'n sub-komitee van die Kunsfeeskomitee was) het 'n student, mnr. J.T. Delport, opgetree.⁵⁶ Die Sangfees het plaasgevind op 14 en 15 September en dieselfde program is albei aande aangebied. Aangesien die Universiteitskoor reeds deel gehad het aan die Kunsfees in bogenoemde uitvoering, het slegs ses koshuiskore deelgeneem, met as dirigente mnr. N.L. Louw, Van Zyl Hough, Alec Kriel, Siegfried van Rensburg, Boudewijn Scholten en Eduan Grobbelaar.⁵⁷ Dr. G.G. Cillié se afwesigheid tydens die Sangfees van 1961 is veroorsaak deur 'n studiebesoek van sewe maande wat hy aan die V.S.A. gebring het, ten einde sterrekunde aan die Universiteit van Harvard te bestudeer.⁵⁸

10. SANGFEES WORD 'N SUIWER STUDENTE-AANGELEENTHEID

Gedurende 1961 word 'n senaatsbesluit geneem dat die Sangfees voortaan 'n suiwer studente-aangeleentheid sal wees, en vir die eerste keer sedert die ontstaan daarvan in 1946, is die Sangfees in 1962 uitsluitlik die taak van die studente, sonder die medewerking van die owerheid of ouer, meer ervare persone.⁵⁹ 'n Lid

---

55. Volgens 'n inligtingspamflet omtrent Kunsfees 1961.

56. Volgens die jaarverslag van die Sangfeeskomitee 1961.

57. Volgens die program van Sangfees 1961.

58. "Amerikaanse Karakter sal dalk verander". Eikestadnuus, 23 Februarie 1962.

59. "Sangfees vanjaar uitsluitlik student se taak". Die Matie, 10 Augustus 1962.

van die Studenteraad sou voortaan as voorsitter van die Sangfeeskomitee optree (in 1962 was dit Deon Jooste) en die onderskeie kore kies elk self 'n lid om hulle op die Sangfeeskomitee te verteenwoordig. In hierdie verband skryf Hans-Dieter Büttner na afloop van die Sangfees: "Organisatories was hierdie Sangfees 'n hoogtepunt. Toekomstige komitees sal beslis 'n moeilike taak hê om hierdie standaard te handhaaf."⁶⁰ Agt kore, saamgestel uit alle koshuise sowel as die Universiteits- en Kweekskoolkore, het opgetree en drie uitvoerings, op 13, 14 en 15 September, het plaasgevind. Die Sangfeeskomitee het mnr. Chris Swanepoel, as musiekkenner, gevra om te help met die volgorde van die program.⁶¹ Onder die sewe dirigente (dr. Gawie Cillié het as dirigent van twee kore, naamlik die Kweekskoolkoor en die koor van Eendrag en Sonop, opgetree) was daar twee studente, en heelwat studente het as begeleiers opgetree. In die lig hiervan spreek Chris Swanepoel die gedagte uit "of die Sangfees nie in nog 'n groter mate 'n 'studente'-sangfees moet word nie. Ons gevorderde musiekstudente behoort hier bv. 'n leidende rol te speel". Hy beskou dit ook as 'n gulde geleentheid om waardevolle ondervinding op te doen.⁶² Die voorsitter van die Sangfeeskomitee het ook die moontlikheid genoem dat daar eendag net studente as begeleiers en dirigente sal optree.⁶³ Uit resensies blyk dit dat die Sangfees van 1962, in vergelyking met die voorafgaande paar jaar, gekenmerk is deur sang van 'n besonder hoë gehalte sowel as groter entoesiasme, sanglus en lewensvreugde by alle deelnemers.⁶⁴

Nadat die Studenteraad in 1962 volle beheer oor die organisasie van die Sangfees oorgeneem het, volg die Sangfees in dié verband 'n basiese patroon wat dieselfde bly tot na 1980. Vervolgens sal dus slegs enkele opmerkings gemaak word oor sake wat vermelding verdien in die jare daarna.

---

60. H.D.B. "Sangfees 1962". Die Matie, 19 September 1962.

61. Verslag van die Sangfeeskomitee 1962 (deur Deon Jooste).

62. Swanepoel, Chris "Sangvreugde en Lewenslus". Eikestadnuus, 2 September 1962.

63. "Sangfees vanjaar uitsluitlik student se taak". Die Matie, 10 Augustus 1962.

64. So bv. H.D.B. "Sangfees 1962". Die Matie, 19 September 1962.

11. KUNSFEEES 1964

In 1964 word die Stellenbosse Kunsfees aangebied vanaf 2-12 September en die Sangfees open die fees op 2 en 3 September.⁶⁵ Mnr. Richard Behrens tree vir die derde keer op as voorsitter van die Kunsfeeskomitee. Ses koshuiskore en die Kweekskoolkoor het tydens die Sangfees opgetree. Die voorsitter van die Sangfeeskomitee, Clifford Heys, meld in sy verslag dat 'n "musiekkenner van goeie smaak" genader is om te oordeel of die keuse van die liedere goed gebalanseerd is.⁶⁶ Die Universiteitskoor het weer eens, soos in 1961, afsonderlik deelgeneem aan die Kunsfees, in 'n program van gewyde werke saam met die Stellenbosse Strykorkes onder leiding van Pierre de Groote. Heelwat plaaslike kunstenaars het deelgeneem aan die Kunsfees onder andere Hubert du Plessis (met 'n uitvoering van Bach se Goldberg-variasies), die Universiteit van Kaapstad se balletskool, die Stellenbosse Kamerkoor onder leiding van Boudewijn Scholten, die Stellenbosse Universiteitsteater, asook die Kaapstadse Stadsorkes.

12. DEELNAME VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR

Die Universiteitskoor het sedert die begin van die Sangfees in 1946 tot en met 1965 elke jaar 'n belangrike aandeel aan die program gehad (uitgesonderd die reeds genoemde Kunsfeeste in 1961 en 1964). Jan Bouws skryf dan ook in 1965: "Ek is besonder dankbaar dat die stigters van die Sangfeeste van die begin af die wedstrydidee, met sy onderlinge naywer uitgeskakel het, sodat ook die Universiteitskoor onder leiding van Philip McLachlan daaraan kan meewerk."⁶⁷ Dit is egter algemeen aanvaar dat die Universiteitskoor die "beste koor" sou wees, en om die fokus meer op die koshuiskore te plaas het die Sangfeeskomitee in 1966 'n versoek aan Philip McLachlan gerig dat die Universiteitskoor nie meer moet deelneem nie.⁶⁸ (Sien ook Hoofstuk 4 vir 'n

---

65. Alle inligting met betrekking tot die Kunsfees 1964 kom uit die oorspronklike programme van die Kunsfees.

66. Verslag van die Sangfeeskomitee 1964 (deur Clifford Heys).

67. Bouws, Jan "Sangfees klink weer soos 'n klok". Eikestadnuus, 10 September 1965.

68. Volgens persoonlike mededeling van prof. Philip McLachlan.

volledige bespreking van die rol van die Universiteitskoor ten opsigte van die Sangfees.)

13. 1966-1968

In 1966 is die 21ste Sangfees wat sou plaasvind vanaf 8-10 September, in sy geheel afgestel as huldeblyk aan dr. H.F. Verwoerd, wat op 6 September in 'n sluipmoordaanval gedood is. 'n Plaatopname is van die beste nommers gemaak en opgedra aan die nagedagtenis van dr. Verwoerd.⁶⁹

Die belangstelling het in die sestigerjare steeds toegeneem van beide die publiek en studente se kant af. Tydens die Sangfees van 1967 het tien kore opgetree ('n rekord tot op daardie tyd-stip)⁷⁰ en die drie uitvoerings is deur altesaam 5 000 mense bygewoon.⁷¹ Die koorstukke moes vir goedkeuring voorgelê word aan die Sangfeeskomitee in samewerking met prof. Richard Behrens. Laasgenoemde het ook die volgorde van items en kore gerangskik vir die program en enkele wenke aan die hand gedoen, en dieselfde "keuring" in 1968 en 1969 gedoen.⁷²

'n Paar "nuwigheide" wat gedurende 1968 hul verskyning gemaak het verdien vermelding. Om die sang "op te vrolik" het daar byvoorbeeld 'n Russiese danser by die Russiese lied, Kalinka, opgetree; 'n Spaanse danseres met kastanjette saam met 'n Spaanse dansliedjie; verskeie tromspelers en ander instrumente (byvoorbeeld banjo, kitaar, fluit en tjello) is gebruik; daar was selfs 'n orrel op die verhoog en een koor het "met kleurige serpe die toneeltjie verlewendig".⁷³ (Ter verduideliking: Die kore het aanvanklik, sedert die ontstaan, in aandrags - die meisies met wit rokke en die mans met aandpakke - opgetree; later,

---

69. Volgens 'n pamflet met 'n bestelvorm vir die plaat in Matie-land, September 1966, Jaargang 10, nr. 2.

70. Bouws, Jan "Die Lente begin op Vrolike Noot". Die Burger, 9 September 1967.

71. "Festival of Song at Stellenbosch". The Argus, 8 September 1967.

72. Volgens die jaarverslae van die onderskeie Sangfeeskomitee-voorsitters nl. J.F. van Wyk (1967), J.T. de Jongh van Arkel (1968) en Geoff McMinn (1969).

73. Bouws, Jan "Maties sing beter as ooit!". Die Burger, 6 September 1968.

ongeveer 1959/60, waarskynlik om praktiese redes, het dit verander na swart rompe en wit bloese vir die dames, en aanvanklik steeds aandpakke, later donker broeke en wit hemde vir die mans. Ná 1968 het die kore, elk op sy eie manier, kleur en oorspronklikheid aan die geleentheid verleen deur hul koordrag.

14. KUNSFEEES 1969

In 1969, vanaf 21 Augustus tot 20 September, het daar weer 'n Kunsfees op Stellenbosch plaasgevind, vyf jaar ná die vorige. Die Sangfees was op 11, 12 en 13 September, en is opgedra aan prof. en mev. H.B. Thom, as afskeidshuldeblyk. Onder die musiekbydraes tot die Kunsfees was die volgende: Die Paul Kuentz-kamerorkes van Parys, Eva Tamassy (fluit), Boudewijn Scholten (orrel en klavesimbel), Pierre de Groote (viool), John Antoniadis (klavier), Robin Alleson (viool), Tessa Uys (klavier), Heinz Holliger (hobo), Walter Klien (klavier), Joy van Niekerk (sopraan). Op toneelgebied is onder andere All's well that ends well (Shakespeare) en Die Pluimsaad waai ver (N.P. van Wyk Louw) aangebied.⁷⁴

15. KWARTEEUFEEESVIERING (1971)

Die Kwarteeufeesviering van die Sangfees vind plaas op 9, 10 en 11 September 1971 en die Saterdagavond is daar dan ook op gepaste wyse hulde gebring aan die stigters van dié geleentheid. "Maar vir hulle was dit seker die grootste hulde dat die fees nog steeds voortgaan."⁷⁵ Vir die eerste keer word daar egter in die pers gemeld dat dit lyk asof die belangstelling in die Sangfees besig is om af te neem. MM skryf in Die Matie: "Iets moet hieraan gedoen word. Ons kan nie dat hierdie goeie tradisie tot niet gaan nie. Dit is onmoontlik om te verstaan waarom daar dalk 'n stigma aan die sangfees mag kleef as 'n ou afgesaagde 'boere'-instelling. Ek kan om die dood nie begryp wat verkeerd is om op lustige wyse spontaan saam te sing nie. Die meeste van die liedjies wat gesing word is juis van so 'n aard dat dit eerder ingestem is op vrolike saamsing as om 'n wonderlike hoë

---

74. Volgens die oorspronklike programme van die Kunsfees 1969.

75. MM "Behou Sangfees!". Die Matie, 23 September 1971.

standaard te bereik. Om watter rede dan ook al en hoe onbegrypbaar ook al, vanjaar het die stellasioes heelwat leer gestaan."⁷⁶

16. 1972-1978

Gedurende 1972 het die Sangfeeskomitee dit sterk oorweeg om die Sangfees net op twee aande te hou weens die swak bywoning van die Donderdagaand-uitvoering. Daar is egter besluit om dit tog maar drie aande te hou.⁷⁷ Die Sangfees is opgedra aan dr. Jan Bouws "uit dank vir die groot bydrae wat hy gelewer het tot die Afrikaanse musiekskat".⁷⁸ Baie interessant is die feit dat die Sangfees dié jaar tog op kompetisiebasis plaasgevind het (moontlik om vernuwing te bewerkstellig en belangstelling aan te wakker). In 'n berig in Die Matie word gemeld dat die Sangfees "gewen" is deur die koor van Huis de Villiers, Huis Neethling en Wilgenhof. Die beoordeling is behartig deur mnr. Philip McLachlan, dirigent van die Universiteitskoor, prof. Gawie Cillié en dr. Jan de Villiers.⁷⁹ In die Sangfeesverslag van 1973 word egter genoem dat "die kompetisiebasis waarop die Sangfees verlede jaar plaasgevind het, (indruis) teen die hele wese van die geleentheid en dit is afgeskaf".⁸⁰

Sedert die huldiging van die stigters in 1971 het dit 'n jaarlikse instelling en later tradisie geword om die Sangfees aan iemand op te dra, en sodoende hulde te bring aan daardie persoon of persone. Die program van 1973 se voorblad lees dan ook: "Opgedra met hulde aan: C.J. Langenhoven 1873-1973". Die Sangfeeskomitee het ook voorgeskryf dat elke koor minstens een werk op 'n teks van Langenhoven moes sing.⁸¹ Sarah Goldblatt is as eregas genooi, en die Saterdag-uitvoering is afgesluit met Die Stem in plaas van die gereelde Gaudeamus igitur.⁸²

---

76. MM "Behou Sangfees!". Die Matie, 23 September 1971.

77. "Studente sing ter ere van Prof. Cillié en Jan Bouws". Eikestadnuus, 18 Augustus 1972.

78. Smit, T.S. (Sangfeeskomitee-voorsitter) in die program Matie Sangfees 1972.

79. "Nege Matie-kore in Sangfees". Die Matie, 15 September 1972.

80. Sangfeesverslag van die Studenteraad 1973 (deur Lizel Visser).

81. "Sangfees huldig Langenhoven". Die Matie, 20 September 1973.

82. "Weer tyd vir Sangfees". Eikestadnuus, 24 Augustus 1973.

1974 se Sangfees is opgedra aan Sy Edele mnr. B.J. Vorster, Kanselier van die Universiteit van Stellenbosch, en mev. Vorster. 'n Interessantheid daardie jaar was die feit dat die Studenteraadsvoorsitter, Pieter Hurter, ook voorsitter van die Sangfeeskomitee was en daarby nog dirigent van 'n Sangfeeskoor!⁸³ Die kore is almal verplig om ten minste een Afrikaanse lied voor te dra.⁸⁴ Tien kore (1 200 studente) het deelgeneem en volgens Die Matie het soveel belangstelling vir die fees geheers dat die saal deurentyd vol bespreek was.⁸⁵ Voorspellings is ook gemaak dat dit die laaste Sangfees in die Stadsaal sou wees aangesien die Langenhoven Studentesentrum voltooiing genader het.⁸⁶ Die Studentesentrum se fasiliteite was egter nie van so 'n aard dat die Sangfees daar aangebied kon word nie, en die verbintenis van die Sangfees met die Stadsaal het bly voortbestaan.

In die daaropvolgende jaar (1975) is die skryfster M.E.R. en die Afrikaanse taal deur die Sangfees gehuldig. In dié verband het die Sangfeeskomitee weer aan kore voorgeskryf dat by die keuse van liedere "een oorspronklike Afrikaanse lied 'n vereiste is veral met die oog op die Taalfees..."⁸⁷ Na afloop van die Sangfees publiseer Die Matie 'n onderhoud met Philip McLachlan, dirigent van die Universiteitskoor, waarin hy daarop wys dat dit as 'n werklike probleem ondervind word dat koorlede van oefeninge wegbly tot kort voor die Sangfees, en dat die standaard van enige koor noodwendig hierdeur verlaag word. "As gevolg hiervan het van Stellenbosch se beste dirigente te kenne gegee dat hulle nie kans sien om kore af te rig voordat sake verbeter nie ... Ons moet sorg dat ons wel ons beste plaaslike dirigente trek."⁸⁸ Professor McLachlan was ook van mening dat die Sangfees iets kosbaars is wat steeds verder uitgebou moes word.

---

83. "Hierdie naweek weer Sangfees". Eikestadnuus, 6 September 1974.

84. Sangfeesverslag van die Studenteraad 1974 (deur Pieter Hurter).

85. "Sangfees '74 'n Treffer". Die Matie, 27 September 1974.

86. "Hierdie naweek weer Sangfees". Eikestadnuus, 6 September 1974.

87. Notule van die vergadering van Sangfeesverteenwoordigers, 15 April 1975.

88. "Sangfees weer eens Hoogtepunt op Akker". Die Matie, 24 September 1975.

Die dertigste Sangfees (1976) is opgedra aan dr. Con de Villiers - "die vader van hierdie waardevolle jaarlikse gebeurtenis op Stellenbosch", en hy was ook onder die eregaste by die geleentheid.⁸⁹ Weer eens is elke koor versoek om een of meer Afrikaanse liedjies te sing.⁹⁰ In Die Matie word egter ná die Sangfees weer melding gemaak van die "afnemende ondersteuning wat Sangfees geniet".⁹¹ Die Sangfeesdatum is daardie jaar ook vroeëg na die laaste naweek in Augustus (hoofsaaklik weens probleme met 'n langnaweek vroeëg in September, en toetsreekse) en volgens 'n Studenteraadsbesluit word dit so vir daaropvolgende jare vasgestel.⁹²

Die voorsitter van die Sangfeeskomitee in 1977 meld in sy verslag dat daar 'n mate van antipatie jeens Sangfees onder sommige studente te bespeur is en daarom is daar heelwat meer aandag aan reklame gegee. 'n Nuwigheid in 1977 is die Sangfeeskomitee se besluit om 'n gaskoor te nooi om tydens die laaste aand van die Sangfees op te tree. Die koor van die Universiteit van Wes-Kaapland moes die uitnodiging van die hand wys weens ongesteldheid van hul koorleier, en in hul plek het die koor van die Wellingtonse Opleidingskollege deelgeneem. Die Sangfees is opgedra aan prof. en mev. Philip McLachlan.⁹³ Die Sangfeeskomitee het ook besluit om 'n kompetisie uit te skryf vir oorspronklike koorwerke en verwerkings deur studente. Die beoordelaarskomitee, bestaande uit prof. J.L. de Villiers, dr. Johan de Villiers, mnre. B. Scholten en R. Wicomb en mej. A. Fick, het egter besluit om slegs 'n derde en 'n troosprys toe te ken aangesien die gehalte van die inskrywings nie 'n eerste prys geregverdig het nie. Volgens die voorsittersverslag het hierdie besluit meegebring dat daar 'n ander atmosfeer gegee is aan die hele idee van Sangfees soos die Sangfeeskomitee dit graag wou propageer.⁹⁴

89. "Dertigste Sangfees weer eens Hoogtepunt". Die Matie, 25 September 1976.

90. Volgens 'n kennisgewing van die Sangfeeskomitee aan alle Sangfeeskoshuisvertegenwoordigers, 20 Mei 1976.

91. "Dertigste Sangfees weer eens Hoogtepunt". Die Matie, 25 September 1976.

92. De Wet, Jan (SR-lid: Sangfees 76/77) in 'n brief aan die Registrateur (Akademies), 4 Oktober 1976.

93. "Sangfees". Die Matie, 15 Augustus 1977.

94. Sangfeeskomiteeverslag 1977 (deur Jan de Wet). Sien ook hoofstuk 6, voetnota 43, p. 104.

Op die eerste vergadering van die Sangfeeskomitee in 1978 word daar besluit dat Sangfees voortaan 'n suiwer studente-aangeleentheid sal wees, ook wat betref deelname van koorlede, soliste en begeleiers. Hierdie bepaling was daarop gemik om professionele kunstenaars uit te skakel.⁹⁵ Heelwat van die dirigente was in daardie jare ook reeds studente teenoor die meer ervare en ouer dirigente van vroeër.⁹⁶ In 1978 was sewe van die dertien dirigente lede van die Universiteitskoor.⁹⁷ Dertien kore (elk met drie items) het opgetree, waaronder ook 'n koor van die Berg-en-Toerklub (BTK). Hul spesiale versoek om deelname is toegestaan aangesien dit hul vyftigjarige bestaansviering was.⁹⁸ Die Sangfees is opgedra aan die Rectorspaar, prof. en mev. J.N. de Villiers,⁹⁹ en as gaskoor het die Dameskoor van die Konservatorium opgetree. Weens die afsterwe en begrafnis van die Staatspresident, dr. N. Diederichs, is die uitvoering op die Saterdag-aand gekanselleer. Die Sangfees het egter wel Donderdag- en Vrydagaand plaasgevind.¹⁰⁰

17. PLAATOPNAMES

Vanaf 1967 tot en met 1978 is daar elke jaar 'n plaatopname gemaak van die Sangfees met die beste items van elke koor, wat dan deur koorlede gekoop kon word. Tot 1973 is daar ook 'n bestelvorm in die program geplaas sodat ook die publiek wat sou belangstel die plaat kon bekom. Klagtes oor die gehalte van die plaat het egter vanaf 1974 gereeld voorgekom,¹⁰¹ en in 1979 besluit die Sangfeeskomitee om nie plate te laat maak nie, aangesien dit die vorige paar jaar ook 'n finansiële verlies was. Na vele voorstelle en oorweging is daar ooreengekom om slegs een bandopname vir argiefdoeleindes te laat maak.¹⁰² In 1980 is daar

95. Notules van die Sangfeeskomiteevergaderings, 20 Maart 1978 en 2 Augustus 1978.

96. Vgl. ook die uitsprake ten opsigte hiervan reeds in 1962 - sien voetnotas 62 en 63.

97. Volgens 'n vergelyking tussen die naamlyste van Universiteitskoorlede en Sangfeesdirigente.

98. Notule van die Sangfeeskomiteevergadering, 2 Mei 1978.

99. "Dertien kore sing vanjaar in Sangfees". Eikestadnuus, 11 Augustus 1978.

100. "Hoofkonsert weens begrafnis afgestel". Eikestadnuus, 25 Augustus 1978.

101. Volgens verskeie notules van Sangfeeskomiteevergaderings.

102. Notule van die Sangfeeskomiteevergadering, 13 Augustus 1979.

reëlins getref met Radio Matie om 'n bandopname te maak.¹⁰³

18. 1979 EN 1980

Die volgende voorskrifte word in 1979 deur die Sangfeeskomitee aan kore gestel: Ongeveer drie items, minstens een Afrikaanse lied, en die tydsduur 10-15 minute. Kore is ook versoek om nie 'n orkes as begeleiding te hê nie.¹⁰⁴ Drie gaskore tree in 1979 op om aan te sluit by die Stellenbosch Drie-eeue Fees, naamlik Donderdagaand die koor van die Paarlse Opleidingskollege, Vrydagaand die Konservatorium-Dameskoor en Saterdagdaand die Universiteitskoor.¹⁰⁵ Die Sangfees is opgedra aan dr. J.S. Gericke, die vise-kanselier van die Universiteit en sy vrou. Na afloop van die Sangfees verskyn die volgende kritiek egter in 'n brief in Die Matie: "Wat het van die tradisionele Sangfees-gees geword? Ek neem die afgelope vyf jaar al aan Sangfees deel en dit is onrusbarend om te sien hoe die gees van hierdie grootse geleentheid elke jaar afneem. Dit het na my mening hierdie jaar 'n laagtepunt bereik."¹⁰⁶

Die Sangfees van 1980 is baie vroeg gehou op 19, 20 en 21 Augustus en ook in die week (Dinsdag, Woensdag en Donderdag) in plaas van die tradisionele naweek. Dit is opgedra aan dr. Johan de Villiers (toe dirigent van die Universiteitskoor) en sy vrou. Die gaskoor (slegs op die laaste aand) was die Kweekskoolkoor. Dertien kore het opgetree en 'n tydsbeperking van 12 minute per koor is opgelê.¹⁰⁷

Ter illustrasie van die reeds genoemde afname in belangstelling, wat in 1980 voortgeduur het – ook van die publiek se kant af – kan die volgende betreffende die aantal kaartjies en programme wat gedruk is, vermeld word: Gedurende 1955 en 1956 is 1 127 en 1 216 kaartjies onderskeidelik slegs vir die Saterdagdaand-uitvoering verkóóp,¹⁰⁸ en 1967 se rekordbywoningsyfer vir al drie aande, naamlik 5 000, is reeds genoem.¹⁰⁹ Dan vind ons

103. Notule van die Sangfeeskomiteevergadering, 17 Julie 1980.

104. Verslag van die Sangfeesvoorsitter 1979 (deur Frikkie Landman).

105. "Kappityt Sangfeestyd!". Die Matie, 23 Augustus 1979.

106. Pieterse, D.J. "Sangfees vir Medies verby". Die Matie, 20 September 1979.

107. "Sangfeestyd!". Die Matie, 8 Augustus 1980.

108. Volgens die finansiële verslae van 1955 en 1956.

109. Sien voetnota 71

egter dat in 1980 slegs 500 kaartjies vir elke aand laat druk is, asook 'n totaal van 850 programme (vir al drie aande),¹¹⁰ teenoor byvoorbeeld 1962 se 3 000 programme (waarvan, volgens die Sangfeesverslag van 1962, 300 oorgebly het en steeds 'n wins gemaak is) - 'n duidelike bewys dat die verwagting van die Sangfeeskomitee ten opsigte van die bywoning heelwat laer was as 'n klompie jare tevore.

19. SAMEVATTING

Wat dus aanvanklik as 'n eenmalige sangaand beplan is, het mettertyd 'n uitgebreide, grootskaalse jaarlikse geleentheid geword wat tot diep in die sestigerjare gefloreer het. Die algemene tendens was een van groot entoesiasme ten opsigte van die organisasie, deelname en bywoning. Enkele insinkings het wel voorgekom byvoorbeeld in 1948 en 1952 reeds toe die komitee en studente tot groter entoesiasme aangespoor moes word. Die algemene gevoel vir die saak was egter so sterk dat Jan Bouws in 1967 nog kon vra: "Waaraan is hierdie groot belangstelling, wat met die jare nog niks afgeneem het nie, te danke? ... Dit is studentelewe op sy beste waarvan die groot gehore jaarliks getuie kan wees, die erns en luim in die lied."¹¹¹

Die belangstelling hét egter, veral in die sewentigerjare, van beide die studente en publiek se kant begin afneem, soos dit veral uit die aangehaalde persberigte blyk. Soos hierbo, was dit die algemene neiging en oplewings het wel voorgekom, byvoorbeeld in 1974 (met die reeds genoemde 1 200 studente en vol sale), maar ten spyte van heelwat pogings tot vernuwing deur die onderskeie Sangfeeskomitees, byvoorbeeld die opdrag, gaskore, die klem op Afrikaanse liedere, meer studente-dirigente, beter reklame, ensovoorts, het die entoesiasme vir die saak tog getaan gedurende die tien jaar ná 1970. Die Sangfees het sy groot aantrekkingskrag van vroeër verloor.

---

110. Notules van die Sangfeeskomiteevergaderings, 17 en 24 Julie 1980.

111. Bouws, Jan "Die Lente begin op Vrolike Noot". Die Burger, 9 September 1967.

DIE ROL VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR

1. INLEIDING

Die belangrike rol wat die Universiteitskoor gespeel het in die opkoms van koormusiek op Stellenbosch in die jare voor die ontstaan van die Sangfees, is reeds in die eerste hoofstuk van hierdie verhandeling beskryf. Wat was egter die aandeel van dié koor in die Sangfees - beide by die ontstaan en met die verloop van jare? Het die keuse van musiek deur die Universiteitskoor ook dié van die Sangfeeskore beïnvloed? 'n Onderzoek na hierdie en ander vrae het interessante resultate opgelewer, wat in drie afdelings bespreek sal word: i) Die rol van die Universiteitskoor as deelnemer aan die Sangfees (1946-1965); ii) Die rol van die Universiteitskoor (veral wat programkeuse aanbetref) ná 1965; iii) Die rol van die Universiteitskoor in die verskaffing van dirigente vir die Sangfees.

2. DIE UNIVERSITEITSKOOR AS DEELNEMER AAN SANGFEES 1946-1965

Tydens die heel eerste Sangfees het die Universiteitskoor 'n belangrike aandeel aan die program gehad aangesien sewe uit die negentien items deur dié koor uitgevoer is.¹ Prof. Gawie Cillié, een van die stigters van die Sangfees, was toe ook dirigent van die Universiteitskoor, en 'n logiese uitvloeisel hiervan was die redelike groot bydrae van die Universiteitskoor tot die Sangfees, veral in die eerste paar jaar. P. Lombard praat dan ook van die "leeue-aandeel" wat die koor gehad het "in die totstandkoming en uitbouing van die Stellenbosse Sangfees".² Aanvanklik het die Universiteitskoor ook soms in kombinasie met een van die koshuiskore opgetree, naamlik in 1947 saam met die koor van mnr. O. Read,³ "op versoek van Helderberg sing hulle in die Universiteitskoor"⁴ in 1948, en in dieselfde jaar, asook in 1949 en 1950 sing Denneoord saam met die Universiteitskoor.⁵ Hierdie

---

1. Volgens die oorspronklike program van Sangfees 1946.

2. Lombard, P. "Die Stellenbosse Universiteitskoor". Handhaaf, Mei 1964.

3. Volgens die program van Sangfees 1947.

4. Notule van die vergadering van die Sangfeeskomitee, 9 April 1948.

5. Volgens die oorspronklike programme.

reëling was moontlik aangesien die koor in daardie jare uit ongeveer 150 vrywilligers, dit wil sê nie-gekeurde stemme, bestaan het.⁶

Uit die onderstaande tabel kan 'n duidelike beeld verkry word van die bydrae van die Universiteitskoor tot die Sangfees. Alhoewel dit slegs getalsgewys aanduidings gee, kan sekere gevolgtrekkings tog daaruit gemaak word.

JAARTAL	ITEMS (U.S. KOOR)	ITEMS (TOTAAL)	% VAN PROGRAM	AANTAL KORE
1946	7	19	37	3
1947	6/9	20/20	30/45	4
1948	8/7	17/19	47/37	5
1949	9/9	24/23	38/39	4
1950	6/6	24/21	25/29	4
1951	11/14	29/33	38/42	4
1952	7/6	25/26	28/33	4
1953	11/13	30/29	37/45	4
1954	11/10	33/32	33/31	4
1955	16/9/16	36/30/35	44/30/46	4
1956	7/8/6	34/24/27	21/33/22	4
1957	2	25	8	5
1958	7	26	27	5
1959	4	37	11	8
1960	6	20	30	6
1962	4	29	14	7
1963	2	29	7	8
1965	6	37	16	9

Uit die tabel blyk onder andere die volgende: Die Universiteitskoor het tot en met 1956 'n redelike groot aantal items met betrekking tot die totaal gelewer - met die uitsondering van 1956 was hul bydrae altyd meer as 25%. As hierby in ag geneem word dat in daardie jare meestal slegs vier kore opgetree het, waarvan die Universiteitskoor een was, en dat hulle soms amper die helfte van die items gelewer het (byvoorbeeld

---

6. "Die Universiteitskoor Stellenbosch" Program van die Universiteitskoor, 1975.

in 1947, 1953 en 1955), kan die bydrae van die koor in die eerste tien jaar van die Sangfees nie gering geskat word nie.

Ná 1956 het die aantal kore geleidelik toegeneem en die aantal items deur die Universiteitskoor gelewer, merkbaar afgeneem. Vergelyk byvoorbeeld die bydrae van 8% in 1957 met die voorafgaande. In 1958 en 1960 was dit wel meer as 25%, maar die algemene tendens vanaf 1957 tot 1965 was 'n veel kleiner bydrae as vanaf 1946-1956. Die oorspronklike doelstelling van die Universiteitskoor het aanvanklik grootliks ooreengestem met dié van die Sangfees, naamlik om die studente te laat kennis maak met goeie musiek. Nadat Philip McLachlan egter die leiding van die koor teen die einde van 1955 oorgeneem het, het verhoogde eise ten opsigte van standaard en repertorium daartoe gelei dat die koor sedert 1958 omskep is in 'n gekeurde groep van 50-60 lede, in plaas van die 150 vrywillige sangers waaruit dit voorheen bestaan het.⁷ Dit het dus ook meegebring dat die standaard van die Universiteitskoor se uitvoering tydens Sangfees heelwat hoër was as dié van die koshuiskore, en dat sommige lede van die publiek juis gekom het om die Universiteitskoor te hoor! Om die kollig meer op die koshuiskore te plaas, het Philip McLachlan begin om sy koor se bydrae tot 'n minimum te beperk.⁸

In die middel-sestigerjare word die Universiteitskoor onttrek aan die Sangfees. Ter illustrasie van die bespreking (een wat 'n hele paar jaar geduur het!) rondom die voortgesette deelname van die Universiteitskoor aan die Sangfees, wat hierdie onttrekking voorafgegaan het, word die volgende uittreksel uit die verslag van die Sangfeeskomitee 1963 volledig geplaas:

"Die besware teen die koor kan kortliks as volg saamgevat word:

- (a) Dit is 'n staande koor met 'n groot reputasie en dit stel onmiddellik die geleentheidskore in 'n swak lig - die kompetisie is dan eensydig!
- (b) Volgens verskeie vooraanstaande musiekmense (ook dr. Con) moet die klem by die Sangfees op die Fees val; en die Universiteitskoor is 'n konsert-

---

7. Lombard, P. Handhaaf, Mei 1964.

8. Volgens persoonlike mededeling van Philip McLachlan.

koor, nie 'n feeskoor nie.

Die kampvegters vir die behoud van die koor dui egter op die volgende:

- (a) Die meeste mense wat na die Sangfees kom, kom om juis die Universiteitskoor te hoor;
- (b) Alhoewel daar geen sprake behoort te wees van 'n kompetisie tussen die kore nie, stel die Universiteitskoor nogtans 'n standaard waarna die ander kore dan kan streef.
- (c) Die beginsel van Sangfees is om 'lekker te sing' en 'goed te sing'. Die Universiteitskoor doen laasgenoemde."⁹

Gedurende 1964 neem die Universiteitskoor afsonderlik deel aan die Kunsfees (en dus nie aan die Sangfees nie), en in 1965 tree die koor vir die laaste keer tydens Sangfees op, aangesien daar in 1966 'n versoek van die Sangfeeskomitee gekom het dat die Universiteitskoor nie meer deelneem nie.¹⁰ Ook die 1967-verslag meld dat daar in oorleg met die Universiteitskoor besluit is dat hulle nie sou deelneem nie, "daar die meeste lede van die koor wel in ander kore sing en veral omdat hulle 'n spesiale uitvoering net vir die studente sou reël".¹¹

3. DIE ROL VAN DIE UNIVERSITEITSKOOR Ná 1965

Dit sou waarskynlik 'n logiese gevolgtrekking klink om te aanvaar dat toe die Universiteitskoor nie self meer deelgeneem het aan die Sangfees nie, hul belangrikheid ten opsigte van en betrokkenheid by die Sangfees daarmee ook tot 'n einde gekom het. Is dit egter geregverdig om so 'n afleiding te maak? Het daar nie tog nog, veral op die gebied van musiek en programkeuse van die koshuiskore, asook wat dirigente aanbetref, 'n mate van beïnvloeding vanaf die Universiteitskoor uitgegaan nie?

Om die vraag te kan beantwoord of die programkeuse van die Uni-

---

9. Sangfeeskomiteeverslag 1963 (deur G.J. Oberholzer en W.F. Smith).

10. Volgens persoonlike mededeling van Philip McLachlan.

11. Sangfeeskomiteeverslag 1967 (deur J.F. van Wyk).

versiteitskoor 'n invloed gehad het op dié van die Sangfees, word vereis dat alle programme van die Universiteitskoor vanaf 1966 tot 1980 vergelyk word met dié van Sangfees. Hieruit blyk dit dat daar wel enkele ooreenstemmings was - 'n jaar of drie nadat die Universiteitskoor 'n spesifieke lied gesing het, verskyn dit ook op die Sangfeesprogram. Dit is egter interessant om daarop te let dat dit ook andersom 'n uitwerking toon - sommige werke wat eerste op Sangfees uitgevoer is, is weer deur die Universiteitskoor oorgeneem. Dit is egter baie moeilik om die presiese omstandighede wat die ooreenstemming veroorsaak het, na te vors. Dit is ook onmoontlik om seker te wees dat dit wel 'n geval van wedersydse beïnvloeding was. Soms was dit waarskynlik 'n Universiteitskoorlid (of oud-koorlid) wat as dirigent van 'n Sangfeeskoor opgetree het wat die musiek eers self gesing het, of soms weer 'n student-dirigent wat raad gevra het by die dirigent van die Universiteitskoor. Verskeie ander faktore (wat niks met die Sangfees of Universiteitskoor te doen het nie) kon egter veroorsaak het dat dirigente van beide die Universiteitskoor en die Sangfeeskore verkies het om sekere items uit te voer.

Die items wat dan hieronder aangegee word as voorbeelde is dus baie relatief - die tydstip waarop dit deur òf die Universiteitskoor òf 'n Sangfeeskoor uitgevoer is, laat dit waarskynlik lyk dat daar tóg 'n definitiewe beïnvloeding was, maar dit kon ook nié die geval gewees het nie. Slegs die Universiteitskoorprogramme vanaf 1966 is in ag geneem en 'n paar van die nommers kom al baie vroeër op hul programme voor, wat die moontlikheid van 'n toevallige ooreenstemming vergroot. Daar word dus met die onderstaande lys geensins gepoog om 'n volledige beeld te gee van die wisselwerking nie, aangesien dit met behulp van die beskikbare dokumentasie 'n saak van onmoontlikheid is.

Enkele waarskynlike voorbeelde van die wedersydse "beïnvloeding" is die volgende: Items eerste deur die Universiteitskoor uitgevoer:

	UNIVERSITEITSKOOR	SANGFEES
Canzonetta (O. Vecchi)	1966, 1967	1970
When love is kind (Engelse volksliedjie)	1966	1969

Eggolied (O. di Lasso)	1967, 1969	1971
Bourrée (Bach)	1970	1973
I couldn't hear nobody pray (Negro Spiritual)	1970	1973
Poor Wayfaring Stranger	1971	1972
This guy's in love	1972	1973
Moriaantjie; De Mosselman	1972	1974
Te voici, vigneron	1972	1975
In Stellenbosch bloei weer die bome	1972	1973
Kolperd; Vaalpad	1972	1974
Hou jou rokkies bymekaar	1974, 1975	1977
Ou Tanna Fiena Snuifbek	1976	1977
Mary had a Baby	1977	1978

Items eerste tydens Sangfees uitgevoer:

	SANGFEES	UNIVERSITEITSKOOR
Ain'a that good news	1965	1966, 1967
Und jetzt ging i ans Peters Brünnele	1965	1966
Oh Lemuel	1970	1971
Yesterday	1973	1974
Cent Mille Chansons	1975	1976

4. DIRIGENTE

Namate meer studente as dirigente tydens Sangfees opgetree het, het die Universiteitskoor op dié gebied beslis 'n bydrae begin lewer. Verskeie Universiteitskoorlede het as dirigente opgetree nadat hulle die koor reeds verlaat het (dit wil sê reeds oud-koorlede was), terwyl daar ook dikwels studente was wat tege-lykertyd (in dieselfde jaar) beide Universiteitskoorlede en Sangfeesdirigente was. Die onderstaande tabel bied weer eens getalsgewys 'n beeld van die betrokkenheid van die Universiteits-koor as "verskaffer" van dirigente vir die Sangfees.¹²

---

12. Vir die doeleindes van hierdie tabel is die name van alle Universiteitskoorlede (volgens die onderskeie programme sedert 1956) vergelyk met die lys van Sangfeesdirigente (sien Bylae C).

JAARTAL	HUIDIGE OF OUD- U.S. KOORLEDE AS DIRIGENTE	TOTALE AANTAL DIRIGENTE	%
1957	2	5	40
1958	1	5	20
1959	2	8	25
1960	2	6	33
1961	2	6	33
1962	1	7	14
1963	3	8	38
1964	5	7	71
1965	3	9	33
1966	2	7	29
1967	2	9	22
1968	3	8	38
1969	2	9	22
1970	2	9	22
1971	2	9	22
1972	2	9	22
1973	2	10	20
1974	4	10	40
1975	5	11	45
1976	8	13	62
1977	8	13	62
1978	8	13	62
1979	5	13	38
1980	6	13	46

Die bydrae van Universiteitskoorlede as dirigente is veral in 1964 opvallend - te meer nog omdat al vyf dirigente in daardie selfde jaar (1964) Universiteitskoorlede was. Vanaf 1974 is die persentasie dirigente wat ook op 'n tydstip Universiteitskoorlede was (nie noodwendig in dieselfde jaar nie), ook redelik hoog. In 1978 was sewe van die dertien dirigente op daardie stadium lede van die Universiteitskoor.

Die Universiteitskoor as versamelpunt van 'n klomp musikale studente, wat gereeld koorsing en so ondervinding ook van koorleiding opdoen, van wie 'n hele aantal ook musiekstudente is, is dus reeds 'n goeie seleksie studente bymekaar waaruit Sangfees-dirigente getrek kon word. Die keuse van lede wat wel as dirigente opgetree het, dui miskien meer op hulle individuele musikaliteit (en ander eienskappe) as bloot hul lidmaatskap van die

Universiteitskoor, alhoewel dit waarskynlik 'n bydraende faktor was.

5. SAMEVATTING

Uit bostaande blyk dus duidelik die belangrikheid van die Universiteitskoor in die eerste aantal jare van die bestaan van die Sangfees, asook dat daar ná 1965 'n voortdurende wisselwerking op meer as een terrein tussen die twee instellings bestaan het. Die Universiteitskoor het dus bygedra om die Sangfees op die been te bring, maar die rol van die Universiteitskoor was egter op geen stadium in die hele tydperk vanaf 1946-1980 só belangrik dat die Sangfees daarsonder nie sou kon voortbestaan nie. Die bydrae van Universiteitskoorlede, hetsy as voorstellers van items, dirigente, of sangers wat 'n kerngroep in 'n Sangfeeskoor gevorm het, was egter deur die jare baie waardevol.

HOOFSTUK 5

'N OORSIG VAN DIE MUSIEK UITGEVOER
TYDENS SANGFEES VANAF 1946-1980

1. INLEIDING

Vir die doeleindes van hierdie hoofstuk is die musiek, soos dit in die onderskeie programme voorkom, in die volgende kategorieë verdeel: (i) Uittreksels uit die operas (ii) Uittreksels uit operettes (iii) Gewyde werke (iv) Volksliedere (v) Suid-Afrikaanse volksliedere (vi) "Negro Spirituals" (vii) Liedere uit Afrika ("Bantoe"-liedjies) (viii) Uittreksels uit rolprente of musiekblyspele (ix) Populêre liedjies (x) Ander - dit wil sê liedere wat nie volgens een van bogenoemde kategorieë geklassifiseer kan word nie.

Elke kategorie word dan soos volg behandel: Eerstens word die items genoem soos dit jaarliks voorgekom het (Bylae A). Daarna word 'n alfabetiese lys van al die items in elke betrokke kategorie verskaf, asook die jaartal(le) waarin die betrokke lied gesing is (Bylae B). Items wat dikwels gedurende die tydperk uitgevoer is word ook so aangedui. Dié doel van hierdie "herhaling" is naamlik dat deur middel van dié metode die onderskeie lys te ook as naslaanhulp kan dien. So kan 'n persoon wat 'n spesifieke item soek die alfabetiese lys nagaan, of iemand wat 'n spesifieke jaar se items soek die chronologiese lys te van die verskillende kategorieë. Gegewens oor die deelname van dirigente word op dieselfde manier verskaf (Bylae C). Die bylaes waarna verwys word en waarin al die bostaande inligting vervat is, word aangegee aan die einde van die verhandeling.

Vervolgens word hierdie gegewens getalsgewys in tabelvorm gegee (sien bl. 76). Op dié wyse is dit dus moontlik om met een oogopslag waar te neem wanneer watter soort musiek gesing is, watter rol elke kategorie speel ten opsigte van die totale aantal liedere per program, die aantal kore wat jaarliks deelgeneem het en dirigente. Soliste en begeleiers word ongelukkig nie altyd volledig in die programme gemeld nie en daarom is dié inligting nie tabuleerbaar nie.

Jaartal	Opera	Operette	Gewyde Werke	Volks- liedjies	S.A. Volks- liedjies	Negro Spirituals	Afrika- musiek	Rolprente Blyspele	Pop- liedjies	Ander	Totaal/ program	Aantal kore	Dirigente
946	10	1	3	3						2	19	3	3
947	8	1	7	1	1					8	20/20	4	4
948	9		7	6						8	17/19	4	4
949	17		8	6						17	24/23	4	4
950	12		2	8		2	1			13	24/21	4	3
951	16	1	2	12	6					10	29/33	4	4
952	8	3	2	3	4					14	25/26	4	4
953	8	2	3	9	2					18	30/29	4	4
954	6	3	10	3	5					15	33/32	4	4
955	10	7	7	3	11		1			13	36/30/35	4	3
956	6	1	5	5	7	2				10	34/24/27	4	4
957	2		8	4						11	25	5	5
958	2	1	7	4	4					10	28	5	5
959	1	4	12	9	3					8	37	7	8
960	1	1	11			1				6	20	6	6
961	3	2	1	2	4					13	25	6	6
962	4	3	6	6		2				8	29	8	7
963	1		5	5	4	1		4		10	30	8	8
964	1	1	3	11		3	1			10	30	7	7
965	1		6	13	4	2	5			6	37	9	9
966	1	1	3	5	7	1		5		9	32	8	7
967	3	1	8	10	11		1			4	38	10	9
968	1		1	10	1	6	2		1	8	30	8	8
969	2		3	16	2			2	1	6	32	8	9
970	1		2	12	3	3		1	1	11	34	9	9
971		1	5	9	4	2				11	32	9	9
972	1	1	4	6	6	1	1		1	15	36	9	9
973		1	5	5	10	2	1		4	11	39	10	10
974	3	1	5	7	8	4	3	2	2	5	40	10	10
975		1	5	5	8	4	1		5	12	41	11	11
976	1	1	8	6	10	2	3	1	4	15	51	13	14
977			7	6	6	4		2	4	12	41	13	13
978	1	1	3	4	1	3	1	3	4	17	39	13	13
979			3	8	8	5	1	2	7	8	42	13	13
980	2		3	3	5	3	2		7	15	40	13	13

In die bespreking wat hierop volg word aan die eerste nege kategorieë (dit wil sê dié waarin daar na 'n spesifieke soort lied verwys word) aandag gegee in die volgorde waarin dit op die tabel en in die bylaes verskyn. Daar word gepoog om die vraag te beantwoord of die styl van die musiek wat uitgevoer is deur die jare verander het en moontlike redes vir die klemverskuiwing word aangevoer.

2. . UITTREKSELS UIT OPERAS EN OPERETTES

Gedurende die eerste tien jaar van die bestaan van die Sangfees het operakore en ander uittreksels uit operas en operettes (in verhouding met die ander kategorieë) bykans elke jaar die grootste deel van die program in beslag geneem. Uit die tabel (bl. 76) blyk dit dat in die eerste jaar (1946) 10 opera-uittreksels uit 'n totaal van 19 items uitgevoer is, dit wil sê 53% van die totale program. In 1949 is 17 operakore (uit 24 items - 71%!) en in 1951 (wat die vyftigste herdenking van Verdi se sterfjaar was) is 16 operakore uit 'n totaal van 34 items (dit wil sê 47%) uitgevoer. In die lig van die oorspronklike doel van die Sangfees is die groot belangstelling in operakore verstaanbaar. J.C. de W. Steyn skryf in 1947 dat volgens Jan J. de Villiers "die groot doel van hul fees is om studente te wys dat hulle self ook die moeilike koorstukke kan sing wat 'n mens op plate of in operas hoor; om by die Afrikaner sanglus op te wek; om die saak van goeie musiek te bevorder ...".¹ Prof. Con de Villiers het in daardie eerste aantal jare 'n groot invloed uitgeoefen op die keuse van die program. (Sien ook hoofstuk 2 hieroor.) Daar is reeds gemeld dat hy die heel eerste program saamgestel het, en in 1948 word die volgende in Die Stellenbosche Student van dr. Con gesê: "Min van ons besef hoeveel hy werklik agter die skerms doen om 'n sukses te maak van die Sangfees. Dit maak nie saak of jy na iets soek om te sing en of jy die woorde van die koorstukke foneties geskryf wil hê en of jy sommer net raad wil hê nie, hy sal altyd help."² Met sy kennis

-
1. Steyn, J.C. de W. "Die Groot Sangfees op Stellenbosch". Byvoegsel tot Die Burger, 23 Augustus 1947.
  2. "Ons hou weer Sangfees". Die Stellenbosche Student, September 1948, p. 9. (Spelling volgens die oorspronklike kopie.)

van operamusiek, plate en bladmusiek wat hy tot beskikking van dirigente gestel het, was hy tot 'n groot mate verantwoordelik vir die gewildheid en uitvoering van die groot aantal operakore.

Uit die alfabetiese lys (sien Bylae B) blyk die volgende kore (geneem oor die tydperk van 35 jaar) die gewildstes te wees: "Va pensiero" (uit Nabucco van Verdi) - 8 keer uitgevoer; "Le-moenbloesemkoor" (uit Cavalleria Rusticana van Mascagni) - 6 keer; "Paaskoor" (uit Cavalleria Rusticana van Mascagni) - 5 keer; en die volgende kore almal 4 keer: "Einzug der Gäste" (uit Tannhäuser van Wagner); "Pelgrimskoor" (uit Tannhäuser van Wagner); "Spinlied" (uit Der fliegende Holländer van Wagner) en die "Jagterskoor" (uit Der Freischütz van Weber).

Te oordeel aan die resensies was die gehalte van die sang van die eerste vyf tot tien jaar, ten spyte van die moeilikheidsgraad van die werke en die feit dat baie van die studente nie musiek kon lees nie, tog redelik hoog. Ook is die meeste van die operakore in die oorspronklike taal gesing - die studente moes dus Duits, Italiaans en soms Frans ook baasraak. Enkele van die werke is deur dr. Con in Afrikaans vertaal. The Argus skryf in 1947: "That they gave a well-balanced and musically satisfying performance of so ambitious a programme is sufficient evidence of the time and energy that both Dr. Cillié and his assistants and the students themselves devoted to making a success of the event."³ Tog meld EMOL in Die Burger in 1947 in sy kritiek dat "hier en daar was party van die kore miskien 'n bietjie te ambisieus. Werke is aangepak wat darem bo hul vuurmaakplek was, maar liefers dit as 'n mengelmoes van goedkoop liedjies."⁴ Frits Stegmann sê in 1950 na afloop van die Sangfees: "Hoewel die Sangfees 'n aantal besondere hoogtepunte opgelewer het was daar uitvoerings soos dié in die Pelgrimskoor uit Tannhäuser wat veel te wense oorgelaat het ten opsigte van tegniek en vertolking. Gevolglik word aan die hand gedoen dat

---

3. "Stellenbosch 'Sangfees' by Student Choirs". The Argus, 13 September 1947.

4. EMOL "Die Sangfees" in Musiekkroniek, Die Burger, 15 September 1947.

die jonger dirigente hulle uitsluitend bepaal by eenvoudige koorwerke ..."⁵

Uit bostaande aanhalings blyk dit dus dat, te midde van al die lofuitinge oor die Sangfees (sien ook hoofstuk 2), daar tog ook kritiek gelewer is oor die insluiting van operakore, of dan musiek wat te moeilik was vir die studente om werklik goed uit te voer, in die programme. Musiekkenners het egter ook verskil hieroor: Sommige was van mening dat die gees van die onderneming, en die "kennismaking met goeie musiek" belangriker was, terwyl ander die standaard van die uitvoering belangriker geag het.

In aansluiting hierby het prof. Con de Villiers in 'n artikel in Die Stellenboschse Student van November 1947 hom ook uitgespreek teenoor kritiek gelewer oor die programkeuse (en veral die operakore daarin vervat). Omdat hy so 'n groot invloed uitgeoefen het by die keuse van items vir die Sangfeesprogramme, asook omdat sy mening as "vader van die Sangfees" soveel gewig gedra het, word hierdie uittreksel feitlik volledig geplaas:

"Die 'savants', die geleerdes van die beterwetenskap was nie tevrede nie. Inteendeel, hulle was sommer glad nie met die sangfees tevrede nie ... Die savants het hulle meestal net verwaardig om een aand se uitvoering by te woon, want het hulle dan nie voor hulle siel geweet (of vooraf besluit) dat die studente se pogings 'herzlich schlecht' gaan wees nie? Maar, - hulle het ook vooruit geweet dat hulle na 'n studente-sangfees gaan luister, hulle het geweet dat hulle gaan kyk na hoe die studente probeer om hulleself op te voed en hulle kennis van musiek te verryk ... Skrywer van hierdie artikel was verantwoordelik vir die keuse van die Zwingli-lied in Dr. Cillié se repertoire, vir die drie "Martha"-nommers van mnr. Read, vir alle nommers van mej. Uhlenbruck en mnr. De Villiers ... Hy dra dus volle verantwoordelikheid vir die keuse van 'n groot getal uitgevoerde nommers, sodat

---

5. Stegmann, Frits "Wenk aan jong Dirigente". Die Burger, 19 September 1950.

kritiek teen die sangfees grotendeels teen hom behoort gerig te wees, hoewel hy om dié rede geen enkel grys haar gaan bykry nie. Die redenasie wat aangevoer word, is dat die koorlede en sommige dirigente maar bloedweinig weet van wat opera eintlik beteken en die opera-tradisies nie goed begryp nie. Dit glo ek goed, maar ek het my ook geensins wys gemaak dat hulle 'n opera-uitvoering wou gee nie. Intendeel hulle wou 'n paar 'pezzi concertati' uit die operas gee, en hulle het dit met groot sukses gedoen. Dat die uitvoerings vulgêr en skree-erig was, is pure onsin: jy kan nie verwag dat die eenvoudige dorpenaars in Pagliacci of die Thebes-menigte in Aïda hulle kore soos 'n Church of England anthem moet voordra nie. En solank die studente my mening oor die saak vra, sal ek hulle ongetwyfeld aanraai om dramatiese operatonele nie soos anthems te sing nie ... Terloops, die tweede aand was daar toevallig 'n Italiaanse beroepsmusikus in die gehoor, en hy het juis die Italiaanse operakore besonder mooi gevind ... Natuurlik wil die operakore eintlik 'n orkesbegeleiding hê ... Omdat Stellenbosch nie 'n permanente orkes het nie, staan die studente voor die keuse om òf hulle operanommers met die Kaapstadse orkes uit te voer òf hulle van hulle program te verwyder, òf hulle, soos vanjaar, met klavierbegeleiding te sing. Ek glo nie dat hulle 'n moeilike probleem by die keuse sal hê nie."⁶

Sedert 1957 kom operakore heelwat minder in die programkeuses voor en is dit feitlik beperk tot een of twee uittreksels per program. Sedert 1970 word operakore slegs al om die ander jaar uitgevoer en die grootste aantal per program is drie (uit 'n totaal van 40 items - 7,5%!) in 1974.

Tot 'n groot mate hang die programkeuse tog maar af van die dirigente, en soms ander persone wat die dirigente mag raadpleeg.

---

6. De Villiers, Con "Die Sangfees van 1947 - en daarna". Die Stellenboschse Student, November 1947, pp. 40, 41. (Spelling volgens die oorspronklike kopie.)

Namate die eerste dirigente uitgetree of op die agtergrond geraak het, het 'n klemverskuiwing ook plaasgevind vanaf die operakore na ander, miskien eenvoudiger genres, maar ook volgens die persoonlike smaak van die dirigent. Ter staving hiervan kan genoem word dat Jan J. de Villiers, een van die stigters-dirigente, dirigent was tot en met 1955, en dat juis hierná merkbaar minder operakore voorkom. Prof. Gawie Cillié was wel nog 'n hele aantal jare daarna dirigent, maar vanaf 1962-1965 en weer in 1967 as dirigent van die Kweekskoolkoor, wat uitsluitlik gewyde musiek uitgevoer het. Prof. Cillié het hom ook al sedert 1951 meer begin toelê op die sing van Afrikaanse volksliedjies. Ter illustrasie kan ook genoem word dat die operette-uittreksels wat van 1972 tot 1976 voorkom, telkens een nommer per program, almal uitgevoer is deur die kore van Jan L. de Villiers, een van die stigtersdirigente.

'n Ander faktor wat 'n rol kon gespeel het in die vermindering van operamusiek en die klem laat val het op eenvoudiger werke, was die oefentyd. In 1946 het die kore reeds Aprilmaand al begin oefen, terwyl daar in die laat sewentigerjare maar eers teen die einde van Julie (met die begin van die tweede semester) met oefeninge begin is, veral weens die instelling van die semestereksamen wat die grootste deel van Junie in beslag geneem het. Die Sangfees self is al die jare gewoonlik die eerste of soms tweede naweek in September gehou. In 1976 is dit egter vervroeg na die laaste naweek in Augustus, wat die oefentyd nog meer verkort het.

3. GEWYDE MUSIEK

Na afloop van die Sangfees 1954 skryf Philip McLachlan dat "die handhawing van die regte ewewig tussen die ligte en die meer ernstige wat betref die keuse van musiek"⁷ belangrik is. Volgens die tabel was gewyde werke nog elke jaar op die Sangfees-program aanwesig, alhoewel die "regte ewewig" miskien nie altyd daar was nie. In 1968 was daar byvoorbeeld een gewyde nommer uit 'n totaal van 30 liedere! Die Kweekskoolkoor, wat vanaf

---

7. McLachlan, Philip in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

1959-1967 elke jaar (met die uitsondering van 1960 en 1961) opgetree het onder leiding van prof. Gawie Cillié, het natuurlik 'n geweldige bydrae tot die gewyde gedeelte van die program gelewer, in so 'n mate dat hulle in 1962, 1964 en 1966 ál die gewyde items gelewer het. In 1959 lewer hulle agt uit die twaalf gewyde items (67%) - die ander vier is deur die Universiteitskoor uitgevoer. Die Matie meld dat "die vyf koshuiskore blykbaar ligter nommers verkies".⁸ In 1963 voer die Kweekskoolkoor drie van die vyf gewyde items uit (60%), in 1965 drie uit die ses (50%) en in 1967 ook drie uit die agt gewyde nommers (38%). Die repertorium van die Kweekskoolkoor het meestal bestaan uit korale, en hulle het op dié gebied 'n waardevolle bydrae gelewer. Ná 1967, toe die Kweekskoolkoor nie meer tydens Sangfees opgetree het nie, het die aantal gewyde nommers op die program merkbaar verminder, byvoorbeeld in 1968 een gewyde item uit 'n totaal van 30 nommers (3%), in 1969 drie uit 'n totaal van 32 (9%) en in 1970 twee uit 'n totaal van 34 (6%). Vanaf 1973-1975 lewer ongeveer die helfte van die aantal kore elk 'n gewyde item en daarna, in 1976/77 het daar 'n effense oplewing gekom toe 8 uit die 13 kore elk 'n gewyde item gelewer het. Ten opsigte van die totale aantal items was dit in 1976 16%, en in 1977 17%. In 1979 en 1980 was die persentasie gewyde items onderskeidelik 7% en 7,5%. 'n Intense belangstelling in en werklike "gewildheid" van gewyde musiek tydens die Sangfees het dus nog nooit regtig bestaan nie.

Ook die moeilikheidsgraad van die gewyde werke het beslis afgeneem. Waar daar aanvanklik dikwels uittreksels uit Kantates van Bach of uit verskeie oratoria gehoor is, word later meer gebruik gemaak van eenvoudiger verwerkte melodiere, hoewel standaardwerke uit die gewyde literatuur nog voorkom. Die "gewildstes" blyk die volgende te wees: Laudate Dominum (Mozart) - 6 keer uitgevoer; Panis angelicus (C. Franck) - 4 keer; en die volgende werke elk 3 keer: Ave verum (Mozart), All in the April evening (H. Roberton), Pueri concinite (Herbeck) en "Requiem aeternam" (uit die Requiem van Verdi).

---

8. "Sewe kore op Sangfees". Die Matie, 21 Augustus 1959.

Na aanleiding van bostaande is dit geregverdig om die vraag te stel of die Stellenbosse Sangfees hoegenaamd 'n gewyde deel moet hê! Dié saak is reeds in 1947 deur dr. Con de Villiers geopper toe al die gewyde nommers nog bymekaar eerste op die program geplaas is. Volgens hom was daar toe reeds geen gebrek aan goeie uitvoerings van gewyde musiek nie en met 'n orrelis soos dr. Cillié "het baie leke al geleer dat daar geen skoner musiek as die koraal bestaan nie en dat Bach soos 'n Everest onder ander komponiste uitstaan".⁹ Sedert die opkoms van die Universiteitskoor, Kweekskoolkoor en Studente-kerkkoor bestaan daar ook nie werklik meer 'n behoefte aan die uitvoering van gewyde musiek deur koshuiskore nie. Maar wat dan nou van die "regte ewewig tussen die ligte en meer ernstige" musiek waarvan Philip McLachlan gepraat het?¹⁰ Soveel hang af van die doel met en beskouinge oor die Sangfees. Sou die oorspronklike doelstelling nog geld, dit wil sê onder andere "om die saak van goeie musiek te bevorder",¹¹ asook om die studente as 't ware "op te voed" in die samestelling en uitvoering van 'n konsertprogram, dan is die insluiting van gewyde musiek tog noodsaaklik. Het hierdie beskouinge egter gedurende die 35 jaar van die bestaan van die Sangfees verander, sou die uitsluiting van gewyde musiek dalk geregverdig wees - veral omdat daar tans so 'n groot aantal kore optree, die kore so vinnig opmekaar volg, elk met sy eie kort program, en die program as geheel geensins meer in ag geneem word nie.

4. VOLKSLIEDERE

Vervolgens blyk dit uit die tabel dat volksliedjies deur die jare 'n konstante plek in Sangfeesprogramme beklee het. Slegs in 1960 word geen volksliedere aangetref nie - in daardie jaar was gewyde liedere beslis oorheersend op die program. Omtrent die insluiting van volksliedjies skryf dr. Con de Villiers na afloop van 1947 se Sangfees: "n Kritiek wat vanjaar teen die program geopper word, is dat daar te min volksliednommers was,

---

9. De Villiers, Con "Die Sangfees van 1947 - en daarna". Die Stellenboschse Student, November 1947, p. 41.

10. McLachlan, Eikestadnuus, 17 September 1954.

11. Sien voetnota 1.

en dié kritiek gee ek gelyk. Maar die kritici weet blykbaar nie dat die koorlede nie van volksliedere hou nie, dat hulle hulle teen hul sin geleer het en dat hulle blykbaar ewemin in die smaak van die publiek geval het. En hoewel ek vir niemand terugstaan in my verering vir volksliedere nie, wil ek hulle nie op die kore afdwing nie, want dinge waarvan hulle nie hou nie, sal hulle ook sleg sing. Ek stel my voor dat dit nog baie jare sal duur voordat die musikale status van volksmusiek in Suid-Afrika sal erken word."¹²

In die jare daarna het prof. Con de Villiers talle van die volksliedere wat uitgevoer is verwerk en/of vertaal, onder andere uit Switser-Duits, Italiaans, Spaans, ensovoorts. (Sien chronologiese lys van volksliedere in Bylae A, nr. (iv).) Met sy kennis van volksmusiek en taalkundige kennis (hy het ook dikwels gehelp met uitspraak) en aanmoediging, het Dr. Con dus ook op dié gebied 'n geweldige bydrae gelewer, en veral daarin geslaag om 'n liefde vir volksmusiek by die studente aan te wakker. In 1951 het hy byvoorbeeld vier van die twaalf volksliedjies verwerk en vertaal. In teenstelling met Dr. Con se woorde van 1947 skryf J.C. de W. Steyn in 1948 dat "die volksliedjies mooi gesing (is) en kon 'n mens sien dat die studente ook daarvan hou om dit te sing. Dis eenvoudig en maklik om te sing en die meeste van hulle het baie meeslepende melodieë".¹³ Die sing van (veral Europese¹⁴) volksliedere het beslis in gewildheid toegeneem as 'n mens uitsprake soos "Volksliedere, altyd 'n gewilde Sangfees-item, word vanjaar (1953) weer in 'n hele aantal tale uitgevoer"¹⁵ in ag neem. In die sestigerjare was daar veral 'n toename (gepaardgaande met 'n afname in opera) met 11 volksliedjies in 1964 (37% van die program), 13 in 1965 (35%), 10 in 1967 (26%), 10 in 1968 (33%), 16 in 1969 (50%) en 12 in 1970 (35%). Daarna word weer 'n effense afname aangetoon, met 'n gemiddeld van ongeveer 6 per program. Vanaf 1970-1980 is daar 'n meer eweredige verspreiding van musiek oor die verskil-

---

12. De Villiers, C. Die Stellenboschse Student, November 1947.

13. Steyn, J.C. de W. "Derde geslaagde Sangfees - Belowende Jong Dirigente in 'n Puik Program". Die Matie, 23 September 1948.

14. Sien chronologiese lys van Volksliedere (Bylae A(iv)).

15. "Kore oefen druk vir Sangfees". Die Matie, 28 Augustus 1953.

lende kategorieë. Met die toename in gewildheid van "Negro Spirituals" en populêre liedjies het 'n effense afname in volksmusiek ingetree, hoewel dit in verhouding met die ander kategorieë steeds redelik goed verteenwoordig word.

Die volksliedere wat die meeste uitgevoer is sedert die ontstaan van die Sangfees is die volgende (elk 4 keer): Muss i denn; Old McDonald had a farm; Spanish Love Dance; Tiritomba; My skat (Schätzli of Waar Kaapland begin - dieselfde lied). (Sien ook die alfabetiese lys van volksliedere - Bylae B (iv).)

5. SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDERE

Die heel eerste Suid-Afrikaanse volksliedjie wat op 'n Sangfees-program verskyn het (in 1947) was O die allerliefste zuchten - 'n liedjie uit Caledon, opgeteken deur dr. Con de Villiers. Dit is interessant om daarop te let dat 'n hele paar jaar daarna verloop het voordat dr. Gawie Cillié in 1951 die inisiatief neem om nie minder nie as ses Afrikaanse volksliedjies uit te voer as deel van die Universiteitskoor se program. Van toe af lê dr. Cillié hom ook daarop toe om eie Afrikaanse volksliedere tot hul reg te laat kom op die Stellenbosse Sangfees. Kritiek daarop was daar egter ook. In 1955 skryf A.U. in Die Burger dat verwerkings van die Afrikaanse volksliedjie suiniger aangewend moet word - "hul funksie en musikale waarde as koornommers regverdig nie soveel aandag nie".¹⁶ Tot en met 1959, met die uitsondering van drie nommers, word alle Afrikaanse volksliedjies deur dr. Cillié se kore uitgevoer. Die uitsonderings was: Pieter van der Westhuizen met My Sarie Marais in 1952, Philip McLachlan met Rokkies wou sy dra in 1955, en Willa Hough in 1959 met Die blink vosperd. In die daaropvolgende jare wissel die aantal Afrikaanse volksliednommers van geen (in 1960, 1962 en 1964) tot 11 in 1967 (29% van die program). Selfs in die sewentigerjare word van 2 tot 10 per program uitgevoer. Een van die aanbevelings in die Sangfeesverslag van 1968 is dat meer Afrikaanse liedjies gesing word¹⁷ en die voorsitter van

16. "Studente Sing dat 'n mens sien hulle geniet dit". Die Burger, 12 September 1955.

17. Sangfeeskomiteeverslag 1968 (deur J.T. de Jongh van Arkel).

die Sangfeeskomitee in 1970, J.M. Wolmarans, beveel ook in sy verslag aan "dat ons, as Afrikaanse Universiteit, sal poog om meer Afrikaanse liedjies in die program op te neem".¹⁸ In 1975, die jaar waarin die Sangfees opgedra is aan M.E.R. en die Afrikaanse taal, en die Sangfeeskomitee voorgeskryf het dat elke koor ten minste een Afrikaanse lied moes sing, verskyn daar 'n totaal van 8 Afrikaanse volksliedjies op die program (20% van die totaal). Sedert die verskyning van Afrikaanse volksliedere met Sangfees in 1951 is daar dus nie 'n spesifieke tendens waarneembaar met betrekking tot toename of afname in gewildheid nie.

Wat wel waargeneem word is die feit dat verskeie komponiste, dirigente van die kore en ook studente baie dikwels self verwerkings van die liedjies vir hul kore gedoen het. Prof. Gawie Cillié skryf in 1971 "dat die Stellenbosse Sangfeeste 'n groot bydraende faktor was om komponiste aan te spoor om sulke verwerkings (van Afrikaanse liedjies) te maak"¹⁹ en volgens Philip McLachlan het die Stellenbosse Sangfees die verwerking van die Afrikaanse volkslied op die konsertverhoog gebring, vanwaar dit deur die Universiteitskoor verder uitgedra is.²⁰

Afgesien van die baie bekende liedjies soos Vat jou goed en trek, Daar kom die wa, Jan Pierewiet, en andere, het die Sangfees die geleentheid gebied vir die eerste uitvoering van oorspronklike "skeppings", dit wil sê liedjies waarvan die melodie en woorde in 'n sekere deel van die land opgeteken is en dan verwerk is vir koor, dikwels ook deur persone nou betrokke by die Sangfees, hetsy as dirigent, begeleier of slegs koorlid. Voorbeelde hiervan is die reeds genoemde O die allerliefste zuchten (1947 - volksliedjie uit Caledon, opgeteken en verwerk deur prof. Con de Villiers); Ballade van die haas (1971 - opgeteken en verwerk deur Piet en Erna Delpoort); Kolperd (1972 - opgeteken deur H. van Nieuwenhuijzen en verwerk deur G.G. Cil-

---

18. Sangfeeskomiteeverslag 1970 (deur J.M. Wolmarans).

19. Cillié, Gawie "En ons sing nog steeds". Die Matie, 3 September, 1971.

20. Die mening van prof. McLachlan in 'n persoonlike onderhoud op 5 Maart 1981 te Stellenbosch.

lié); Basie, basie (1974 - volkswysie van die Oudtshoornse Kleurlinggemeenskap, opgeteken en verwerk deur Hester Ballot). Sedert 1974 is verwerkings van Maleier en Kleurlingliedjies gewilde nommers wat dikwels voorkom (dalk as gevolg van hul gereelde verskyning op die programme van die Universiteitskoor in die sewentigerjare), byvoorbeeld Ou Galiema; Dissie linne, dissie rieme; Ou Tanna Fiena Snuifbek; Piet se bek, en ander.

Die volgende Afrikaanse volksliedjies het deur die jare gewild gebly (verskillende verwerkings word hier as dieselfde lied gereken): Vat jou goed en trek (7 keer); Siembamba (6 keer); Pollie ons gaan Pêrel toe (5 keer); Jan Pierewiet (5 keer); Daar kom die wa (5 keer); Daar kom Tant Alie (4 keer); Kinders moenie in die water mors nie (4 keer); Ou Tante Koba (4 keer); Ver in die wêreld, Kitty (4 keer); Dissie linne, dissie rieme (4 keer). Behalwe laasgenoemde, toon al hierdie liedjies 'n goeie verspreiding deur die jare vanaf 1951 tot diep in die sewentigs.

6. "NEGRO SPIRITUALS"

Dit het lank geneem voordat die Neger geestelike liedjies as gereelde items posgevat het. Die eerste "Negro Spirituals" naamlik Nobody knows the trouble I see en All God's chillun, is reeds in 1950 deur 'n mannekoor van Huis Marais, Huis Visser en P.S.O. onder leiding van Carin Meiring uitgevoer. Daarna word daar weer twee in 1956 gehoor, een in 1960 en eers ná die bydrae van die Universiteitskoor met twee "Spirituals" in 1962 begin dit as gereelde nommers op die program verskyn. Dit kom ook nooit in groot getalle voor nie. Die meeste was in 1968 toe ses liedjies gesing is - vyf uit die agt kore wat deelgeneem het, het wel "Negro Spirituals" uitgevoer. Dit is interessant dat die voorsitter van die Sangfeeskomitee in 1968 na dié Sangfees in sy verslag aanbeveel dat die "Negro Spirituals" beperk word tot vier in totaal,²¹ en blykbaar is hierdie aanbeveling so ernstig opgeneem dat daar in 1969 nie een "Spiritual" uitgevoer word nie! Daarna wissel dit tussen een en vyf per program. In verhouding met die voorafgaande kategorieë, gewyde werke en volksmusiek, kom dit dus eintlik min voor. Dit bied egter nie

---

21. Sangfeeskomiteeverslag 1968 (deur J.T. de Jongh van Arkel).

die groot verskeidenheid literatuur van bogenoemde nie, en terwyl volksmusiek 'n wye aanhang geniet, het die "Negro Spirituals" so 'n eie karakter dat dit nie noodwendig in almal se smaak val nie. Gedurende die 35 jaar vanaf 1946 tot 1980 is altesaam 30 "Spirituals" gesing. Die gewildste was Were you there (wat 5 keer uitgevoer is), daarna Good news (4 keer), en Elijah rock, I couldn't hear nobody pray, O won't you sit down en Let us break bread together (elk 3 keer).

7. LIEDERE UIT AFRIKA

Dit blyk dat Carin Meiring (hierbo vermeld) 'n baanbreker was want dit was ook haar koor wat die heel eerste "Bantoeliedjie" op Sangfees gesing het, in 1950, naamlik Khutsana - 'n lied van die Ficksburgse Basoeto-weeshuis, gekomponeer deur Moruti M.L. Maile. In 1955 voer die koor van Philip McLachlan Nkosi Sikelel'i Afrika van Enoch Sontonga uit, en daarna verskyn daar eers weer in 1964 'n "Bantoe"-wiegeliedjie. In 1965 word daar vyf "Bantoeliedere" gesing (onder andere twee deur die Universiteitskoor onder leiding van Philip McLachlan) en daarna bly dit beperk tot 1, 2 of 3 per program. (Sien tabel.) Altesaam 16 liedere uit Afrika is reeds uitgevoer (van 1946-1980) waarvan die gewildste Uthe Wena was wat 4 keer uitgevoer is.

8. LIEDERE UIT ROLPRENTE/MUSIEKBLYSPELE

Items in hierdie kategorie kom maar sporadies voor sedert 1963. Dit is in daardie jaar as 't ware bekend gestel deur die koor van Sonop, Lydia, Simonsberg en P.S.O onder leiding van Siegfried van Rensburg, met Gawie le Roux as hulpdirigent. Die koor se hele program het bestaan uit vier uittreksels: twee uit My Fair Lady, een uit Oklahoma en een uit Carousel. Dit is interessant om daarop te let dat die tweede uitvoering van dié soort musiek tydens die Sangfees (in 1966) ook deur 'n koor onder leiding van Gawie le Roux gedoen is - met vyf uittreksels uit The Sound of Music. Daarna kom dit maar enkele kere voor, en was dus nooit besonder gewild nie. 'n Totaal van 18 uittreksels is gedurende die 35 jaar in dié kategorie gesing, waarvan geen- een meer as 2 keer uitgevoer is nie.

9. POPULÊRE LIEDJIES

Die insluiting van populêre liedjies in die Sangfeesprogramme van die verskillende kore het in 1968 vir die heel eerste keer sy verskyning gemaak. By populêre liedjies word hier bedoel die sogenaamde treffers ("hits"), dit wil sê liedjies wat veral by jongmense gewild is en wat dikwels op die treffersparade gehoor word. Die eerste nommer van hierdie soort was Bon soir Mademoiselle ('n liedjie van Rod McKuen, verwerk deur Ida Bruwer), in 1968 gesing deur die koor van die Mediese Fakulteit, onder leiding van Ida Bruwer. In 1969 word Puppet on a string (verwerk deur Julian Weyers) gesing deur 'n koor onder leiding van Julian Weyers, en die jaar daarop volg Ida Bruwer weer met die koor van Huis Francie van Zijl (die koshuis van die Mediese Fakulteit) met Pretty Belinda (bekend gemaak deur Chris Andrews, hier verwerk deur Wouter Kirstein). Hierdie was nie slegs 'n gier van die jong studente-dirigente nie, want in 1972 verskyn Morning has broken ('n treffer van Cat Stevens) op die program van 'n koor onder leiding van J.L. de Villiers, een van die stigtersdirigente!

Die gewildheid van hierdie hedendaagse trefferliedjies by die gehoor, sowel as by die koorlede self, word spoedig besef en 'n merkbare styging in die aantal vind plaas vanaf 1973 (vergelyk tabel). In 1979, met sewe sulke nommers, voer twee kore elk twee populêre liedjies uit, en in 1980 het sewe van die dertien kore elk 'n trefferliedjie op hul program. In die twaalf jaar (1968-1980) is daar slegs drie nommers herhaal, naamlik I have a dream ('n gewilde liedjie van Nana Mouskouri), The Ballad of Jimmy Brown en Raindrops keep falling on my head. 'n Totaal van 39 liedjies is gesing - heelwat meer in 'n korter tydsbestek as die vorige drie kategorieë.

In die laat sewentigerjare het die insluiting van so 'n sogenaamde "hit" in die program van 'n koor 'n redelike bepalende faktor geword by die grootte van die koor - dit wil sê as daar nie so 'n nommer ingesluit is nie wil die studente nie meer sing nie, asook by die applous - die uitvoering van so 'n treffer ontlok meestal heelwat meer reaksie as enige van die ander, veral meer ernstige werke.

Die feit dat trefferliedjies in aanvraag is, veroorsaak dikwels dat studente self die verwerkings daarvan vir vierstemmige koor doen (veral die studente-dirigente) en dat op dié manier 'n groter studente-betrokkenheid by die Sangfees verkry word.

10. SAMEVATTING

Wat die styl van die musiek sedert die ontstaan van die Sangfees aanbetref, merk ons dus dat daar 'n mate van popularisering plaasgevind het, wat heeltemal verskil van die oorspronklike doelstelling van die stigters. In 1947 was die doel van die fees "om studente te wys dat hulle self ook die moeilike koorstukke kan sing wat 'n mens op plate of in operas hoor; om by die Afrikaner sanglus op te wek; om die saak van goeie musiek te bevorder".²² Wat die "moeilike koorstukke" aanbetref, blyk dit dat dit vandag beslis nie meer die geval is nie - verskeie faktore wat daarin 'n rol kon gespeel het is reeds vermeld. Omtrent "goeie musiek" skryf Philip McLachlan in 1954 die volgende: "Daar is ook die noodsaaklikheid dat die musiek, eenvoudig of moeilik, in die eerste instansie goed sal wees. Ons wil geredelik toegee dat die vraag: wat is goed? een van die allermoeilikste is - maar daarby ook die gesegde voeg: 'When in doubt, don't!' Al is dit 'n studentefees is dit nogtans nodig dat daar ook ten opsigte van die gehalte van die programme steeds 'n stygende tendens sal wees, te meer omdat dit die Stellenbosse Sangfees geld."²³ Die styl van programme het mettertyd verander, maar dit is 'n vraag of die gehalte verbeter het.

Vroeër is egter reeds gemeld dat die soort musiek nou saamhang met die doelstelling en beskouing oor Sangfees. Te oordeel aan die musiek wat sedert 1970 meer gewild geword het, het die doelstelling beslis verander en die klem val nou nie meer op "moeilike" of selfs "goeie" musiek nie, maar op musiek wat die studente geniet om te sing, en wat die studente geniet om te

---

22. Steyn, J.C. de W. "Die Groot Sangfees op Stellenbosch". Byvoegsel tot Die Burger, 23 Augustus 1947.

23. McLachlan, Philip in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

hoor. Dit hang ook saam met die groter betrokkenheid van slegs studente by die Sangfees, wat die organisasie sowel as die dirigente, soliste en begeleiers aanbetref. Die rol van die sogenaamde "tydsgees" is ook van belang - die feit dat die waardes en idees van die gemiddelde student van 1980 nie meer dieselfde is as dié van 1946 nie, is geen geringe faktor in die keuse van Sangfeesmusiek nie! Een van die oorspronklike doelstellings, naamlik "om sanglus op te wek", geld dus nog steeds - die wyse waarop dit gedoen word het egter verander.

Die "positiewe" raad wat dr. Con de Villiers in sy versienheid reeds aan 1947 se studente gegee het, is eintlik onbewustelik deur studente jare daarna nog gevolg, en bly vandag steeds van toepassing - al val die klem tans meer op die eerste as die tweede gedeelte van die "raad": "Sing dié dinge waarvoor julle lus het en wat julle met genot sing, want op dié manier sal julle die meeste baat by die sangfees vind. Sing ook op elke sangfees 'n paar dinge waarvan julle nie hou nie, en kyk of die liefde nie op nader kennismaking sal kom nie."²⁴

---

24. De Villiers, Con "Die Sangfees van 1947 - en daarna". Die Stellenboschse Student, November 1947.

HOOFSTUK 6

EVALUERING

1. INLEIDING

As slothoofstuk word enkele menings en beskouings oor die Sangfees deur die pers, musiekkenners, studenterade en ander, soos dit deur die jare voorgekom en verander het, weergegee. Op dié manier word gepoog om, deur middel van hierdie menings wat die verloop van die Sangfees as 't ware vergesel het en nie slegs 'n terugblik is nie, die Stellenbosse Sangfees te evalueer, die belangrikheid en plek daarvan te bepaal, destyds en tans, ook te midde van die ander musiekbedrywighede op Stellenbosch. Ten slotte word daar ook kortliks gelet op die moontlike invloed en betekenis van die Sangfees op koorsang dwarsdeur die land.

2. REAKSIE OP DIE EERSTE SANGFEES

In hoofstuk 2 is daar reeds gewys op die sukses van die eerste Sangfees in 1946. Lofuitings was volop - koerantopskrifte soos "Studente-sangfees 'n Reusesukses"¹ en "Unieke gebeurtenis in Stellenbosch-Sangwêreld"² was kenmerkend van berigte en resensies oor die "grootse onderneming" en "skitterende sukses".³ Dit is opvallend dat daar feitlik in elke berig melding gemaak word van die feit dat van amateurkragte gebruik gemaak is, dat die werke van die groot meesters binne die bereik van elke student is en nie slegs deur beroepsangers aangedurf mag word nie. Een resensent beskryf die program as "een lang hoogtepunt"⁴ terwyl 'n ander tog melding maak van "'n neiging tot oor-dramatisering" en die ritmiese lyn wat soms onduidelik was in "Einzug der Gäste" uit Tannhäuser, asook onsekerhede in "Die Spinlied" uit Der fliegende Holländer.⁵ Die reaksie was egter meestal só gunstig dat besluit is om die Sangfees 'n jaarlikse

-
1. "Studente-sangfees 'n Reusesukses". Werda, 20 September 1946.
  2. "Unieke gebeurtenis in Stellenbosch-Sangwêreld". Die Matie, 21 September 1946.
  3. "Sangfees op Stellenbosch". Die Burger, 16 September 1946.
  4. "Unieke gebeurtenis in Stellenbosch-Sangwêreld". Die Matie, 21 September 1946.
  5. "Studente-sangfees 'n Reusesukses". Werda, 20 September 1946.

instelling te maak.

3. REAKSIE TEN OPSIGTE VAN DIE PROGRAM

Gedurende die 35 jaar tot 1980 is die Sangfees gereeld deur die pers beskryf as 'n unieke en grootse geleentheid, 'n lofwaardige en merkwaardige instelling en met soortgelyke terme is daar gereeld melding gemaak van die waarde van die geleentheid as sodanig. Daar was egter deur die jare heelwat meningsverskil oor die keuse van items vir die program, kritiek op byvoorbeeld die gehalte van die sang en die lengte van die program, en ander uitsprake rakende die musiek wat uitgevoer is tydens die Sangfees. Daar is reeds op verskillende plekke in die loop van die verhandeling na sommige aspekte hiervan verwys (sien hoofstuk 3 en hoofstuk 5) - dit word egter hier onder meer volledig en samevattend bespreek.

3.1 GEHALTE VAN DIE SANG

Gedurende die eerste aantal jare van die bestaan van die Sangfees is daar dikwels verwys na "koorsang van die hoogste gehalte".⁶ Hierdie oordeel moet egter in konteks verstaan word, naamlik van ongeoeefende amateursangers wat groot koorwerke aangedurf het, soos uit die bespreking hieronder sal blyk. Aanvanklik was dit die gebruik onder die meeste resensente om elke koor se bydraes afsonderlik te beoordeel, hoogtepunte uit te sonder en ook kritiek te lewer. Dit is egter baie interessant om ten opsigte van die punte van kritiek op verskillende benaderings te let - daar is as 't ware tekens van 'n onderlinge debat tussen die resensente wat somtyds ook mekaar se kritiek beoordeel het! Heelwat van die skrywers was van mening dat 'n perfekte uitvoering nie verwag kan word nie, en dat die gees waarin en waarmee die musiek uitgevoer word, die belangrikste is. (Sien ook par. 3.4 vir 'n meer volledige bespreking hieroor.) So skryf J.C. de W. Steyn na afloop van die Sangfees van 1948, skynbaar in reaksie op gelewerde kritiek: "Vir diegene wat voorgee dat hulle so baie weet, moet alles glo eksie-perfeksie

---

6. "Groot opgewondenheid vir aanstaande Sangfees". Die Matie, 27 Augustus 1948.

wees (en dan is hulle dit nie altyd eens daaromtrent nie)". Hyself reken "hier en daar was 'n ooglopende glipsie, maar wat, hulle is mos nie beroepskore nie".⁷ Ook "Tant Engeltjie", wat 'n gereelde rubriek in Eikestadnuus behartig het, skryf in 1953: "Natuurlik kan deur die wysneuse kritiek uitgeoefen word; maar 'n mens verwag tog nie by so 'n sangfees 'n heeltemal perfekte uitvoering nie ..."⁸ (Sien ook in verband hiermee die uittreksel uit 'n artikel in Die Stellenboschse Student van November 1947 waarin prof. Con de Villiers hom sterk uitspreek teenoor gelewerde kritiek oor die programkeuse - "die geleerdes van die beterwetenskap ... was sommer glad nie met die Sangfees tevrede nie ..." - vervat in hoofstuk 5, par. 2.) Probleme met en kritiek ten opsigte van die koorsang was daar dus wel (en veral ook ten opsigte van die meer ambisieuse werke, byvoorbeeld die operakore, soos in hoofstuk 5 vermeld), maar dit wil voorkom asof dit amper "oorgesien" is ter wille van die saak van die Sangfees. 'n Meer gebalanseerde beskouing kom van Philip McLachlan in 1954: "Alle nommers kan natuurlik nie dieselfde peil handhaaf nie, maar die gehalte was deurgaans goed". Volgens hom is dit ook nie wenslik om, soos die gebruik in die pers was, die prestasies van die verskillende kore teenoor mekaar te stel nie - "vir 'n saak soos die waarvoor die Sangfees staan, geld die spreekwoord: 'Comparisons are odious'". McLachlan voel egter dat, alhoewel dit 'n studente-fees is, dit nogtans nodig is om 'n stygende tendens te handhaaf ten opsigte van die gehalte van die program.⁹

Genadelose en vlymskerp kritiek was daar egter ook. In 'n Engelse dagblad van 1948 skryf ene "E.F." onder andere dat "there were four conductors, but only one impressed me as being more than a glorified cheer-leader". Hy meld ook dat die soprane die hoë note dikwels nie kon bykom nie en met betrekking tot die programkeuse is hierdie resensent darem baie kras as hy praat van "a banal barcarolle by Warmalof, and some Neapolitan

---

7. Steyn, J.C. de W. "Derde geslaagde Sangfees". Die Matie, 23 September 1948.

8. "Tant Engeltjie gesels ..." Eikestadnuus, 25 September 1953.

9. McLachlan, Philip in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

nonsense by someone called Gambardella".¹⁰ 'n Mens sou tog kon vra of hierdie kritiek nie onnodig skerp was nie. In dieselfde berig waarin die beskouing van Philip McLachlan (hierbo genoem) uiteengesit is, word ook die mening geplaas van 'n ander mede-werker, ene "X", wat onder andere noem dat die kore in 1954 oor die algemeen te dun geklink het, dat die slepende tempo's en ritmes verantwoordelik was vir eentonigheid, dat die klavier onsuksesvol gebruik is en housterige uitvoerings met 'n gebrek aan musikale waarde voorgekom het. Hierdie skrywer meld egter ook (ter versagting) dat wat die musikale gehalte aanbetref, daar in gedagte gehou moet word dat baie van die koorlede nie musiek kan lees nie en geen vorige koorondervinding het nie.¹¹ In 1956 word daar in twee berigte in Die Burger en Eikestadnuus onderskeidelik weer melding gemaak van die stygende peil in die gehalte van die sang tydens Sangfees.¹²

Sedert die sestigerjare is die neiging onder resensente meer om 'n algemene oorsig te gee van die Sangfees, en enkele hoogtepunte uit te sonder (veral Jan Bouws het in Die Burger dié styl nagevolg), met die gevolg dat heelwat minder gemeld word in verband met die musikale gehalte of standaard van die indiwiduele kore en die nommers wat hulle uitgevoer het.

3.2 SAMESTELLING EN LENGTE VAN DIE PROGRAM

Die Sangfees het in 1946 begin met drie kore wat aan die program deelgeneem het. Daarna was daar, tot in 1956, elke jaar vier kore met die uitsondering van 1948 toe vyf kore opgetree het. Die Eikestadnuus kom egter al in 1951 met 'n klagte oor die "marathon-duur" van die program en beskryf dit trouens as die "enigste stukkies kritiek wat teen die prysenswaardige onderneming ingebring kan word".¹³ In dieselfde jaar skryf Frits

---

10. "Choral Singing of Students". The Cape Times, 11 September 1948.

11. X. in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

12. M. "Sangfees: steeds fyner afronding". Eikestadnuus, 14 September 1954.

A. "Sangfees no. 11 is verby; maar Sanglus het gebly". Die Burger, 11 September 1956.

13. "Baie geslaagde Sangfees". Eikestadnuus, 21 September 1951.

Stegmann ook dat aandag gegee moet word aan beter beplande en korter programme.¹⁴ In 1955 skryf "A.U." in Die Burger dat juis omdat die gehalte van die sang verbeter het, dit noodsaaklik is om minder koorwerke aan te pak en die programme te verkort. Die skrywer is van mening dat te veel van een soort aangebied word. 'n Ander beswaar wat geopper word is die skielike oorgang van een soort musiek na 'n ander (te wyte aan die liederekeuse van elke koor sowel as die vinnige opeenvolging van verskillende kore) – die resensent noem byvoorbeeld dat wanneer "n stukkie fyn musiek onmiddellik op die glansryke slottoneel van 'n operette moet volg" dit onmoontlik vir die koor sowel as die gehoor is om reg daaraan te laat geskied.¹⁵ In aansluiting hierby skryf "Gamba" in die Eikestadnuus ná dieselfde Sangfees van 1955 ook dat die program te lank was, met te veel nommers wat min of meer dieselfde karakter gehad het. Volgens dié skrywer moet die dirigente die program as 'n geheel beskou, "met items wat groter variasie bied, nie net in tempo en karakter nie, maar ook in kleur van sleutels, byvoorbeeld majeure en mineure. Tot dusver het elke Sangfees te duidelik getoon dat die individuele dirigente hul programme apart opgestel het".¹⁶ Dieselfde twee berigte waarna hierbo verwys is in verband met die gehalte van die sang in 1956 meld ook dat die program te lank was – albei verwys ook na 'n te lang uittreksel uit die operette Die Bedelaarstudent. Volgens "A." in Die Burger lê die oplossing in oordeelkundige beperking. Die resensent is ook van mening (soos A.U. hierbo) dat die verskeidenheid van nommers deur elke koor 'n volgorde veroorsaak "wat uit 'n musikale oogpunt uiters onbevredigend is. Gewyde musiek, operette, volksliedjies en opera kom planloos deurmekaar". Beperking en spesialisering word hier as oplossing genoem.¹⁷ Ondanks dieselfde kritiek telkemale (in 1962 meld Chris Swanepoel weer

---

14. "Sangfees bereik 'n nog hoër standaard". Die Burger, 17 September 1951.

15. "Studente sing dat 'n mens sien hulle geniet dit". Die Burger, 12 September 1955.

16. "'n Hoogtepunt na 10 jaar van prestasie". Eikestadnuus, 16 September 1955.

17. A. "Sangfees no. 11 is verby; maar Sanglus het gebly". Die Burger, 11 September 1956.

eens dat die program 'n uur te lank was!¹⁸⁾ en pogings van die Sangfeeskomitees se kant af om die aantal kore te beperk en sodoende die program in te kort (die verslag van 1962 meld byvoorbeeld dat "onder geen omstandighede moet meer as 8 kore toegelaat word nie, en die duurt van optrede deur 'n koor moet nie langer as 12 minute wees nie"¹⁹⁾ is 'n geslaagde oplossing nie gevind nie. Volgens die Sangfeeskomiteeverslae van 1967 en 1968 is agt kore die ideale getal, terwyl die verslag van 1978 al dertien kore as maksimum stel! Wat die samestelling en lengte van Sangfeesprogramme aanbetref vat Jan Bouws dit só saam in 1967: "n Paar jaar gelede was daar sprake dat 'n advieskomitee ingestel sou word om met die samestelling van die program behulpzaam te wees, maar gelukkig het daar niks van gekom nie. Want die Sangfees ... is geen gewone konsertaand met 'n weloorwoë 'stylvolle' program nie. Dit is 'n uitvoering deur studentegroepe uit die verskillende koshuise - vanjaar tien! - elk met sy eie besondere voorkeur vir hierdie of daardie liedere. En merkwaardig genoeg is dit juis dié bonte verskeidenheid wat die kenmerk van so 'n aand geword het. Ondanks die meer as drie uur wat dit duur, het hierdie uitvoering sy houvas op die publiek nie verloor nie."²⁰⁾

3.3 KEUSE VAN MUSIEK - SANGFEES OF KUNSFEEES?

Volgens Philip McLachlan was die "handhawing van die regte ewewig tussen die ligte en meer ernstige wat betref die keuse van musiek" baie belangrik, en hy het dit as noodsaaklik beskou dat die musiek, eenvoudig of moeilik, in die eerste plek goed moet wees.²¹⁾ Hierdie stellings in die Eikestadnuus in 1954 was waarskynlik die beginpunt van 'n feitlik deurlopende "debat" in die pers asook tussen die onderskeie Sangfeeskomiteevoorsitters oor die doel van die Sangfees, wat tog bepalend is vir die

---

18. Swanepoel, Chris "Sangvreugde en Lewenslus". Eikestadnuus, 21 September 1962.

19. Sangfeeskomiteeverslag 1962 (deur Deon Jooste).

20. Bouws, Jan "Die Lente begin op Vrolike Noot". Die Burger, 9 September 1967.

21. McLachlan, Philip in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

programkeuse, as sou dit die funksie van 'n kunsfees moet vervul of nie. In aansluiting hierby blyk dit telkens uit verslae van die Sangfeeskomitees van die Studenteraad (sedert 1962) dat (volgens hulle) die probleem van gebrek aan entoesiasme by die studente (soos dit ook in hoofstuk 3 na vore kom) nou saamhang met die keuse van liedere vir die program.

José Rodriguez-Lopez skryf in 1957 al die Sangfees "het gehink op twee gedagtes, enersyds was daar kore wat van die standaard van 'n Kunsfees uitgegaan het en andersyds was daar medewerkers wat dit nie gedoen het nie. Onder sulke omstandighede is dit nie moontlik om al die aanbiedings regverdig te beoordeel nie".²² Hy verdeel dan ook, as kritikus, die verskillende kore in drie kategorieë: "(a) Kore wat onder vakkundig-bekwame leiding afgerig is en wat die beste en die interessantste werk uit die koor-repertoire aanbied. (b) Kore wat daarvan hou om te sing en as hul leier 'n kollega kies van die musiekfakulteit uit hoofde van sy of haar prestasies op sang-, dirigente- of instrumentele gebied. (c) Kore wat wil sing maar hoofsaaklik om uiting te gee aan hul eie gevoelslewe en die vreugde van die studente bestaan."²³ 'n Soortgelyke mening kom van Jan Bouws in 1960: "Die een wil hierdie uitvoerings uitbou in die rigting van steeds verfynder koorsang, soos van ons unieke Universiteitskoor, terwyl die ander dit wil soek in die amusementsektor van die operette. Weer ander wil 'n skeiding van tafel en bed', m.a.w. een aand werklike kuns en een aand amusementsmusiek, waarby die aksent meer op die amusement as op die musiek val."²⁴ 'n Aanbeveling in die Sangfeeskomiteeverslag van 1962 lui dat "n besondere poging moet aangewend word om weer eens die belangstelling van ons senior mansstudente en in 'n mindere mate ook die senior damesstudente op te wek. 'n Belangrike faktor is die liedere wat gesing word en my opvolger sal hieraan aandag moet gee. Die klem moet in die eerste plek op die Sangfees val en nie op 'n Kunsfees nie".²⁵ Dr. Con de Villiers het hiermee

-
22. Rodriguez-Lopez, José "Sangfees het gehink op twee gedagtes". Ons Lesers se Briewe, Eikestadnuus, 27 September 1957.
  23. Rodriguez-Lopez, José "Stellenbosch het moontlikhede vir groot musiekfeeste". Eikestadnuus, 20 September 1957.
  24. Bouws, Jan "Die jaarlikse Sangfees - 'n Voorreg vir Stellenbosch". Eikestadnuus, 16 September 1960.
  25. Sangfeeskomiteeverslag 1962 (deur Deon Jooste).

saamgestem. Tydens 'n vergadering met hom in 1963 om die skynbare afname in entoesiasme en belangstelling by die studente te bespreek was hy van mening dat die doel van die Sangfees moet wees "om lekker te sing", en dat daarom ook makliker werke gekies moet word wat lekkerder sing asook om die standaard van die kwaliteit sang nie te verlaag nie.²⁶ Tydens die kwarteeffees van die Sangfees in 1971 maak prof. Gawie Cillié egter die opmerking dat hy bly is oor al die "nuwe" musiek wat gesing word, maar tog jammer is dat daar so selde uit die operas gesing word.²⁷ Twee jaar daarna (1973) is die Sangfeeskomiteevoorsitter se opinie - in ooreenstemming met dié van Philip McLachlan in 1954 - dat dit baie belangrik is om 'n balans te handhaaf tussen die ligter en meer ernstige liedere: "Net so belangrik soos ligter liedere is, so onontbeerlik is enkele swaarder werke."²⁸ Die Matie skryf in 1975 dat met die ontstaan van die Sangfees "was die gedagte dat studente hierdeur geleentheid moes kry om kennis te maak met meer klassieke werke en opera. Hierdie soort nommers was vanjaar feitlik heeltemal afwesig, maar dit hoef nie noodwendig as 'n tekortkoming gereken te word nie".²⁹ In aansluiting hierby noem die Sangfeeskomiteevoorsitter van dieselfde jaar (1975) dat opera en operette tydens Sangfees 1975 nie veel aandag gekry het nie, terwyl Sangfees aanvanklik ten doel gehad het om te bewys dat ernstiger werke ook in die algemene smaak val. Volgens haar is daar egter nie beswaar teen in te bring nie, "want ons het immers met 'n Sangfees te doen".³⁰ 'n Laaste aanhaling in dié verband kom uit die Sangfeeskomiteeverslag van 1978 waarin die voorsitster die volgende sê: "Daar is 'n toenemende behoefte by die studente aan 'n ontspanne Sangfees. Toekomstige komitees behoort indringend te besin saam met koshuisverteenwoordigers en dirigente oor liedere-keuses en 'n te strenge professionele benadering sonder om die hoë standaard van sang in te boet."³¹

---

26. Sangfeeskomiteeverslag 1963 (deur G.J. Oberholzer en W.F. Smith).

27. Cillié, Gawie "En ons sing nog steeds". Die Matie, 3 September 1971.

28. Sangfeeskomiteeverslag 1973 (deur Lizel Visser).

29. "Sangfees Weer eens Hoogtepunt op Akker". Die Matie, 24 September 1975.

30. Sangfeeskomiteeverslag 1975 (deur Petro van der Westhuizen).

31. Sangfeeskomiteeverslag 1978 (deur Christa Benadé). Vgl. ook voetnota 43.

Uit bostaande aanhalings blyk dit dus dat die entoetiesasme van die studente en die genot wat hulle daaruit kan put om lekker saam te sing deur die jare al meer op die voorgrond gekom het en later belangriker geag is (deur veral die Sangfeeskomitees) as die programkeuse, kwaliteit sang en die oorspronklike as 't ware opvoedkundige doelstelling. Selfs sommige musiekkritici het hierdie standpunt ondersteun, soos onder andere blyk uit die bespreking oor die gehalte van die sang onder 3.1 hierbo.

4. "SANGFEES-GEES"

In paragraaf 3.1 hierbo is reeds melding gemaak van die "gees waarin en waarmee die musiek uitgevoer word". Alhoewel daar heelwat meningsverskil en kritiek oor die programkeuses en gehalte van die sang was (soos blyk uit hoofstuk 5 en ook die voorafgaande bespreking) word daar 'n deurlopende lyn waargeneem in feitlik alle persberigte met betrekking tot die gees, gesindheid en genot van die studente tydens die Sangfees. In so 'n groot mate word daar op hierdie aspek klem gelê dat die indruk verkry word dat dit ook selfs deur musiekresensente veel belangriker geag is as die soort musiek, die volgorde van die program, die gehalte van die sang of ander dergelike "musikale" aspekte. Die volgende aanhalings uit persberigte wat strek vanaf 1948 tot 1974 word verstrek ter illustrasie van bogenoemde:

1948 (Die Matie): "Vir die belangstellende leek ... is die gees waarin en waarmee dit uitgevoer word, die belangrikste. Hulle sing omdat dit lekker is, omdat hulle kennis maak met die groot musiekwerke en terselfdertyd ander volksgenote ook dié voorreg laat smaak."³²

1953 (Eikestadnuus): "... die groot klomp pragtige seuns en dogters, so stralend van entoetiesasme en wat met so 'n sigbare plesier sing. Die gesig sal nog lank vir ons as 'n aangename

---

32. Steyn, J.C. de W. "Derde geslaagde Sangfees". Die Matie, 23 September 1948.

herinnering bybly."³³

1954 (Eikestadnuus): "Wanneer 'n mens na 'n aantal jare van afwesigheid weer die Stellenbosse Sangfees kan bywoon en 'belewe', tref opnuut die mooiheid en grootsheid daarvan. Die oorgawe en genot waarmee baie jong stemme saam sing is aansteeklik."³⁴

1954 (Die Burger): "Dit is moeilik om te sê waaraan die Sangfees sy groot gewildheid te danke het, maar hy (dr. G.G. Cillié) meen dat daar 'n aantreklike 'iets' is in die lus waarmee die studente sing."³⁵

1959 (Die Matie): "En die rede vir die toenemende gewildheid van die Sangfees by die publiek? Die rede hiervoor lê sekerlik nie alleen in die gehalte van die koorsang opgesluit nie, maar ook in die genot wat dit inhou om honderde jongmense met lus en oorgawe te hoor sing. En wie het nie lus om met lus en oorgawe in die lente te sing nie!"³⁶

1962 (Die Matie): "Hoewel vanselfsprekend steeds die hoogsmoontlike peil van uitvoering onder dié bepaalde omstandighede nagestreef moet word, val die klem tog primêr op die genot wat die sangers uit hul deelname put eerder as op die nastrewing van 'n sangaand

---

33. "Tant Engeltjie gesels ..." Eikestadnuus, 25 September 1953.

34. McLachlan, Philip in "Die Sangfees in Oënskou". Eikestadnuus, 17 September 1954.

35. "'Iets' laat die Sangfees deur sy nate groei". Die Burger, 8 September 1954.

36. "Dit is Stellenbosch - die Sangfees". Die Matie, 8 September 1959.

op professionele peil."³⁷

- 1964 (Die Burger): "... aan die ander kant voel 'n mens dat die saambindende krag nie op die keuse van koorwerke berus nie, maar net afhanklik is van die sanglus 'van 'n juigend blye skare'."³⁸
- 1967 (Die Burger): "Die Stellenbosse lente word vanjaar met 'n aansteeklike geesdrif deur sy singende studente aangekondig. Dit is 'n aand wat spesiaal aanbeveel kan word vir dié lede van die ouer geslag wat soms twyfel aan die toekomstige leiers van ons land."³⁹
- 1971 (Die Burger): "En miskien is die opregte genoeë wat 'n mens by elke ooptrek van die verhoogdordyn op die gesigte van al die singende jongmense kan aflees, die beste versekering vir die voortsetting van die inisiatief van die ondernemende stigters van hierdie kosbare tradisie in Matieland 'n kwarteeu gelede."⁴⁰
- 1974 (Die Burger): "Die opgewondenheid en geesdriftige meelewing van die sangers en die kleurvolle beeld wat die verhoog telkens weer by elke koor gebied het, was 'n plesier om te aanskou ... Positiewe lewensvreugde was dan ook die oorheersende indruk van die besonder genotvolle program."⁴¹

-
37. Büttner, H.-D. "Sangfees 1962". Hoofartikel, Die Matie, 19 September 1962.
38. Bouws, Jan "Bonte koor-potpourri by Sangfees". Die Burger, 3 September 1964.
39. Bouws, Jan "Die lente begin op Vrolike Noot". Die Burger, 9 September 1967.
40. Bouws, Jan "Singende Maties Jubileer". Die Burger, 4 September 1971.
41. Ottermann, Reino "Lewensvreugde by Sangfees". Die Burger, 11 September 1974.

Dit blyk dus baie duidelik uit bostaande dat die geesdrif en entoesiasme van die singende studente tydens Sangfees gereeld deur musiekkenners en resensente gemeld is. Dit is trouens die één kenmerk van die Sangfees wat sedert die ontstaan tot in 1980 dieselfde gebly het, in teenstelling met verskeie ander aspekte byvoorbeeld die organisasie, musiekkeuse, samestelling van die kore, kleredrag, ensovoorts, wat veranderinge ondergaan het.

5. BELANG VAN DIE SANGFEES TE MIDDE VAN ANDER MUSIEKBEDRYWIGHEDE OP STELLENBOSCH

Tydens die ontstaan van die Sangfees het dit, saam met die Universiteitskoor, 'n baie belangrike plek bekleed as musikale aktiwiteit op Stellenbosch. Ander permanente kore (behalwe die Universiteitskoor) was die Kweekskoolkoor en die Kerkkoor, beide gewyde kore, terwyl serenade-groepe en die Jan Pierewietgeselskap hulle op ligter en volksmusiek toegelê het.⁴² Daar was op daardie stadium geen permanente orkes nie. Die Sangfeeskore het dus 'n belangrike funksie vervul terwyl daar 'n behoefte bestaan het aan die gereelde uitvoering van ernstige, klassieke koorwerke. Die studentemassa en die publiek het hulself dan ook gewilliglik hierby laat betrek.

Met die verloop van jare het daar heelwat ander musiekbedrywighede hul beslag gekry op Stellenbosch. 'n Vaste Konservatoriumkoor en -strykorkes het in die vyftigerjare ontstaan en weer doodgeloop. In die sewentigerjare het byvoorbeeld die Universiteit van Stellenbosch se blaasorkes sowel as die junior- en senior stryksensemble ontstaan. Die Universiteitskoor het van krag tot krag gegaan en ook 'n Konservatorium Dameskoor is op die been gebring. Mettertyd het die breë betrokkenheid ten opsigte van koorsang van vroeër gekrimp en meer klem is gelê op die sogenaamde "prestige"-kore - 'n bal wat al aan die rol gesit is met die verkleining en keuring van die Universiteitskoor in die vyftigerjare. Dit blyk ook uit die feit dat reaksie in die pers op die Sangfees in die laat-sewentigerjare opvallend minder is as vroeër jare en meestal bloot oorsigtelik, terwyl

---

42. Die "Stellenbosch Boere-orkes" onder leiding van Oom Pietie le Roux het op hul terrein, naamlik boeremusiek, 'n groot bydrae gelewer.

daar gereeld gedetailleerde resensies van byvoorbeeld die Universiteitskoor verskyn het. In noue samehang met die opkoms van permanente ernstige musiekgroepe en as gevolg van 'n verskeidenheid ander faktore reeds genoem, het die klemverskuiwing van die meer ernstige koorrepertorium na ligter werke en as 't ware 'n karakterverandering van die Sangfees ook geleidelik plaasgevind. Tydens die Sangfees het, soos reeds gesê, die klem meer begin val op 'n geleentheid aan studente (veral dié wat graag wou sing en nie in aanmerking gekom het vir die permanente kore nie) om lekker te sing, en minder op die uitvoering van klassieke werke wat goed en professioneel uitgevoer moes word - daar was genoeg ander kore en orkeste op Stellenbosch wat daarvoor gesorg het. Die benadering van die Sangfeeskomitees teen die einde van die sewentigs word duidelik weerspieël in die volgende uittreksel uit die Sangfeeskomiteeverslag van 1977: "Die instelling van ons komitee was sodanig dat ons graag 'n ontspanne Sangfeesaanbieding wou sien, gestroop van enige professionele benaderings wat op 'n ongesonde kompetisie tussen kore en hulle koorleiers sou uitloop. Sangfees is vir die gewone student en moet spontaan ondersteun word deur almal wat graag aan hierdie studente-aktiwiteit wil deelneem, of hy/sy goed kan sing of nie."⁴³

6. MOONTLIKE INVLOED VAN DIE SANGFEES BUIITE STELLENBOSCH

"Hierdie beweging het reeds 'n invloed buitekant Stellenbosch gehad, want op verskillende plekke het geesdriftige koorleiers, hoofsaaklik onderwysers, soortgelyke sangfeeste op kleiner skaal tot stand gebring."⁴⁴ Hierdie stelling word gemaak in Die Kerkbode reeds in 1948, skaars twee jaar na die ontstaan van die Sangfees. Om die omvang van die invloed en betekenis van die Stellenbosse Sangfees in die res van die land te bepaal of af te baken, is feitlik onmoontlik, aangesien dit baie moeilik is om met sekerheid te sê watter ander sangfeeste of koorprestasies direkte uitvloeisels hiervan is.

Wat wel 'n waarskynlike navolging van die Matie-sangfeestradisie

---

43. Sangfeeskomiteeverslag 1977 (deur Jan de Wet).

44. Die Kerkbode, 9 Junie 1948. Vgl. ook die voorspelling in Van Alle Kante, hoofstuk 3, voetnota 29, p. 50.

blyk te wees, is die feit dat bykans al die Afrikaanse universiteite en ook verskeie kolleges in ons land deesdae 'n jaarlikse Sangfees hou.⁴⁵ Prof. Gawie Cillié skryf ook in 1971 dat "die Sangfeesgedagte vanuit Stellenbosch op baie plekke navolging gevind (het). Meninge jong dirigent en baie jong sangsoliste het hul eerste stappe in daardie rigtings op die Sangfees op Stellenbosch gedoen."⁴⁶ Hier kan onder andere die name van 'n paar destydse Sangfeesdirigente genoem word wat waarskynlik daar hul eerste ondervinding opgedoen het en later groot sukses met veral Universiteits- en jeugkore behaal het:

Johan de Villiers (dirigent van die Stellenbosse Universiteitskoor 1977-1984)

Salomé Hendrickse (dirigent van die Impromptu-koor, Pretoria)

Danie Heyman (dirigent van die Vrystaatse Jeugkoor)

Chris Swanepoel (dirigent van die koor van die Randse Afrikaanse Universiteit, voorheen van die Vrystaatse Universiteitskoor)

Pieter van der Westhuizen (dirigent van die Stellenbosse Studente-kerkkoor)

Awie van Wyk (dirigent van die Potchefstroomse Universiteitskoor)

Andries Wassermann (dirigent van die Vrystaatse Jeugkoor)

Verskeie ander faktore (byvoorbeeld hul musiekopleiding of dalk lidmaatskap van die Universiteitskoor) kon natuurlik ook 'n rol gespeel het in die ontwikkeling van verskeie persone (wat Sangfeesdirigente was) se latere koorleiding- of ander musiekbydraes, maar 'n mens sou tog met reg kon sê soos Reino Ottermann in 1975 dat die Stellenbosse Sangfees "mede die teelaarde was vir die groot prestasies wat tans op die gebied van koorsang dwarsdeur ons land bereik word".⁴⁷

---

45. "Sangfees weer hier". Eikestadnuus, 15 Augustus 1980.

46. Cillié, Gawie "En ons sing nog steeds". Die Matie, 3 September 1971.

47. Ottermann, Reino "Dié sangfees bly 'n fees". Die Burger, 12 September 1975.

7. SLOTOPMERKING

Die hoofgedagte wat uit die voorafgaande duidelik blyk, is dat die Stellenbosse Studentesangfees hoofsaaklik 'n geleentheid was en steeds is vir en deur studente om te geniet - 'n geleentheid waartydens met lewenslus en entoesiasme die vreugde van studentwees deur middel van koorsang oorgedra word. Die antwoord op die vraag wat in die inleiding tot hierdie studie gestel is, naamlik of die Sangfees sedert 1946 'n karakterverandering ondergaan het en wat die aard daarvan is, kan dus kortliks só opgesom word: Soos die behoeftes van die studente verander het, moes die Sangfees daarby aanpas om sodoende as lewenskragtige instelling behoue te bly en te verseker dat die studente wat daaraan deelneem dit ten volle geniet. Dit (en ander faktore byvoorbeeld korter oefentyd, persoonlike voorkeure van dirigente, populêre smaak, ensovoorts) het veranderinge meegebring in die doelstelling (vanaf die aanvanklike "kennis-making met en bevordering van goeie musiek" na "'n ontspanne geleentheid vir studente wat dit geniet om lekker te sing"), die styl van programme (waarin 'n klemverskuiwing plaasgevind het vanaf die meer ernstige klassieke koorwerke na ligter, meer populêre liedjies) die organisasie en omvang van die fees (aanvanklik deur 'n paar ouer ervare musiekliefhebbers met drie kore en later 'n uitsluitlik studente-aangeleentheid waaraan dertien kore deelneem), asook kleiner aspekte (byvoorbeeld die kleredrag wat verander het vanaf formele swart en wit aanddrag na kleurvolle, informele ontspanningsdrag). Samevattend kan die aard van die karakterverandering dus beskryf word as vanaf 'n stylvolle, formele kooraand met hoofsaaklik ernstige klassieke koorwerke, wat met oorgawe gesing word, na 'n meer ontspanne, informele sangaand met oorwegend ligter musiek, wat steeds met geesdrif en lewensvreugde oorgedra word. Dit sou in die toekoms moontlik wees dat verskeie faktore kan noodsaak dat die verskillende terreine van die Sangfees voortdurend veranderinge ondergaan. As hierdie wysigings juis plaasvind om aan die veranderende behoeftes van studente te voldoen sodat hulle kan "sing waarvoor hulle lus het en wat hulle met genot sing",⁴⁸ is dit ten slotte die enigste manier waarop die voortbestaan van die Sang-

48. De Villiers, Con "Die Sangfees van 1947 - en daarna". Die Stellenboschse Student, November 1947.

fees verseker gaan word. Dan alleen sal prof. Gawie Cillié se woorde van 1971 ook in die toekoms geld naamlik "Wat is mooier as 'n koor van jongmense wat met lewenslus ... in die lente op Stellenbosch sing?"⁴⁹

---

49. Cillié, Gawie "En ons sing nog steeds". Die Matie, 3 September 1971.

BYLAE A

CHRONOLOGIESE RANGSKIKKING VAN SANGFEESITEMS¹ VOLGENS KATEGORIEË(i) UITTREKSELS UIT OPERAS²

1946

1. "Priesterchor" uit Die Zauberflöte - W.A. Mozart.
2. "Da zu dir der Heiland kam", openingskoraal uit Die Meistersinger von Nürnberg - R. Wagner.
3. "Pelgrimskoor" uit 3e bedryf van Tannhäuser - R. Wagner.
4. "Paaskoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.
5. "Einzug der Gäste" uit Tannhäuser - R. Wagner.
6. "Lemoenbloesemkoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.
7. "Koor van die werksters in die sigarefabriek" uit Carmen - G. Bizet.
8. "Spinlied" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner.
9. "Reminiscences of Verdi", potpourri uit Verdi se operas - verw. P. Fletcher.
10. Aria uit Il Trovatore - G. Verdi.

1947

1. "Pelgrimskoor" uit Tannhäuser - R. Wagner.
2. "Luther-koraal" uit 3e bedryf van Die Meistersinger von Nürnberg - R. Wagner.
3. "Paaskoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.
4. "Klokkekoor" uit I Pagliacci - R. Leoncavallo.
5. Kwintet en koor uit Martha - F. von Flotow.
6. "Thebes-koor" uit 1e bedryf van Aïda - G. Verdi.
7. "Lemoenbloesemkoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.
8. "Neuriekoor" uit Madama Butterfly - G. Puccini.

1948

1. "Va pensiero" uit Nabucco - G. Verdi. (Italiaans)
2. "Jagterskoor" uit Der Freischütz - C.M. von Weber. (Afrikaans)
3. "Viva il vino" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni. (Italiaans)
4. "Wenn Tugend ..." uit Die Zauberflöte - W.A. Mozart. (Duits)
5. Sekstet uit Lucia di Lammermoor - G. Donizetti. (Italiaans)
6. "Triomfgesang" uit Le Prophète - G. Meyerbeer. (Afrikaans)
7. "Tempeltoneel" uit 2e bedryf van Aïda - G. Verdi. (Italiaans)
8. "Thebes-koor" uit 2e bedryf van Aïda - G. Verdi. (Italiaans)
9. "Einzug der Gäste" uit Tannhäuser - R. Wagner. (Duits)

-
1. Alle titels van liederes sowel as komponiste word aangegee soos dit in die programme gemeld is, behalwe ooglopende drukfoute wat gekorrigeer is.
  2. Die taal waarin die werke uitgevoer is word aangedui soos dit volgens die betrokke programme beskikbaar is.

1949

1. "Bruilofslied" uit Lohengrin - R. Wagner. (Duits)
2. "Lied des Steuermanns" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner. (Duits)
3. "Serenata con Coro" uit Don Pasquale - G. Donizetti. (Italiaans)
4. "O Isis und Osiris" uit Die Zauberflöte - W.A. Mozart. (Duits)
5. "In 'n donker straat" uit Rigoletto - G. Verdi. (Italiaans)
6. "Wynlied" uit La Traviata - G. Verdi. (Italiaans)
7. "Aambeeldkoor" uit Il Trovatore - G. Verdi. (Italiaans)
8. "Miserere" uit Il Trovatore - G. Verdi. (Italiaans)
9. "Spinlied" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner. (Duits)
10. "Senta se ballade" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner. (Duits)
11. "Victoria" uit Der Freischütz - C.M. von Weber. (Duits)
12. "Coro di Zingarelle" uit La Traviata - G. Verdi. (Italiaans)
13. "Ad Arturo onore" uit I Puritani - V. Bellini. (Italiaans)
14. "A fosco Cielo" uit La Sonnambula - V. Bellini. (Italiaans)
15. "Habanéra" uit Carmen - G. Bizet. (Afrikaans - Con de Villiers)
16. "Choeur des cigarières" uit Carmen - G. Bizet. (Frans)
17. "Toreadorlied" uit Carmen - G. Bizet. (Frans)

1950

1. "Pelgrimskoor" uit Tannhäuser - R. Wagner.
2. "Ite sul colle" uit Norma - V. Bellini.
3. "Per te dimmenso giubilo" uit Lucia di Lammermoor - G. Donizetti.
4. Koorgedeeltes uit Faust - C. Gounod.
  - a. "Paresseuse fille" (koor) en duo
  - b. "Soldatekoor"
  - c. "Ainsi que la brise légère"
5. Koorgedeeltes en arias uit Orpheus - C.W. Gluck.
6. "La Vergine degli angeli" uit La forza del destino - G. Verdi.
7. Koorgedeeltes uit La Traviata - G. Verdi.
  - a. "Coro di Zingarelle"
  - b. "Coro di Mattadori"
  - c. "Si ridesta in ciel l'aurora"
8. "Hymne de joie" uit Samson et Dalilah - C. Saint-Saëns.

1951

1. "Nonnekoor" uit Casanova - J. Strauss. (Engels)
2. "Festgesang" uit Iphigenie en Aulide - C.W. Gluck. (Duits)
3. "Casta Diva" uit Norma - V. Bellini. (Italiaans)
4. "O Signore, dal tetto natio" uit I Lombardi - G. Verdi. (Italiaans)

5. a. "Il santo nome di Dio Signore" en b. "La Vergine degli angeli" uit La forza del destino - G. Verdi. (Italiaans)
6. "Va pensiero" uit Nabucco - G. Verdi. (Italiaans)
7. Kwintet met koor uit Martha - F. von Flotow. (Duits)
8. a. "Tempeltoneel" en b. "Thebes-koor" uit 2e bedryf van Aïda - G. Verdi. (Italiaans)
9. "Lebe wohl" uit Die Zauberflöte - W.A. Mozart. (Duits)
10. "Wach' auf" uit Die Meistersinger - R. Wagner. (Duits)
11. Slotkoor uit Die Meistersinger - R. Wagner. (Duits)
12. "Eviva! Beviam!" uit Ernani - G. Verdi. (Italiaans)
13. "Si ridesti il león di castiglia" uit Ernani - G. Verdi. (Italiaans)
14. "Oh sommo Carlo" uit Ernani - G. Verdi. (Italiaans)

1952

1. "Qui la selva è più folta ed ombrosa" uit 2e bedryf van La Sonnambula - V. Bellini. (Italiaans)
2. "Die Friedensboten" uit Rienzi - R. Wagner. (Duits)
3. "Koordanse" uit Vors Igor - A. Borodin. (Duits)
  - a. "Fliessender Tanz der Mädchen"
  - b. "Allgemeiner Tanz"
4. "Rataplan" uit La forza del destino - G. Verdi. (Italiaans)
5. a. "Lemoenbloesemkoor" en b. "Gebed" en "Paaskoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni. (Italiaans)
6. Koor uit die 1e bedryf van Die Jüdin - J.F. Halevy.

1953

1. "Pelgrimskoor" uit Tannhäuser - R. Wagner. (Afrikaans - Con de Villiers)
2. "Serenata con Coro" uit Don Pasquale - G. Donizetti. (Italiaans)
3. "Tempelkoor" uit Aïda - G. Verdi. (Italiaans)
4. "Il santo nome di Dio Signore" uit La forza del destino - G. Verdi. (Italiaans)
5. "Einzug der Gäste" uit Tannhäuser - R. Wagner. (Duits)
6. "Koor van Pelgrims" uit Boris Godounof - M. Mussorgsky. (Frans)
7. Uittreksels uit Die Zauberflöte - W.A. Mozart. (Duits)
8. "Allgemeiner Tanz und Chor" uit Die lustigen Weiber von Windsor - O. Nicolai. (Duits)

1954

1. "Madre pietosa Vergine" - aria uit La forza del destino - G. Verdi. (Italiaans en Latyn)
2. "In 'n donker straat" uit Rigoletto - G. Verdi. (Italiaans)
3. "A rallegrarci con te veniamo" uit La Sonnambula - V. Bellini. (Italiaans)
4. "Norma viene" uit Norma - V. Bellini. (Italiaans)
5. "Nonnekoor" uit Casanova - J. Strauss. (Engels)
6. "Einzug der Gäste" uit Tannhäuser - R. Wagner. (Duits)

1955

1. "Koning se gebed" uit Lohengrin - R. Wagner. (Duits)
2. "Toreador-lied" uit Carmen - G. Bizet. (Frans)
3. "Nessun dorma" uit Turandot - G. Puccini. (Italiaans)
4. Kwintet met koor uit Martha - F. von Flotow. (Duits)
5. a. "Spinlied" en b. "Senta se ballade" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner. (Duits)
6. "Va pensiero" uit Nabucco - G. Verdi. (Italiaans)
7. Sekstet uit Lucia di Lammermoor - G. Donizetti. (Italiaans)
8. "The night is calm and cloudless" uit The Golden Legend (n kantate) - A. Sullivan. (Engels)
9. "Chor der Elfen" uit Die lustigen Weiber von Windsor - O. Nicolai. (Duits)

1956

1. "La Vergine degli angeli" uit La forza del destino - G. Verdi. (Italiaans)
2. Lied uit Der Waffenschmied - A. Lortzing. (Duits)
3. Uittreksel uit Die Towerfluit - W.A. Mozart. (Duits)
4. Uittreksel uit Undine - A. Lortzing. (Duits)
5. a. "The Month o' May has come" en b. "Ah! In love united" uit Merrie England - Edward German.

1957

1. Openingskoor uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.] (Afrikaans - vertaal deur
2. "Gebed" en "Paaskoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.] dr. Con de Villiers)

1958

1. "Huweliskoor" uit Sadko - Rimsky-Korsakov. (Afrikaans)
2. "Scorrendo uniti remota via" (Mannekoor) uit 2e bedryf van Rigoletto - G. Verdi. (Italiaans)

1959

1. "Bruilofslied" uit Lohengrin - R. Wagner. (Afrikaans - mev. E. Louwrens)

1960

1. "Va pensiero" en "Finale" uit 3e bedryf van Nabucco - G. Verdi. (Italiaans)

1961

1. "Lemoenbloesemkoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni. (Italiaans)
2. "Spinkoor" uit Der fliegende Holländer - R. Wagner. (Duits)
3. "Drinklied" uit La Traviata - G. Verdi. (Italiaans)

1962

1. "Koor van die Spaanse stiervegters" uit La Traviata - G. Verdi. (Italiaans)
2. "Sigeunerkoor" uit La Traviata - G. Verdi. (Italiaans)
3. Koor uit Simson en Delila - C. Saint-Saëns. (Frans)
4. "Triomfkoor" uit Aïda - G. Verdi.

1963

1. Uittreksel uit Otello - G. Verdi.

1964

1. "Va pensiero" uit Nabucco - G. Verdi.

1965

1. "Polkakoor" uit Die Verkoopte Bruid - B. Smetana.

1966

1. "Chorus of Country Girls" uit Eugene Onegin - P. Tschaikovsky.

1967

1. "Va pensiero" uit Nabucco - G. Verdi.
2. "Groot Mars" uit Aida - G. Verdi.
3. "Nuns' Chorus" uit Casanova - J. Strauss.

1968

1. "Paaskoor" uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni. (Afrikaans - dr. Con de Villiers)

1969

1. "Choral Dance" uit Prince Igor - A. Borodin.
2. "Plenty o' nuttin" uit Porgy and Bess - G. Gershwin.

1970

1. "Soldiers' Chorus" uit Faust - C. Gonoud.

1972

1. "Jagterskoor" uit Der Freischütz - C.M. von Weber.

1974

1. "Huntsmen's Chorus" uit Der Freischütz - C.M. von Weber.
2. "Slawekoor" uit Nabucco - G. Verdi.
3. "Aambeeldkoor" uit Il Trovatore - G. Verdi.

1976

1. "Lemoenbloesemkoor" (openingskoor) uit Cavalleria Rusticana - P. Mascagni.

1978

1. "Huntsmen's Chorus" uit Der Freischütz - C.M. von Weber.

1980

1. Seleksie uit Porgy and Bess - G. Gershwin.
2. "Slawekoor" uit Nabucco - G. Verdi.

(ii) UITTREKSELS UIT OPERETTES

1946

1. Finale uit die 2e bedryf van Die Fledermaus - J. Strauss.

1947

1. Finale uit die 2e bedryf van Die Fledermaus - J. Strauss.

1951

1. "Brüderlein und Schwesterlein" uit Die Fledermaus - J. Strauss.

1952

1. Uittreksel uit Der Bettelstudent - C. Millöcker
2. "Schenkt man sich Rosen in Tirol" uit Der Vogelhändler - C. Zeller.
3. Uittreksels uit Der Zigeunerbaron - J. Strauss.

1953

1. "So war meine Mutter" uit Eva - Franz Lehár.
2. "Schenkt man sich Rosen in Tirol" uit Der Vogelhändler - C. Zeller.

1954

1. "Nadina se aria" uit Der tapfere Soldat - Oscar Strauss.
2. Uittreksels uit Die Czardasfürstin - Emmerich Kálmán.
3. "Go ye heroes" uit Pirates of Penzance - Gilbert en Sullivan.

1955

1. "Schenkt man sich Rosen in Tirol" uit Der Vogelhändler - C. Zeller.
2. "Glück hat als Gast" uit Zigeunerliebe - Franz Lehár.
3. Finale uit die 2e bedryf van Die Fledermaus - J. Strauss.
4. Uittreksels uit Im Weissen Rössl - Ralph Benatzky e.a.
5. Uittreksels uit Gräfin Maritza - E. Kálmán.
6. "Nadina se aria" uit Der tapfere Soldat - Oscar Strauss.
7. "Poor Wandering One" uit Pirates of Penzance - Gilbert and Sullivan.

1956

1. Uittreksel uit Die Bedelaarstudent - C. Millöcker.

1958

1. Uittreksel uit Die Czardasfürstin - Emmerich Kálmán.

1959

1. Uittreksels uit Der Zigeunerbaron - J. Strauss.

2. Uittreksel uit Der Vogelhändler - Carl Zeller.
3. "Brightly dawns our wedding day" uit The Mikado - Sullivan.
4. "Chorus and dance" uit The Gondoliers - Gilbert and Sullivan.

1960

1. Uittreksels uit Der Zarewitsch - F. Lehár.

1961

1. "Glück hat als Gast" uit Zigeunerliebe - Franz Lehár.
2. Uittreksels uit Im Weissen Rössl - Benatzky/Stolz.

1962

1. Uittreksels uit Die Zigeunerbaron - J. Strauss.
2. "Schenkt man sich Rosen ..." uit Der Vogelhändler - C. Zeller.
3. "Poor Wand'ring One" uit Pirates of Penzance - Gilbert and Sullivan.

1964

1. Uittreksels uit Die Czardasfürstin - E. Kálmán.

1966

1. "Drinking Song" uit The Student Prince - Sigmund Romberg.

1967

1. Uittreksel uit Im Weissen Rössl - Ralph Benatzky.

1971

1. "Mein Herr Marquis" uit Die Fledermaus - J. Strauss.

1972

1. Uittreksel uit Die Zirkusprinzessin - E. Kálmán.

1973

1. "Schenkt man sich Rosen in Tirol" uit Der Vogelhändler - C. Zeller.

1974

1. "Herz, warum schlägst du so bang" uit Der Zarewitsch - Franz Lehár.

1975

1. "Einmal schlägt auch meine Stunde" uit Die Sirkusprinzessin - E. Kálmán.

1976

1. Finale uit 2e bedryf van Die Fledermaus - J. Strauss.

1978

1. "Danz a cachucha" uit The Gondoliers - Gilbert en Sullivan.

(iii) GEWYDE WERKE

1946

1. Heugelige tyding (Jesu meine Freude) - J.S. Bach.
2. "Gelowige hart, wees vrolik" (uit Kantate nr. 68) - J.S. Bach.
3. "Skape, wei tevrede (uit Kantate nr. 68) - J.S. Bach.

1947

1. Ein feste Burg ist unser Gott - J.S. Bach.
2. Que Dieu se montre seulement (Psalm 68) - R.R. Terry.
3. Herr, nun heb' den Wagen selb - H. Zwingli.
4. O Welt, ich muss dich lassen (kerk lied-parodie van "Innsbruck, ich muss dich lassen") -
toonsetting: J.S. Bach.
5. Dir, dir, Jehova, will ich singen - J.S. Bach.
6. Die Ehre Gottes - L. van Beethoven.
7. Messa da Requiem - G. Verdi:
  - a. Lacrymosa dies illa (laaste twee verse van Dies Irae).
  - b. Requiem aeternam dona eis.

1948

1. "Adieux des bergers" (uit L'Enfance du Christ) - H. Berlioz.
2. O Jesuskind rein - J.S. Bach.
3. Ou Poolse Kerslied (Afrikaanse gedig deur M.I. Murray) - verwerk deur A. Guilmant.
4. Die Nagtegaal-Kerslied - Duitse melodie uit die 17e eeu, geharmoniseer deur E. Potz.
5. O hoor die lied wat eng'le sing - O'Connor-Morris (verwerk deur G.G. Cillié).
6. Cantique de Noël - A. Adam.
7. "Libera me" en "Requiem aeternam" uit Requiem - G. Verdi.

1949

1. Hodie Christus natus est - J.P. Sweelinck.
2. Ich bete an die Macht der Liebe (Russiese koraal) - D. Bortniansky.
3. Sie ist mir Lieb, die werthe Magd (woorde van M. Luther, harmonie van M. Praetorius).
4. "Der Einzug der Sieger" (uit Judas Maccabeus) - G.F. Händel.
5. All in the April evening - Hugh S. Robertson.
6. Aanbidding - G.P. da Palestrina.
7. Ruhet von des Tages Müh (aand-kanon).
8. Abendfrieden - K. Grothe.

1950

1. Ave verum - W.A. Mozart.
2. Panis angelicus - C. Franck.

1951

1. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
2. Credo - E. Boezi.

1952

1. "Inflamatus et accensus"(uit Stabat Mater) - G.A. Rossini.
2. Agnus Dei - Bizet.

1953

1. Grosser Gott, wir loben dich - P. Ritter (verwerking C.V.)
2. "Die heem'le vertel"(uit Die Skepping) - J. Haydn (Afrikaans: V. de Villiers)
3. "Sei nun gnädig"(uit Die Jahreszeiten) - J. Haydn. (Duits)

1954

1. Schlaf wohl, du Himmelsknabe.
2. Russiese gewyde loflied - Bortniansky (verwerking C.V.). (Russies)
3. Russiese vesperlied (verwerking C.V.). (Duits)
4. Panis angelicus - C. Franck (verwerking Liebie Louw). (Latyn)
5. The First Nowell - tradisionele Engelse melodie en woorde.
6. Adeste fideles - Latynse gesang uit 18e eeu. (Latyn)
7. O du fröhliche - Siciliaanse gesang. (Duits)
8. Stille Nacht - G. Gruber.
9. Ave verum - W.A. Mozart. (Latyn)
10. "Koor van die jeug"(uit Judas Maccabeus) - G.F. Händel. (Duits)

1955

1. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
2. Agnus Dei - G. Bizet.
3. Vuka, Vuka Deborah - J.K. Bokwe. (Xhosa)
4. "Hoor die hemelinge sing"(uit Thoinot Arbeau se Orchesographie 1588).
5. In die koue winterdag - J. Gass.
6. Vom Himmel hoch, da komm ich her - verwerking A. Kousemaker.
7. O'er the solemn hush of midnight - J. Geddes-Maxwell.

1956

1. "Kyrie & Agnus Dei"(uit Missa Brevis in D) - W.A. Mozart.
2. Aspiration - E. Elgar.
3. Adeste fideles - verwerking A.D. Badenhorst.
4. All in the April evening - H. Roberton.
5. Te Deum (K141) - W.A. Mozart.

1957

1. Credo (uit Missa Solemnis) - E. Boezi.
2. Panis angelicus - C. Franck.
3. The Bells of St. Mary's - A. Emmett Adams (verwerking H. Jaxon).
4. "Glorious is thy name" (uit 12e Mis) - W.A. Mozart.
5. Gesang 4 - verwerking deur Westra.
6. Komm, Trost der Welt - C. Lahusen.
7. Psalm 100 - F. Mendelssohn.
8. Kantate "Jesu, meine Freude" - Buxtehude.

1958

1. Adoramus te - Palestrina.
2. Tenebrae factae sunt - M. Haydn.
3. "Wir eilen mit schwachen doch emsigen Schritten" (uit Kantate 78) - J.S. Bach.
4. Auf, auf, mein Herz mit Freuden - J.G. Ebeling.
5. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
6. Gloria - Antonio Vivaldi.
7. Requiem aeternam - G. Verdi.

1959

1. Jesu, dulcis memoria - Tomaso L. da Victoria.
2. Hodie Christus natus est - J.P. Sweelinck.
3. Mōregesang - Ou Afrikaanse Liederwysie.
4. Aandlied (Magaliesberg) - Ou Afrikaanse Liederwysie.
5. Psalm 81 - M. Pierre.
6. Psalm 38 - L. Bourgeois.
7. Psalm 75 - M. Pierre.
8. Pinksterlied - Görlitz.
9. Hoe lieflik is Sion - G. Rooth.
10. In dulci jubilo (14e eeuse Kerslied) - verwerking E. Pepping.
11. In U is blyheid - melodie G. Gastoldi; verwerking J. Bender. (Afrikaanse woorde - A.M. Hugo)
12. Loof die Koning, alle volke (Gesang 142) - melodie P. Nicolai; verwerking J. Bender.

1960

1. 'n Kindjie klein in Bethlehem - verwerking M. Praetorius.
2. Hosanna to the Son of David - T. Weelkes.
3. Jesus by Maria - melodie uit Thüringen.
4. Herders op Bethlehems ope velde - Franse Kerslied.
5. "Hy verlaat sy hemelwoning" (uit L'Enfance du Christ) - H. Berlioz.
6. Pat-a-pan - Franse Kersliedjie.

7. Two Carols: Torches; There is no rose of such virtue - John Joubert.
8. Puericoncinitē - J.R. v. Herbeck.
9. O'er the solemn hush of midnight - J. Geddes-Maxwell.
10. Carol of the drum - Katherine K. Davis.
11. "Agnus Dei" (uit Kroningsmis) - W.A. Mozart.

1961

1. Halleluja, loof God - J.H. Vos.

1962

1. Psalm 40 : 1.
2. Psalm 51 : 1.
3. Kort kantate vir mannekoor (Psalm 124 : 1, 4) - G. Cillié.
4. Die Lofsang van Maria (met resitatief vir sopraan).
5. Lof sy die Heer - verwerking H. Sanders.
6. "Alleluia" (uit Brazilian Psalm) - Jean Berger.

1963

1. Psalm 66 - L. Bourgeois.
2. Psalm 24 - L. Bourgeois (verwerking G.G. Cillié).
3. Die Heer het waarlik opgestaan - Franse Paaslied.
4. Psalm 117 - G. Telemann.
5. Sanctus - J. Clemens non Papa.

1964

1. Psalm 150.
2. Ek wag op die Heer - F. Mendelssohn.
3. O Gees werk in ons harte - Na 'n verwerking van Willan.

1965

1. Psalm 130.
2. Gesang 118.
3. Gesang 180.
4. "In paradysum" (uit die Requiem) - G. Fauré.
5. Die Heer is my Herder ('n verwerking van Psalm 23).
6. Vuka Deborah - J.K. Bokwe.

1966

1. Psalm 100 - verwerking Calvisius.
2. Kom sing vir Hom 'n nuwe lied - C. Iye.
3. Jesu rex admirabilis - Palestrina.

1967

1. Psalm 100 - Bourgeois (verwerking R. Vaughan-Williams).
2. Psalm 24 - Bourgeois (verwerking G.G. Cillié).
3. Psalm 128 - Teschner (verwerking M.C. Roode).
4. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
5. Slaap rustig soete hemelskind - Tradisionele Duitse Kerslied.
6. "Halleluja-koor" (uit Die Messias) - G.F. Händel.
7. Singt und klingt - M. Praetorius.
8. Pat-a-pan - Franse Kerslied.

1968

1. Vom Einzug Christi und Hosianna - W.C. Briegel.

1969

1. Domine salvum fac reginam nostram - A. Giesen (verwerking Gradus Wendt).
2. Die Heer my Herder - vertaal uit: Brother James' Air deur Gordon Jacob.
3. "This little Babe" (uit A Ceremony of Carols) - B. Britten.

1970

1. Panis angelicus - C. Franck.
2. Sound ye Trumpets - J. Clarke (verwerking Leslie Woodgate).

1971

1. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
2. Die Lied van die herders - Argentynse Kersliedjie.
3. "There is no rose" (uit A Ceremony of Carols) - B. Britten.
4. Ave verum corpus - W.A. Mozart.
5. Sanctus - F. Schubert.

1972

1. Die Heer is God en niemand meer.
2. Vesper Hymn (Russian Air).
3. Pueri concinite - J. von Herbeck.
4. Kinders sing saam.

1973

1. O bone Jesu - T. Bai.
2. Sound ye Trumpets - verwerking J. Clarke.
3. Die heem'le verkondig - L. van Beethoven.
4. Psalm 138 - L. Bourgeois.
5. Halleluja-koor - G.F. Händel.

1974

1. Psalm 146 - Voortrekkerwysie.
2. Schönster Herr Jesu.
3. Gesang 62 : 4.
4. Die Ehre Gottes aus der Natur, Op. 48 - L. van Beethoven.
5. The Old 100th Psalm Tune - verwerking R. Vaughan-Williams.

1975

1. Non nobis Domine - R. Quilter.
2. Rosa mystica - W. Crust.
3. Vom Himmel hoch da komm ich her - J.S. Bach.
4. Gesang 179 - Liederwysie (verwerking G.G. Cillié).
5. Heilig, heilig ist der Herr - F. Schubert.

1976

1. Katalaanse Kersliedjie - Joaquin Nin.
2. Slotkoraal uit die Johannes-passie - J.S. Bach.
3. Herr Gott, dich loben alle wir (Op. 25 nr. 19) - Kurt Thomas.
4. Crimond (Psalm 23) - David Grant.
5. Lobt Gott, ihr Christen - J.S. Bach.
6. O Vader wat daarbowe woon - G. Cillié.
7. Hospodi pomilui - L. Lamont.
8. Want so lief het God ... - Palestrina.

1977

1. Magaliesbergse Aandlied.
2. Heilig heilig heilig is die Here God - Abbé Vogler.
3. In the Garden - C. Austin Miles.
4. Juig voor die Here - Rinck.
5. Pueri concinite - J. von Herbeck.
6. Laudate Dominum - W.A. Mozart.
7. Inkosi Jesu - Edith Bosman.

1978

1. Die Here is my Herder - Schubert.
2. Loof, loof die Heer - C. Kuntze.
3. My Lord - H. Senesh & D. Zehair.

1979

1. Laudate Domino - G.A. Pitori.
2. Hoor die hemele sing - verwerking P. McLachlan.
3. Crimond - Irvine.

1980

1. Hospodi pomilui - L. Lamont. .
2. Non nobis Domine - R. Quilter.
3. All in the April evening - Hugh S. Robertson.

(iv) VOLKSLIEDJIES

1946

1. Cielito lindo (Spaans-Kaliforniese volksliedjie).
2. Ach, wie ist's möglich dann? (volkslied uit Thüringer Wald, opgeteken deur F. Kücken).
3. Die Binschgauer wollten gerne wallfahrten gehen (Tirolse volksliedjie).

1947

1. Kde Domov Muj (Die Tsjeggiese Volkslied).

1948

1. Was kommt dort von der Höh? (Duitse volksliedjie, verwerking H. Lavater).
2. Quattro cavai (Italiaans-Switserland, toonsetting O. Uhlmann).
3. Muss i denn (Duits).
4. Quel mazzolin di fiori (volkslied uit Kanton Ticino, Italië).
5. Glück auf, ihr Bergleut' (Duitse volkswysie, verwerking Max Trapp).
6. Annie Laurie (Skotse volksliedjie, verwerking G. Bantock).

1949

1. Tula (volkslied uit Salzburg, verwerking H. Oser, Afrikaans van T. Jandrell).
2. Nani, Nani, Nay (volkswysie, Afrikaans van dr. C. de Villiers).
3. Der Barde (Skotse volkslied, Duits van H. Kurz).
4. Das Lieben bringt gross' Freud (verwerking A.R.)
5. Drie Weense lieder.
6. Keursang van Duitse Studenteliedjies (gerangskik deur Gert Kruger).

1950

1. Swansea town (Engelse volkslied, verwerking G. Holst).
2. Ach, wie ist's möglich dann (opgeteken F. Kücken).
3. Wenn alle Brunnlein fliessen (Swabiese volkslied).
4. The turtle dove (Engelse volksliedjie, verwerking Vaughan-Williams).
5. Eriskay love lilt (volkslied uit Hebride, verwerking P.J. Mansfield).
6. In silent night (Duitse volkslied, verwerking J. Brahms).
7. Au claire de la lune (Franse Kinderlied).
8. Jan Hinnerk up de Lammerstraat (Nederduitse volksliedjie).

1951

1. Quattro cavai (Italiaans-Switserland, toonsetting O. Uhlmann).
2. The rising of the lark (Walliese volkslied, verwerking Hugh S. Robertson).
3. Drink to me only with thine eyes (verwerking H.E. Button).
4. Wassail Song (Engelse Drinklied, verwerking R. Vaughan-Williams).
5. Ah! Mon beau chateau (Franse Kinderlied, verwerking Leslie Arnold).

6. Ich hatt' einen Kameraden (Duitse Soldatelied, verwerking Leslie Arnold).
7. O can ye sew cushions? (Skotse wiegeliedjie, verwerking G. Bantock).
8. O no John (Engelse volksliedjie, verwerking Eric Thiman).
9. Nêrens leef 'n mens so vrolik (Switserduitse volksliedjie, verwerking C.V.).
10. Dis gladnie 'n sonde om lief te hê (Switserduitse volksliedjie, verwerking C.V.).
11. Diebiedabie (Duits-Switserse danswysie, verwerking C.V.).
12. Tiritomba (oud-Napolitaanse volksliedjie, verwerking C.V.).

1952

1. All thro' the night (verwerking P.E. Fletcher).
2. Carmela (volkslied uit Sorrento, verwerking C. de Villiers).
3. In Derry Vale (The Londonderry Air, verwerking W. McNaught).

1953

1. All through the night (verwerking G.G. Cillié).
2. Liewe maan (Duitse volksliedjie).
3. Ca' the Yowes (Skotse volksliedjie).
4. Annie Laurie (Skotse volksliedjie).
5. Abreise (Duits, ook getiteld Muss i denn, verwerking J. Rietz).
6. Waar Kaapland begin (Switserduitse volksliedjie, verwerking C.V.).
7. Jan Hinnerk up de Lammerstraat (Nederduitse volksliedjie).
8. Bingo (Somerset folk song, arrangement J. Wilson).
9. Goue koring, goue hawer (Hongaarse volksliedjie, verwerking Cillié).

1954

1. Ach, wie ist's möglich dann (Thüringer volkslied).
2. Sandmännchen (volkswysie).
3. Old MacDonald had a farm (verwerking George Mitchell).

1955

1. Early one morning (Engelse volksliedjie, verwerking Dunhill).
2. All through the night (verwerking G.G. Cillié).
3. Tiritomba (oud-Napolitaanse volksliedjie, verwerking prof. C. de Villiers).

1956

1. An Eriskay love lilt (Hebridiese volksliedjie, verwerking M. Kennedy-Frazer).
2. Far away (A Londonderry Air, verwerking P. Mansfield).
3. Oft in the stilly night (Old Air).
4. Peat-fire smoorin' prayer (Hebridiese volkswysie, verwerking H. Robertson).
5. Drie Hongaarse volksliedjies (Matyas Seiber):
  1. The handsome butcher
  2. Apple apple
  3. - The old woman.

1957

1. In silent night (Duitse volkswysie, verwerking J. Brahms).
2. 6 Joegoslaviese volksliedere (M. Seiber).
3. Vive l'amour (volkswysie, verwerking Vernon Griffiths).
4. Polly wolly doodle (Negro Plantation Song, verwerking Stanford Robinson).

1958

1. Annie Laurie (verwerking deur Bantock).
2. Beim Kronenwirt (volksdans uit Suid-Duitsland, verwerking R. Ottermann).
3. Wenn die Nachtigallen schlagen (Slesiese volkswysie, verwerking F. Oberborbeck).
4. Wenn alle Brunnlein fliessen (Swabiese volkslied).

1959

1. Carmela (Suid-Italiaanse volksliedjie uit Sorrento, verwerking C. de Villiers).
2. Ritka buza, ritka arpa (Hongaarse volksliedjie, verwerk en vertaal deur C. de Villiers).
3. Ninepenny fiddle (Iers, verwerking G. Gruber).
4. Het meisje van Scheveningen (Nederlands, verwerking G. Gruber).
5. Bendornati fijoletti (Italiaans, verwerking G. Gruber).
6. Le joli tambour (Frans, verwerking G. Gruber).
7. Nog 'n jaar is verstreke in Matieland (volkswysie).
8. Gaudeamus igitur (Duitse studentelied).
9. Ergo bibamus (Duitse drinkliedjie).

1961

1. In Derry Vale (verwerking E. Steyn).
2. Ik heb mijn wagen volgeladen (Nederlandse volksliedjie, verwerking F. de Nobel).

1962

1. Old MacDonald had a farm (verwerking G. Mitchell).
2. Kalina (Russiese volksliedjie).
3. Skip to my lou (Amerikaanse volkswysie, verwerking H. Wilson).
4. Waltzing Matilda (Australiese volksliedjie).
5. Quattro cavai (Italiaans-Switserse karweierslied).
6. Tiritomba (Napolitaanse vissersliedjie, verwerking C. de Villiers).

1963

1. Bonnie Charlie (Old Scottish Air, verwerking B. Seierlein).
2. Oh, my beautiful castle (Franse volksliedjie, verwerking L. Arnold).
3. Trois jeunes tambours (Frans, verwerking B. Scholten).
4. 6 Joego-Slawiese volksliedere (M. Seiber).
5. Schätzli (Switserse volksliedjie, verwerking F. de Nobel).

1964

1. Voëlserenade (Silesiese volkslied, verwerking F. Oberborbeck).
2. Beim Kronenwirt (Suid-Duitse volkslied, verwerking R. Ottermann).
3. Valencia (Spaans, verwerking Anne Néser).
4. La montanara (Italiaanse Berglied).
5. Wanderlied (Duitse volkslied).
6. The last rose of summer (Ierse volkslied).
7. Tiritomba (Napolitaanse volkswysie, verwerking prof. Con de Villiers).
8. Kommt, ihr g'spielen (volkslied uit Tübingen).
9. Cindy (American Mountain Dance Song, arrangement H.R. Wilson).
10. Coffee grows on a white oak tree (American folk song, arrangement H.R. Wilson).
11. El cumbanchero (Mexican Street Dance, arrangement H.R. Wilson).

1965

1. Komt vrienden in het ronden (Nederlands, verwerking G. Gruber).
2. Ah, mon beau chateau (Frans, verwerking L. Arnold).
3. La bamba (Meksikaanse danslied).
4. Fare thee well my honey (American Folk Blues, verwerking L. Forsblad).
5. Stil deur die nag (Engelse volksliedjie).
6. Bingo (Somerset folk song, verwerking John Wilson).
7. Goin' to Boston (American 'play' song, verwerking William Jonson).
8. Bim bam (Joodse volksliedjie, verwerking Shalom Altman).
9. Bonnie Charlie (Skotse volkswysie).
10. Und jetzt ging i ans Peters Brünnele (Duitse volksliedjie, verwerking R. Ottermann).
11. Matieland (tradisionele volkswysie).
12. It's a long way to Tipperary (Amerikaans).
13. Der Jäger längs dem Weiher ging (Wesfaals).

1966

1. 2 Hongaarse volksliedjies (M. Seiber):
  1. The handsome butcher 2. Apple, apple.
2. Muss i denn (Swabiese volkswysie, verwerking G.G. Cillié en W. Rein).
3. Alouette (Franse volksliedjie).
4. Sakura (Cherry Blossom) (Japan).
5. 7 Duitse studentedrinkliedere (verwerking R. Ottermann):
  1. Krumbambuli 2. Beim Rosenwirt 3. Im tiefen Keller 4. Der Graf von Rüdesheim
  5. Wohlauf noch getrunken den funkelnden Wein 6. Als die Römer frech geworden
  7. Gaudeamus igitur.

1967

1. Skip to my lou (verwerking H.R. Wilson).
2. Yamao tako no tua (Japannese liedjie).
3. Sweet Nightingale (Engelse volkswysie, verwerking G. Gruber).
4. Ja in Schliersee (Beierse wysie, verwerking G. Gruber).
5. Li'l Liza Jane (Neger-slaweliedjie, verwerking Lyn Murray).
6. John Kanaka (Amerikaanse Seeliedjie).
7. Tom-big-bee River (Amerikaanse volkswysie).
8. 'k Zag twee beren (tradisioneel Maleier, verwerking Anna Minnaar-Vos en E. Hough).
9. Es geht eine helle Flöte (Duitse lentelied).
10. Abendglocken (Russiese volkslied).

1968

1. Early one morning (verwerking C.S. Christopher).
2. Botany Bay (Australiese volksliedjie).
3. Spanish love dance (Spaanse volksliedjie, verwerking R. Wagner en F. Arnold).
4. Cockles and mussels (Ierse volksliedjie).
5. Kalinka (Russiese volksliedjie).
6. Vigolin (Nederduitse volksliedjie).
7. The drummer and the cook (Engelse "Sea Shanty").
8. Goin up the Mississippi (Amerikaanse "Riverboat Song", verwerking E. Siegmeister).
9. Louisiana gals (Amerikaans, verwerking E. Siegmeister).
10. The road to the isles (volkslied uit Hebrides, verwerking G. Arch).

1969

1. Ik heb mijn wagen volgeladen (Nederlandse volksliedjie, verwerking G. Wendt).
2. When love is kind (English Folk song, verwerking Salli Terri).
3. Gut' Nacht (Duitse volkswysie).
4. Wanderlied (Duitse volkswysie, verwerking F. Hegar).
5. Old McDonald had a farm (verwerking G. Mitchell).
6. El cumbanchero (Mexican Street Dance).
7. Stenka Rasin (Russiese volksliedjie, verwerking J. Coetzee).
8. Coconut and banana (Latyns-Amerikaans).
9. Dans les jardins d'mon père (Franse Soldateliedjie, verwerking B. Scholten).
10. Ye banks and braes (Old Scots Tune, verwerking B. Scholten).
11. Rosestock, holderblüh (Swabiese volkswysie, verwerking H. Bornefeld).
12. Bauernwalzer (Duitse volkswysie).
13. Daar was laatst een meisje loos (tradisioneel Nederlands).
14. Eentonig lui die klein klokke (Russiese volksliedjie).
15. I do adore her (V.S.A. liefdesliedjie).
16. Lili Marleen / In tiefen Keller / O mein Papa.

1970

1. My lady Greensleeves (Ou Engelse melodie).
2. Eentonig lui die klokke (Russiese volksliedjie).
3. Old King Cole (Amerikaanse soldateliëdjie).
4. Lustig ist's Matrosenleben (volkswysie).
5. Grandma grunts (Southern Mountain Tune).
6. Una Valencianita (Suid-Amerikaanse volksliedjie).
7. An Eriskay love lilt (Hebridies, verwerking M. Kennedy-Fraser).
8. Ay, ay, ay (Spaanse serenade).
9. Youth song (Russiese volksliedjie).
10. Die Hammerschmiedgesellen (tradisioneel Bowe-Oostenryk, verwerking H. Verster).
11. Lift a glass to friendship (tradisioneel Pools, verwerking H. Verster).
12. Hava nagila (Israelse volksliedjie, verwerking H. Verster).

1971

1. Alouette (Frans-Kanadese volksliedjie).
2. Ah, mon beau chateau (Franse volksliedjie, verwerking L. Arnold).
3. Der Jäger längs dem Weiher ging (Duitse volksliedjie).
4. Tourdion (French song 1530).
5. Cottonblossom no. 1 (Amerikaanse Bootlied).
6. 7 Duitse drinkliedjies (verwerking R. Ottermann).
7. Ja im Schliersee (Bavariaanse volksliedjie).
8. Ergo bibamus (Duitse drinkliedjie).
9. La montanara (Italiaanse volksliedjie).

1972

1. Spanish love dance.
2. O no John (Engelse volksliedjie).
3. Suliram (Indonesiese wiegelied).
4. Lezginka (Russiese volksliedjie).
5. Poljusjko (Russiese volksliedjie).
6. Stenka Rasin (Russiese volksliedjie).

1973

1. Waltzin' Matilda (Australië).
2. Old McDonald had a farm (verwerking George Mitchell).
3. The drummer and the cook (English Sea Shanty).
4. Waar Kaapland begin (Switserduits, verwerking C. de Villiers).
5. Cowboy love song (Amerikaans).

1974

1. The French song.
2. Blow the wind southerly (volksliedjie, verwerking D. Smit).
3. Havenu Shalom (Israeliese volkslied, verwerking Johan de Klerk).
4. Mädel, ruck (Swabiese volkswysie).
5. Coconut and banana (Latyns-Amerikaans).
6. De Mosselman (Nederlandse volkswysie).
7. Moriaantjie (Nederlandse volkswysie).

1975

1. Spanish love dance (verwerking R. Wagner / F. Ahrold).
2. Innsbruck, ich muss dich lassen (Duitse volkswysie).
3. Cowboy carol (Amerikaans, verwerking M. Sargent).
4. Banana boat song (Tradisioneel Suid-Amerikaans).
5. Estnische Hochzeit (volksdanswysie uit Estland).

1976

1. Home on the range (Amerikaans).
2. Cockles and mussels (Iers, verwerking Rina Goldberg).
3. My skat (Switserse volkswysie, verwerking F. de Nobel, vertaling dr. Con de Villiers).
4. Buona sera (Italiaanse volkswysie, verwerking B. Potgieter).
5. Voëlserenade (Silesiese volkswysie, verwerking P. McLachlan).
6. Tourdion (Chanson).

1977

1. Hava Nagila (Israeliese volkslied).
2. Ja in Schliersee (Duitse volkslied).
3. Voëlserenade (verwerking P. McLachlan).
4. Skip to my lou (verwerking H.R. Wilson).
5. Li'l Liza Jane (verwerking Heleen Biela).
6. Cowboy carol (verwerking M. Sargent).

1978

1. Müde bin ich, geh' zur Ruh (verwerking R. Ottermann).
2. California here I come (verwerking F.R. Smith).
3. Spanish Love Dance (verwerking R. Wagner en F. Arnold).
4. Muss i denn / Horch was kommt (verwerking Lang, Bresgen).

1979

1. OR Yirushalayim (Israeliese volksliedjie).
2. The Mexican hat dance (verwerking George Mitchell).

3. Hebreeuse volksliedjie (P. Ben-Chayim).
4. Slowaakse volksliedjie (Heinz Lau).
5. Rosemarie (Duitse volksliedjie).
6. Kleine Nachtigall (Duitse volksliedjie).
7. Tumbalalaika (Joodse volksliedjie).
8. Cowboy love song (Amerikaanse volksliedjie).

1980

1. Heimatlied (Duitse volkswysie).
2. Maak musiek deel van jou lewe (Duitse volkswysie).
3. Schneewalzer.

(v) SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDJIES

1947

1. O die allerliefste zuchten (volksliedjie uit Caledon, opgeteken deur dr. Con de Villiers).

1951

1. Vanaand gaan die volkies koring sny - verwerking G.G. Cillié.
2. Kimberley se trein - verwerking G.G. Cillié.
3. Saai die waatlemoen - verwerking G.G. Cillié.
4. Jan Pierewiet - verwerking mej. P.W. Zeeman.
5. Siembamba - verwerking mej. P.W. Zeeman.
6. Slaap kindjie, slaap - verwerking G.G. Cillié.

1952

1. My Sarie Marais - verwerking H.P. van der Westhuizen.
2. Jy's rein soos lenteblomme.
3. Vat jou goed en trek - verwerking H.P. van der Westhuizen.
4. Daar kom die wa - verwerking G.G. Cillié.

1953

1. Pollie ons gaan Pêrel toe - verwerking W. Swanson.
2. Siembamba - verwerking H.P. van der Westhuizen.

1954

1. Daar kom tant Alie - verwerking C. Lamprecht.
2. Ou Tante Koba - verwerking C. Lamprecht.
3. Bobbejaan klim die berg - verwerking C. Lamprecht.
4. Vat jou goed en trek - verwerking G.G. Cillié.
5. My hartjie, my liefie - verwerking G.G. Cillié.

1955

1. Rokkies wou sy dra - verwerking P. McLachlan.
2. Potpourri - verwerking G.G. Cillié:
  - (i) Kinders moenie in die water mors nie (ii) Ver in die wêreld Kitty (iii) Pollie ons gaan Pêrel toe (iv) Wat maak oom Kalie daar (v) Saai die waatlemoen.
3.
  - a. Vat jou goed en trek - verwerking Pieter van der Westhuizen.
  - b. Jan Pierewiet - verwerking P. Wyatt-Zeeman.
  - c. Slaapliedjie - verwerking G.G. Cillié.
  - d. Daar kom tant Alie - verwerking Chris Lamprecht.
  - e. Ou Tante Koba - verwerking Chris Lamprecht.
  - f. Bobbejaan klim die berg - verwerking Chris Lamprecht.
4. Wanneer kom ons troudag, Gertjie - verwerking G.G. Cillié.

5. Dina - verwerking G.G. Cillié.
6. Vanaand gaan die volkies koring sny - verwerking G.G. Cillié.

1956

1. Kinders moenie in die water mors nie - verwerking M. Casaleggio.
2. Koekoe, koekoe, dis haangekraai.
3. Siembamba - verwerking P. Wyatt-Zeeman.
4. Horlosie in die sak - verwerking M. Casaleggio.
5. Jan Pierewiet - verwerking P. Wyatt-Zeeman en Cillié.
6. Hoe ry die boere - verwerking A. Koole.
7. Ver in die wêreld Kitty - verwerking M. Casaleggio.

1958

1. (i) Waar kom hy vandaan? - verwerking Chris Lamprecht.
(ii) Houtjies optel - verwerking Chris Lamprecht.
2. (i) Alibama - verwerking G.G. Cillié.
(ii) Daar oorkant die vlei - verwerking G.G. Cillié.

1959

1. Wanneer kom ons troudag, Gertjie - verwerking G.G. Cillié.
2. Kimberley se trein - verwerking G.G. Cillié.
3. Die blink vosperd - verwerking M. Casaleggio.

1961

1. Ek sal jou kry (Hier's ek weer ...) - A. Meulemans.
2. Ry maar aan - A. Meulemans.
3. Net 'n somerkindjie.
4. Aan my Vaderland.

1963

1. (i) Ou Tante Koba - verwerking C. Lamprecht.
(ii) Bobbejaan klim die berg - verwerking C. Lamprecht.
2. Drie liefdesliedjies uit die Overberg - verwerking R. Ottermann.
3. Pollie, ons gaan Pêrel toe - verwerking Albert de Klerk.

1965

1. Drie Overbergse liefdesliedjies.
2. Die Afrikaanse pop - verwerking G. Gruber.
3. Siembamba - verwerking P. van der Westhuizen.
4. Vat jou goed en trek - verwerking P. van der Westhuizen.

1966

1. Staan poppie staan.
2. Afrikaanse volkswysies - verwerking G.G. Cillié:
  - (i) Kinders moenie in die water mors nie.
  - (ii) Daar kom die wa.
  - (iii) Ver in die wêreld Kitty.
  - (iv) Gertjie.
  - (v) Pollie ons gaan Pêrel toe.
3. Slaap kindjie slaap - verwerking G.G. Cillié.

1967

1. Vat jou goed en trek - verwerking P.J. Lemmer.
2. Afrikaanse liedjies - verwerking G.G. Cillié:
  - (i) Kinders moenie in die water mors nie.
  - (ii) Daar kom die wa.
  - (iii) Ver in die wêreld, Kitty.
  - (iv) Pollie ons gaan Pêrel toe.
  - (v) Slaap kindjie slaap.
  - (vi) Kimberley se trein.
  - (vii) Jan Pierewiet.
3. Tsotsi-boy (tradisioneel Kleurling) - verwerking Pierre Malan.
4. Willemien - verwerking A. Hartman.
5. Daar agter in Transvaal - verwerking Jan Bouws.

1968

1. Tergliedjie (Ag Jannie ...) - koorverwerking Jan Bouws (eerste uitvoering).

1969

1. Hoe ry die boere sit sit so - verwerking Gradus Wendt.
2. Wat maak Oom Kalie daar - verwerking Albie Louw.

1970

1. Die kappie - verwerking P. McLachlan.
2. Pollenys (vier Afrikaanse volkswysies).
3. Waar kry jy daardie hoed? - verwerking Huibrie Verster.

1971

1. Siembamba - verwerking B. Scholten.
2. Wat maak Oom Kalie daar? - verwerking G.G. Cillié.
3. Oom Jakkals - verwerking Dirkie de Villiers.
4. Ballade van die haas (opgeteken en verwerk deur Piet en Erna Delport).

1972

1. Daar kom Tant Alie - verwerking C. Lamprecht.
2. Klein Minas lof.
3. Drie Overbergse liefdesliedjies.
4. Hier's ek weer / Hoenderkos.
5. Siembamba - verwerking G.G. Cillié.
6. Kolperd (opgeteken deur H. van Niewenhuizen, verwerking G. Cillié).

1973

1. Die hiefel en die fiefel - verwerking B. Scholten.
2. Mōre Oompie - verwerking A.M. Naser.
3. Vat jou goed - verwerking G.G. Cillié.
4. Ek soek na my Dina - verwerking B. Scholten.
5. Daar kom die wa - verwerking B. Scholten.
6. Die hiefel en die fiefel - verwerking H.P. van der Westhuizen.
7. Jan Pierewiet - verwerking H.P. van der Westhuizen.
8. Blink vosperd - verwerking M. Casaleggio.
9. Ek soek na my Dina - verwerking G.G. Cillié.
10. Aai, aai die witborskraai - verwerking Braam Potgieter.

1974

1. Pollenys - verwerking Reino Ottermann.
2. Tergliedjie - verwerking Jan Bouws.
3. Waar kry jy daardie hoed - verwerking Huibrie Verster.
4. Ou Galiema (Maleier) - verwerking A. Naser en P. McLachlan.
5. Dissie linne, dissie rieme - verwerking C. Lamprecht.
6. Mamma, ek is 'n Tsotsi-boy (Kleurling) - verwerking P. Malan.
7. Vaalpad - C. Lamprecht.
8. Basie, basie (volks wysie van die Oudtshoornse Kleurlinggemeenskap, opgeteken en verwerk deur H. Ballot).

1975

1. Hier's ek weer / Hoenderkos - verwerking G.G. Cillié.
2. Mamma, 'k wil 'n man hê.
3. Dis te ver om te ry.
4. Dis te ver om te ry - verwerking Nicol Viljoen.
5. Daar kom Tant Alie - verwerking G.G. Cillié.
6. Staan, Pollie staan - verwerking B. Scholten.
7. Die Blouberg moet ek oor - verwerking Reino Ottermann.
8. Vaalpad - verwerking C. Lamprecht.

1976

1. Daar kom die wa - verwerking B. Scholten.
2. Horlosie in die sak.
3. Gertjie en Dina - verwerking G.G. Cillié.
4. Ver in die ou Kalahari.
5. Vat jou goed - verwerking G.G. Cillié.
6. Vanaand gaan die volkies koring sny.
7. Vat jou goed en trek.
8. Die jong wat koei oppas / Bobbejaan klim die berg - verwerking G.G. Cillié.
9. Boomstraat.
10. Die rietjie.

1977

1. Ek soek na my Dina - verwerking Anne Wium.
2. Hou djou rokkies bymekaar - Maleierlied.
3. Ou Tanna Fiena Snuijbek - verwerking Chris Lamprecht.
4. Ou Galiema - verwerking A. Neser en P. McLachlan.
5. Maleise ghommalieliedjies - verwerking Gertrud Smit.
6. Kolperd - verwerking Chris Lamprecht.

1978

1. Dissie linne, dissie rieme - verwerking Chris Lamprecht.
2. Oom Jakkals (Maleierlied) - verwerking D. de Villiers.

1979

1. Solank as die rietjie - verwerking D. de Villiers (twee kore met hierdie item).
2. Dis julle wat die wind - verwerking A. Wassermann.
3. Hier sit ek onder die hoogte - verwerking C. Lamprecht.
4. Piet se bek (Maleier) - verwerking C. Lamprecht.
5. Dissie linne, dissie rieme - verwerking C. Lamprecht.
6. Goodbye my Meraai / Roelandstraat - verwerking D. de Waal.
7. Siera sara bamboesblara - verwerking F. Smith.

1980

1. Tergliedjie - verwerking Jan Bouws.
2. Die hiefel en die fiefel - verwerking B. Scholten.
3. Ou Tante Koba - verwerking E. Breytenbach.
4. Piet en Kalientjie / Siembamba - verwerking Anne Wium.
5. Dissie linne - verwerking C. Lamprecht.

(vi) "NEGRO SPIRITUALS"

1950

1. Nobody knows the trouble I see - verwerking P.J. Mansfield.
2. All God's chillun.

1956

1. Deep river - verwerking D. de Villiers.
2. Were you there - verwerking D de Villiers.

1960

1. Were you there - verwerking G. Bantock.

1962

1. Let us break bread together - verwerking soos gebruik deur Fisk Universiteit.
2. I hear a voice a-prayin' - "White Spiritual" deur H. Bright.

1963

1. Elijah rock - verwerking Jester Hairston.

1964

1. Let us break bread together - verwerking J.W.W.
2. O won't you sit down - verwerking B. Trant.
3. Swing low, sweet chariot - verwerking P.G. Wilkinson.

1965

1. Good news.
2. God's gonna buil' up Zion's wall.

1966

1. Sinner, please doan let dis harves' pass.

1968

1. My Lord, what a morning - verwerking H.T. Burleigh.
2. Oh, won't you sit down? - verwerking Brian Trant.
3. Elijah rock - verwerking J. Hairston.
4. Gwine to ride up in de chariot - verwerking P.J. Mansfield.
5. When the saints go marching in - verwerking R. Thompson.
6. Go down, Moses - verwerking William Stickles.

1970

1. The old ark's a-moverin'.
2. Swing low, sweet chariot - verwerking P.J. Mansfield.

3. Were you there - verwerking D. de Villiers.

1971

1. Nobody knows the trouble I've seen.

2. Deep river.

1972

1. Good news.

1973

1. I couldn't hear nobody pray.

2. Sometimes I feel like a motherless child.

1974

1. Let us break bread together - verwerking J.W.W.

2. Ain't that good news - verwerking William L. Dawson.

3. When the saints go marching in - verwerking R. Thompson.

4. Climbin' up the mountain - verwerking Henry Smith.

1975

1. Oh won't you sit down? - verwerking Brian Trant.

2. De gospel train - verwerking Phyllis Tate.

3. Somebody's knocking at your door.

4. Elijah rock.

1976

1. Were you there.

2. Ride the chariot - verwerking Henry Smith.

1977

1. I've got a robe.

2. I couldn't hear nobody pray.

3. Good news.

4. I hear a voice a-prayin' - verwerking H. Bright.

1978

1. Mary had a baby.

2. Hear dem bells - verwerking D. Hyman.

3. Were you there.

1979

1. Amen - verwerking Ralph Carmichael.

2. Ride the chariot - verwerking W.H. Smith.

3. I couldn't hear nobody pray.

4. Band of angels - verwerking Ilse Burger.
5. Joshua fit de battle of Jericho.

1980

1. Down by the riverside.
2. Climbin' up the mountain.
3. Sometimes I feel like a motherless child.

(vii) LIEDERE UIT AFRIKA

("BANTOE"-LIEDJIES)

1950

1. Khutsana (Lied van die Ficksburg Basoeto-weeshuis) - Moruti M.L. Maile.

1955

1. Nkosi Sikelel'i Afrika - Enoch Sontonga.

1964

1. Abiyoyo - Bantoe-wiegeliedjie.

1965

1. Uthe wena - Bantoe-huwelikslied.
2. Hey motswala - Bantoe-huwelikslied.
3. Twee Bantoe-liedere uit "Dingaka" - verwerking Basil Gray:
  - (i) White mountain song.
  - (ii) Shosholoza.
4. Salani - tradisionele Bantoe-groet.

1967

1. Bayeza - verwerking P. Seeger.

1968

1. T'hola, T'hola - Bantoe-wiegeliedjie.
2. Uthe wena - Bantoe-huwelikslied.

1972

1. Bayeza.

1973

1. Shosholoza.

1974

1. Uqongqothwane.
2. Vulémnyango - huwelikslied.
3. Bayeza.

1975

1. Ut'he wena - opgeteken en verwerk deur Rev. H.C.N. Williams / J.N. Maselwa.

1976

1. Uqongqothwane - verwerking Cecilia Smit.
2. Hey tswana.

3. Ipi Tombi.

1978

1. Ut'he wena.

1979

1. Tina singu lellevutae.

1980

1. Nkosi Sikilel 'i Afrika - Enoch Sontonga.

2. Serantabule.

(viii) UITTREKSELS UIT ROLPRENTE / MUSIEKBLYSPELE

1963

1. "June is bustin' all over" uit Carousel - R. Rodgers.
2. "I could have danced all night" uit My Fair Lady - F. Loewe.
3. "Get me to the church on time" uit My Fair Lady - F. Loewe.
4. "The Surrey with the fringe on top" uit Oklahoma - R. Rodgers.

1966

1. Uittreksels uit Sound of Music - Rodgers & Hammerstein:
  - (i) "Preludium", "Morning hymn", "Alleluia" (dameskoor) (ii) "The sound of music"
  - (iii) "Do-re-mi" (iv) "Edelweiss" (v) "Climb ev'ry mountain".

1969

1. "Wiegelied" uit Dingaka - Egnos & Gray (verwerking J. Weyers).
2. "Gigi" uit Gigi - verwerking J. Weyers.

1970

1. "Oklahoma" uit Oklahoma - Rodgers & Hammerstein.

1974

1. "Sunrise, sunset" uit Fiddler on the Roof.
2. "Sound of music" - R. Rodgers, verwerking Clay Warnick.

1976

1. Some enchanted evening - Rodgers and Hammerstein.

1977

1. Temalied uit Love Story - Francis Lai.
2. "Nonnekoor" (Morning hymn, Alleluia, Maria) uit Sound of Music.

1978

1. "Consider yourself" uit Oliver - verwerking D. de Waal.
2. "Oklahoma" uit Oklahoma - Rodgers and Hammerstein.
3. "Ascot Gavotte" uit My Fair Lady - F. Loewe, A. Lerner.

1979

1. "Sunrise, sunset" uit Fiddler on the Roof - verwerking M. Meyer.
2. "Oh, what a beautiful morning" uit Oklahoma - verwerking William Stickles.

(ix) POPULÊRE LIEDJIES

1968

1. Bon soir mademoiselle - Rod McKuen, verwerking I. Bruwer.

1969

1. Puppet on a string - verwerking J. Weyers.

1970

1. Pretty Belinda - Chris Andrews, verwerking Wouter Kirstein.

1972

1. Morning has broken - verwerking C. Stevens.

1973

1. This guy's in love with you - verwerking B. Potgieter.
2. Yesterday - J. Lennon and P. McCartney, verwerking Erna Delport.
3. Raindrops keep falling on my head - Burt Bacharach, verwerking Braam Potgieter.
4. I have a dream - Fugan, Blaness, Delanue.

1974

1. The sounds of silence - Paul Simon.
2. I believe - Ervin Drake, e.a., verwerking Erna Delport.

1975

1. Touch the wind - J.C. Calderon, verwerking Erna Uys.
2. Try to remember - Harvey Schmidt.
3. Die lied van die Boland - verwerking Koos Engelbrecht.
4. Close to you - Burt Bacharach.
5. Cent mille chansons - Frida Bocara.

1976

1. Any dream will do - Tim Rice.
2. Marieke - Jacques Brel.
3. Joanna.
4. Those were the days.

1977

1. Georgy girl - T. Springfield, verwerking Heleen Biela.
2. All over the world - Francois Hardy.
3. Where did we go wrong - Clark Hatch, verwerking Erna Uys.
4. Marche avec moi - Tom Springfield, verwerking Louis Heyneman.

1978

1. For the good times / And I love you so - Kris Kristofferson / Don McLean, verwerking L. Mommen.
2. Fill the world with love - verwerking F.R. Smith.
3. You light up my life - verwerking H. Biela.
4. The ballad of Jimmy Brown - verwerking L. Heyneman.

1979

1. Today - Randy Sparks, verwerking N. Leuvennink.
2. Pinnochio - Onbekend.
3. When you and I were young - Maggie Blues.
4. Rivers of Babylon - verwerking Dana de Waal.
5. Thankyou for the music - Abba, verwerking Erna Uys.
6. Waterblommetjies - Anton Goosen, verwerking Erna Uys.
7. La chanson por Anna.

1980

1. Raindrops keep fallin' on my head - Burt Bacharach.
2. I write the songs - Bruce Johnstone.
3. Killing me softly with his song - verwerking E. Breytenbach.
4. It has to be you - verwerking A. Costandius.
5. I have a dream - Nana Mouskouri.
6. The ballad of Jimmy Brown - verwerking L. Heyneman.
7. Kinders van die wind - Koos du Plessis.

(x) ANDER

1946

1. Klink, klokke (P. Fletcher).
2. Des Jahres letzte Stunde (J.A.P. Schulz).

1947

1. Music when soft voices die (E. Martin).
2. Lente (W. Bargiel).
3. Wiegeliedjie van die Russiese sigeuners.
4. In elke Afrikanerhart (J.A. Weber).
5. Die Stem van Suid-Afrika (M.L. de Villiers).
6. Sluimer ("Sound Sleep") (R. Vaughan-Williams).
7. Die lied van die Vikings (E. Faning).
8. Wohlauf noch getrunken (R. Schumann).

1948

1. Es rauschet das Wasser (J. Brahms).
2. Der Gaertner (J. Brahms).
3. Abendlied van Gottfried Keller (Paul Fehrmann).
4. Barkarolla (Wormalof).
5. A la luz de la luna (Anton).
6. Han an emen Ort es Blüemeli gseh (G.J. Kuhn).
7. O Marenariello (S. Gambardella).
8. A song of rest (H.W. Davies).

1949

1. Bim, bam, Glocken läuten (Beurtsang).
2. Belmont (verwerking S. Webbe).
3. Wiegeliedjie (Mozart).
4. Es fiel ein Reif.
5. Abendchor (C. Kreutzer).
6. A la luz de la luna (Anton).
7. La campana di san giusto (C. Arono).
8. Twee Italiaanse lieder (C.A. Bixio).
9. Passing by (E. Purcell).
10. Wiegeliedjie van die Russiese sigeuners.
11. Wiegelied (Brahms).
12. Fa la nana bambin.
13. Sluimerliedjie (G. Cillié).
14. Ma curly-headed babby (G.H. Clutsam).

15. Weeklag (J. Brahms).
16. Abschied vom Walde.

1950

1. It was a lover and his lass (T. Morley).
2. Come if you dare (H. Purcell).
3. In einem kühlen Grunde (C.W. Gluck).
4. A shepherd kept sheep (E. Thiman).
5. In praise of May (John Ireland).
6. God sends the night (G. Rathbone).
7. Goodnight (Mai Jones).
8. Voor in die wapad brand 'n lig (A. Ellis).
9. Lullaby (Frank Bridge).
10. While I think of you (H. Bond).
11. Der Lindenbaum (F. Schubert).
12. Sweet and low (J. Barnby).
13. Die nag (P.J. Lemmer).

1951

1. Chilbitanz (E. Grolimund).
2. Scalinatella (G. Cioffi).
3. Spring comes laughing (J.S. Bach).
4. "The flower" uit Lilac Time (F. Schubert).
5. Italiaanse slaai (Richard Genée).
6. Goin' home (Largo van die Nuwe Wêreld-simfonie, Dvorák).
7. Kleiner Morgenwanderer (Stefans Grové).
8. Gold und Silber (F. Lehár).
9. Close thine eyes (Rees-Davies).
10. To a wild rose (E. Macdowell).

1952

1. Ye pretty birds (H.E. Nichol).
2. My bonny lass she smileth (E. Thiman).
3. Song of the pedlar (C. Lee Williams).
4. Ihr kleinen Vögelein (W. Gneist).
5. Nun will der Lenz uns grüssen (F. Dietrich).
6. Geh aus, mein Herz (W. Hensel).
7. Adieu, mein kleiner Gardeoffizier (R. Stolz).
8. He that hath a pleasant face (J.L. Hatton).
9. Das einsame Röslein (Hermes).
10. Weiss mir ein Jäger.

11. An der schönen blauen Donau (J. Strauss).
12. Amapola (Kreoolse tango, J.R. Lacalle).
13. Where the bee sucks (T. Arne).
14. Der Ustig wott cho (F. Huber).

1953

1. Music when soft voices die (Charles Wood).
2. Come away sweet love, and play thee (C.E. Miller).
3. Bolandse nooientjie (Stephen Forster).
4. Barkarolla (Warmalof).
5. Heidenröslein (H. Werner) / Rosie van die velde.
6. Junger Tag (J. Rämi).
7. Frühling (J. Rämi).
8. Zwöi Stärli (Hans W. Schneller).
9. Der Lindenbaum (F. Schubert).
10. Hymne an die Nacht (L. van Beethoven).
11. Schlafe, mein Prinzchen (B. Flies).
12. Voyci le verd et beau may (J. Mauduit).
13. Amour, amiables fillettes (Jacques Mauduit).
14. Ich stand auf Bergeshalde (Rückert).
15. Passing by (E.C. Purcell).
16. Daar gaan uit vergange se dae (Die Lorelei) (Silcher).
17. Overture and Dance of the Toy Flutes (Nutcracker Suite) (Tschaikovsky).
18. Adios muchachos (Argentynse liedjie) (Sanders).

1954

1. Geweihte Liebe (Carl Beines).
2. Der Gärtner (J. Brahms).
3. Abschied (Fabricis Liederbuch).
4. Liebesklage (Joh. Ott).
5. Sommerlust (Melodie 1545).
6. Song of the pedlar (C. Lee Williams).
7. Die wals-droom (O. Strauss).
8. My old Kentucky home, goodnight (Stephen Foster).
9. Sweetly, she sleeps, my Alice fair (Stephen Foster).
10. Old folks at home (S. Foster).
11. Sing a song of sixpence (verwerking Michael Diack).
12. Wienerlied (Ludwig Gruber).
13. On the plains, fairy trains (T. Weelkes).
14. Say love, if ever thou didst find (J. Dowland).
15. 6 Liebesliederwalzer (J. Brahms).

1955

1. Han an emen Ort es Blüemeli gseh (Duitse dialek) (Oetiker).
2. Die snaakse bedelaar (A.J. Silver).
3. A la luz de la luna (Anton).
4. Kleiner Morgenwanderer (Stefans Grové).
5. Ag luister na my sange (C. Gounod).
6. Love is meant to make us glad (E. German).
7. Spring is a lovely lady (M.F. Phillips).
8. Doctor Foster (H. Hughes).
9. The breathing earth (M. Lyell).
10. Come live with me and be my love (Frank Idle).
11. Wiegelied (Gretjaninof).
12. Die wilde berggroos (E. MacDowell).
13. Doedoe, baba, doedoe (Sadero).

1956

1. The snow (E. Elgar).
2. Voortrekkerkoor (P.J. Lemmer).
3. Skemeraand (P.J. Lemmer).
4. Pretty village maiden (Gounod).
5. Lustig, ihr Brüder (J. Koch).
6. Kom weer die lente (Kanon van Mozart).
7. Country gardens (Cecil Sharp).
8. Lantietie, dantietie (E. Hullebroeck).
9. Salut d'amour (S. la R. Marais).
10. A wet sheet and a flowing sea (H.S. Roberton).

1957

1. Sneeu (M.C. Roode).
2. Where the bee sucks (T. Arne).
3. Ein Bäumlein stand im tiefen Tal (F. Burkhart).
4. Als ich ein jung Geselle war (F. Burkhart).
5. My old Kentucky home (S. Foster).
6. Campton races (S. Foster).
7. Herzallerliebstes Mädel (Orlando di Lasso).
8. Hollah, welch gutes Echo! (Orlando di Lasso).
9. Ma curly-headed babby (G.H. Clutsam).
10. Rise with the sun (Ivor Worring).
11. The bees' wedding (Mendelssohn).

1958

1. Jeanie with the light brown hair (S. Foster).
2. Weiss mir ein Blümlein blaue.
3. Wie schön blüht uns der Maien (K. Marx).
4. Wach auf, meins Herzens Schöne (J.F. Reichardt).
5. Der frohe Wandersmann (Th. Frölich).
6. Amor im nachen (G. Gastoldi).
7. Der Marktschreier (S. Strohbach).
8. Uittreksels uit Carmina Burana (C. Orff):
(i) O Fortuna (ii) Fortune plango vulnera (iii) Ecce gratum.
9. Massa's in de cold ground (S. Foster).
10. Lamourie fair (Lloyd-Webber).

1959

1. Ich stand auf Bergeshalde (Rückert).
2. Weiss mir ein Jäger.
3. Das einsame Röslein (Hermes).
4. Come away, sweet love, and play thee (C.E. Miller).
5. The Rose of Tralee (verwerking Bantock).
6. Nur eine Nacht (O. Geiger).
7. Burschen heraus! (Fr. Pocci).
8. Chiantiwein (G. Winkler).

1960

1. In this hour of softened splendour (C. Pinsuti).
2. Italiaanse slaai (verwerking J. Bateson).
3. Piu non si trovano (Mozart).
4. Fly singing bird (E. Elgar).
5. Sing a song of sixpence (verwerking M. Diack).
6. Chickadee (H. Alfvén).

1961

1. Soel en sag (J. Barnby).
2. Verlange na die vaderland (F. Bérat).
3. Come again (J. Dowland).
4. Ik sie je wel (G.A. Bredero).
5. Madame Jeanette (A. Murray).
6. Gold und Silber Walzer (F. Léhar).
7. Torna Piccina (C.A. Bixio).
8. ABC (Mozart).
9. My curly headed babby (G.H. Clutsam).

10. Jungfrau, dein schön Gestalt (Hessler).
11. Un jour, je m'en allai (G. de Wert).
12. I will give my love an apple (verwerking F. de Nobel).
13. Schotse vier (verwerking F. de Nobel).

1962

1. Linden Lea (R. Vaughan-Williams).
2. Alexander (A. Herbert Brewer).
3. Humpty Dumpty (H. Musrill).
4. Rundadinella (J.H. Schein).
5. Tanz-chor (J.B. Lully).
6. Die nagtegaal (Gretry).
7. The goslings (F. Bridge).
8. Der Friede lebe (Mozart).

1963

1. Boggom en Voertsek (Arnold van Wyk).
2. President Brand se reis na Engeland (Jan Bouws).
3. Gulsig (P.J. Lemmer).
4. The handsome butcher (A.J. Lloyd).
5. My dancing day (verwerking F. de Nobel).
6. Down the valley (verwerking F. de Nobel).
7. Adieu, mein kleiner Gardeoffizier (Robert Stolz).
8. Die Wacht am Rhein (C. Wilhelm).
9. Freiheit die ich meine (Carl Groos).
10. Schatz, mein Schatz.

1964

1. Alles schweiget (J. Haydn).
2. Wach auf, meins Herzens Schöne (J.F. Reichardt).
3. Oktobermaand (J. Pescod).
4. Massa's in de cold, cold ground (S. Foster).
5. Wie schön blüht uns der Maien (K. Marx).
6. Tanzen und Springen (H.L. Hassler).
7. "Eggolied" (uit Dido en Aeneas) (H. Purcell).
8. ABC (Mozart).
9. Where the gentle Avon flows (R. Binge).
10. Nur eine Nacht (O. Geiger).

1965

1. Zwei Jägerlieder (H. Distler).

2. Wanderlied (H. Distler)
3. Chikadee (H. Alfvén).
4. Wimoweh (Llène).
5. On the road to Mandalay.
6. An der schönen blauen Donau (J. Strauss).

1966

1. Es sass ein Vöglein (H. Vecchi).
2. Adieu mein kleiner Gardeoffizier (R. Stolz).
3. Little grey home in the West (H. Löhr).
4. Sing a song of sixpence (M. Diack).
5. Land of hope and glory (E. Elgar).
6. Come on fellows (M. Seiber).
7. Hickory, dickory dock.
8. The Kerry dance (J.L. Molley).
9. Wiener Blut (J. Strauss).

1967

1. Battly hymn of the Republic (W. Steffe).
2. Come to the fair (E. Martin).
3. Linden Lea (R. Vaughan-Williams).
4. "The Doctor" (uit Joy and Temperance) (A.G. Wilshire).

1968

1. Viele verachten die edele Musik (J.K. Bachofen).
2. Doctor Foster (H. Hughes).
3. Going home (Largo van Nuwe Wêreld-simfonie, A. Dvoràk).
4. Open thy lattice love.
5. Der Mond ist aufgegangen (P. Schulz).
6. Soen haar (P.J. Lemmer).
7. Fahren wir froh im Nachen (G. Gastoldi).
8. Wiener Blut (J. Strauss).

1969

1. Die Somertyd roep my (D. Clement).
2. Sannie (D. Clement).
3. Jeanie with the light brown hair (S. Foster) (twee kore met hierdie lied).
4. Die Nacht (F. Schubert).
5. Quodlibet (M. Lange).

1970

1. Canzonetta (O. Vecchi).
2. Groen is die land van Natal (Anton de Waal).
3. Wie schön blüht uns der Maien.
4. Ken jy die land (B. Wessels).
5. White Christmas (Irving Berlin).
6. Oh Lemuel! (S. Foster).
7. Don't let the rain come down (Sammes-Woodman).
8. Kerry dance.
9. Matona mia cara (Orlandus Lassus).
10. Down in the valley (verwerking F. de Nobel).
11. Au Mälzel (Kanon - Beethoven).

1971

1. Roll out the barrel (Beer barrel polka) (Lew Brown).
2. Solja man.
3. Wata come a me y'eye.
4. Hollah! Hoor daar die eggo (Orlando di Lasso).
5. Dixie (Norman Luboff).
6. Soen haar (P.J. Lemmer).
7. Jack and Jill (J. Diack).
8. The donkey serenade (R. Friml - H. Stothart).
9. In a Persian market (A. Ketelby).
10. Baa baa black sheep (T. Strassen).
11. An die Freude (Bernard Weber).

1972

1. The rose of Tralee.
2. Der alte Kakadu.
3. Das Krokodil.
4. Pikaninie-wiegelied (W. Spiethoff).
5. Peasant's chorus, L'Arlesienne (Bizet).
6. (i) 'T was een wijf (kanon).
(ii) Hola, niemand in huis (kanon).
7. Wayfaring stranger.
8. Dis Meimaand.
9. Vergebliche Jagd.
10. So deep is the night.
11. Draf my ou perdjie (W. Rowland).
12. Malaguena (Lecuona).

13. Matona mia cara (O. di Lasso).
14. Liebesliederwalzer Nr. 6 en 9 (Brahms).
15. Wach auf, meins Herzens Schöne (J. Reichardt).

1973

1. My heart and I (R. Tauber).
2. Nächtliches Ständchen (F. Schubert).
3. Heimatlied (M. Orrel).
4. Tanzen und Springen (H. Leo Hassler).
5. Carry me back to old Virginny (J. Bland).
6. O stroompie (I. Linde).
7. Bourree (J.S. Bach).
8. Die veelbelowende jongeling (verwerking Awie van Wyk).
Die vryer (verwerking Awie van Wyk).
9. Madrigaal (O. di Lasso).
10. A roupa do marinheiro (Fado).
11. In Stellenbosch bloei weer die bome (R. Stolz).

1974

1. Die wêreld is so groot (E. Claar).
2. Breezy Bach ("Air" uit Suite nr. 3, J.S. Bach).
3. Wach auf meins Herzens Schöne (J.F. Reichardt).
4. Bim bamboela (J. van Rensburg).
5. Don't be cross (C. Zeller).

1975

1. Suid-Afrika ons neem geëerd (C. Manning).
2. Afrikaanse wiegeliedjie (Lamtietie, damtietie - E. Hullebroeck).
3. Ek sing van die wind (W. Spiethoff).
4. Wohlauf in Gottes schöne Welt (J. Rodenberg).
5. Die wynboerman (C. Boller).
6. Ce moys de May (L. Jannequin).
7. Amor im Nachen.
8. Balm in Gilead (S. Foster).
9. Oh Lemuel (S. Foster).
10. Mon coeur se recommande a vous (Orlandus Lassus).
11. Afrikaans vir my (M.L. de Villiers).
12. ABC (Mozart).

1976

1. Though Philomela lost her love (T. Morley).
2. Slaapliedjie.
3. Tanzchor (J. Baptiste Lully).
4. Zigeunerleben (R. Schumann).
5. In Stellenbosch bloei weer die bome (R. Stolz).
6. Niggun (Ralph Hunter).
7. Grün ist die Heide (H. Löns, Karl Blume).
8. Himne uit Finlandia (Sibelius).
9. Piu non si trovano (Mozart).
10. I've had a dream mane.
11. The donkey serenade (Friml en Stothard).
12. Michael rowed the boat ashore (M. Gardner).
13. Waarskuwing (W. Rowland).
14. Bois epais (J.B. Lully).
15. Pavane (Thoinet Arbeau).

1977

1. Adieu, mein kleiner Gardeoffizier (R. Stolz).
2. Nun ruhen alle Wälder (J.S. Bach).
3. Käferle sag (H. Banzhof).
4. Halleluja, Halleluja (E. Hughes).
5. El Nacimiento (Ramirez).
6. Everybody loves somebody.
7. Ma curly-headed babby (G.H. Clutsam).
8. Wonderful Copenhagen (F. Loesser).
9. Digo-dai (Beira-baixa).
10. Sing a song of sixpence (J.M. Diack).
11. Oukraalliedjie (verwerking M. Fisher).
12. The goslings (F. Bridge).

1978

1. Amor vittoriso (G. Gastoldi).
2. Te voici, vigneron (C. Boller).
3. My sweet gypsy rose (L. en R. Brown).
4. Canten vivas (Ramon Noble).
5. 'n Klomp lekker maats om die kampvuur (P. van der Westhuizen).
6. Dort ober auf der Alm (P. van der Westhuizen).
7. Long, long ago (J.A. Parks).
8. Vivaldi-kitaarkonsert.

9. Jona (verwerking D. Naudé).
10. Battle hymn of the Republic.
11. Waarskuwing.
12. Dixie.
13. "Lied op klanke" (uit Sonata da Camera, nr. 5, verwerking A. van Wyk).
14. Song of peace (Sibelius).
15. The peanut vendor (Sunshine, Gilbert, Simons).
16. Kom ons gaan droom (Jan de Wet).
17. Der Ustig wott cho (F. Huber).

1979

1. Feeskomposisie (A.J. Costandius).
2. Loflied (A.J. Costandius).
3. Balm in Gilead (verwerking W. Phillips).
4. Fais dodo solas mon petit frere (R. Hunter).
5. Syncopated clock (Leroy Andersson).
6. Van al die Tafelberge / Kaapse kanarie (Awie van Wyk).
7. Meisiesfontein (verwerking I. Burger).
8. Love could I only tell thee (J.M. Capel).

1980

1. He (Anon.).
2. Quodlibet: Can-can en Buffalo girls.
3. K K K Katy (Geoffrey O'Hara).
4. Y viva Espana (Leo Caerts).
5. Come again, sweet days (J. Dowland).
6. Beestepote (verwerking J. Hanekom).
7. Dogters van Jerusalem (A. Costandius).
8. Klankstorie (A. Costandius).
9. Ma curly-headed babby (G.H. Clutsam).
10. Prelude nr. 1 in C (J.S. Bach).
11. Wim-o-weh.
12. All around my hat.
13. O Fortuna (C. Orff).
14. In einem kühlen Grunde (Glück/Silcher).
15. Beer barrel polka (Lew Brown).

ALFABETIESE RANGSIKKING VAN SANGFEESITEMS VOLGENS KATEGORIEË

(i) UITTREKSELS UIT OPERAS

Aambeeldkoor (<u>Il Trovatore</u> - Verdi)	(49, 74)	
Ad arturo onore (<u>I Puritani</u> - Bellini)	(49)	
A fosco cielo (<u>La Sonnambula</u> - Bellini)	(49)	
Ah! In love united (<u>Merrie England</u> - E. German)	(56)	
Ainsi que la brise legere (<u>Faust</u> - Gounod)	(50)	
Allgemeiner Tanz (<u>Prins Igor</u> - Borodin)	(52)	
Allgemeiner Tanz und Chor (<u>Die lustigen Weiber von Windsor</u> - Nicolai)	(53)	
A rallegrarci con te veniamo (<u>La Sonnambula</u> - Bellini)	(54)	
Bald prangt den Morgen ... (<u>Die Zauberflöte</u> - Mozart)	(53)	
Bruilofslied (<u>Lohengrin</u> - Wagner)	(49, 59)	
Casta Diva (<u>Norma</u> - Bellini)	(51)	
Choeur des cigarières (<u>Carmen</u> - Bizet)	(46, 49)	
Choral dance (<u>Prince Igor</u> - Borodin)	(69)	
Chor der Elfen (<u>Die lustigen Weiber von Windsor</u> - Nicolai)	(55)	
Chorus of country girls (<u>Eugene Onegin</u> - Tschaikovsky)	(66)	
Coro di Mattadori (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(50, 62)	
Coro di Zingarello (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(49, 50)	
Da zur dir der Heiland kam (<u>Die Meistersinger von Nürnberg</u> - Wagner)	(46)	
<u>Der Waffenschmied</u> (- uittreksel hieruit - Lortzing)	(56)	
Die Friedensboten (<u>Rienzi</u> - Wagner)	(52)	
Drinklied (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(61)	
Einzug der Gäste (<u>Tannhäuser</u> - Wagner)	(46, 48, 53, 54)	[4]
Eviva! Beviam! (<u>Ernani</u> - Verdi)	(51)	
Festgesang (<u>Iphigenie en Aulide</u> - Gluck)	(51)	
Fliessender Tanz der Mädchen (<u>Prins Igor</u> - Borodin)	(52)	
Groot mars (<u>Aïda</u> - Verdi)	(67)	
Habanera (<u>Carmen</u> - Bizet)	(49)	
Huwelikschoor (<u>Sadko</u> - Rimsky-Korsakov)	(58)	
Hymne de joie (<u>Samson et Dalilah</u> - Saint-Saëns)	(50)	

Il santo nome di Dio Signore (<u>La forza del destino</u> - Verdi)	(51, 53)	
In 'n donker straat (<u>Rigoletto</u> - Verdi)	(49, 54, 58)	
Ite sul colle (<u>Norma</u> - Bellini)	(50)	
Jagterskoor (<u>Der Freischütz</u> - Weber)	(48, 72, 74, 78)	[4]
Klokkekoor (<u>I Pagliacci</u> - Leoncavallo)	(47)	
Koor uit die 1e bedryf (<u>Die Jüdin</u> - Halevy)	(52)	
Koning se gebed (<u>Lohengrin</u> - Wagner)	(55)	
Kwintet en koor (<u>Martha</u> - Flotow)	(47, 51, 55)	
La vergine degli angeli (<u>La forza del destino</u> - Verdi)	(50, 51, 56)	
Lebel wohl (<u>Die Zauberflöte</u> - Mozart)	(51)	
Lemoenbloesenkoor (<u>Cavalleria Rusticana</u> - P. Mascagni)	(46, 47, 52, 57, 61, 76)	[6]
Lied des Steuermanns (<u>Der fliegende Holländer</u> - Wagner)	(49)	
Luther-koraal / Wach auf ... (<u>Die Meistersinger</u> - Wagner)	(47, 51)	
Madre pietosa Vergine (<u>La forza del destino</u> - Verdi)	(54)	
Miserere (<u>Il Trovatore</u> - Verdi)	(49)	
Nessun dorma (<u>Turandot</u> - Puccini)	(55)	
Neuriekoor (<u>Madama Butterfly</u> - Puccini)	(47)	
Nonnekoor (<u>Casanova</u> - Strauss)	(51, 54, 67)	
Norma viene (<u>Norma</u> - Bellini)	(54)	
Oh sommo Carlo (<u>Ernani</u> - Verdi)	(51)	
O Isis und Osiris (<u>Die Zauberflöte</u> - Mozart)	(49, 53)	
<u>Orpheus</u> (koorgedeeltes en arias hieruit - Gluck)	(50)	
O Signore, dal tetto natio (<u>I Lombardi</u> - Verdi)	(51)	
<u>Otello</u> (uittreksel - Verdi)	(63)	
Paaskoor (<u>Cavalleria Rusticana</u> - Mascagni)	(46, 47, 52, 57, 68)	[5]
Paresseuse fille (<u>Faust</u> - Gounod)	(50)	
Pelgrimskoor (<u>Boris Godounof</u> - Mussorgsky)	(53)	
Pelgrimskoor (<u>Tannhäuser</u> - Wagner)	(46, 47, 50, 53)	[4]
Per te dimmenso giubilo (<u>Lucia di Lammermoor</u> - Donizetti)	(50)	
Plenty o' nuttin (<u>Porgy and Bess</u> - Gershwin)	(69)	
Polkakoos (<u>Die Verkoopte Bruid</u> - Smetana)	(65)	
<u>Porgy and Bess</u> (uittreksels hieruit - Gershwin)	(80)	

Priesterchor (<u>Die Zauberflöte</u> - Mozart)	(46)	
Qui la selva e piu forta ed ombrosa (<u>La Sonnambula</u> - Bellini)	(52)	
Rataplan (<u>La forza del destino</u> - Verdi)	(52)	
Reminiscences of Verdi (verwerking P. Fletcher)	(46)	
Scorrendo uniti remota via / In 'n donker straat (<u>Rigoletto</u> - Verdi)	(49, 54, 58)	
Sekstet (<u>Lucia di Lammermoor</u> - Donizetti)	(48, 55)	
Senta se ballade (<u>Der fliegende Holländer</u> - Wagner)	(49, 55)	
Serenata con coro (<u>Don Pasquale</u> - Donizetti)	(49, 53)	
Sigeunerkoor (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(62)	
Simson en Delila (koor hieruit - Saint-Saens)	(62)	
Si ridesta in ciel l'aurora (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(50)	
Si ridesti il león di castiglia (<u>Ernani</u> - Verdi)	(51)	
Slotkoor (<u>Die Meistersinger</u> - Wagner)	(51)	
Soldatekoor (<u>Faust</u> - Gounod)	(50, 70)	
Spinlied (<u>Der fliegende Holländer</u> - Wagner)	(46, 49, 55, 61)	[4]
Tempeltoneel (<u>Aïda</u> - Verdi)	(48, 51, 53)	
Thebes-koor (<u>Aïda</u> - Verdi)	(47, 48, 51)	
The month of May has come (<u>Merrie England</u> - German)	(56)	
Toreadorlied (<u>Carmen</u> - Bizet)	(49, 55)	
Towerfluit (uittreksel hieruit - Mozart)	(56)	
Triomfgesang (<u>Le Prophète</u> - Meyerbeer)	(48)	
Triomfkoor (<u>Aïda</u> - Verdi)	(62)	
<u>Undine</u> (uittreksel hieruit - Lortzing)	(56)	
Va pensiero (Slawekoor) (<u>Nabucco</u> - Verdi)	(48, 51, 55, 60, 64, 67, 74, 80)	[8]
Victoria (<u>Der Freischütz</u> - Weber)	(49)	
Viva il vino (<u>Cavalleria Rusticana</u> - Mascagni)	(48)	
Wach auf ... / Luther-koraal (<u>Die Meistersinger</u> - Wagner)	(47, 51)	
Wenn Tugend ... (<u>Die Zauberflöte</u> - Mozart)	(48, 53)	
Wynlied (<u>La Traviata</u> - Verdi)	(49)	

(ii) UITTREKSELS UIT OPERETTES

(Program meld slegs "uittreksele", tensy hieronder anders aangedui.)

1. Bettelstudent, Der (Millöcker)	(52, 56)	
2. Czardasfürstin, Die (Kalman)	(54, 58, 64)	
3. Eva (Lehar) - "So war meine Mutter"	(53)	
4. Fledermaus, Die (J. Strauss) - Finale uit die 2e bedryf, ook getiteld "Brüderlein und Schwesterlein" of "Mein Herr Marquis"	(46, 47, 51, 55, 71, 76)	[6]
5. Gondoliers, The (Gilbert and Sullivan) - "Chorus and Dance"	(59, 78)	
6. Gräfin Maritza (Kalman)	(55)	
7. Im weissen Rössl (Benatsky)	(55, 61, 67)	
8. Mikado, The (Sullivan) - "Brightly dawns our wedding day"	(59)	
9. Pirates of Penzance (Gilbert and Sullivan)		
- "Poor wand'ring one"	(55, 62)	
- "Go ye heroes"	(54)	
10. Student Prince, The (Romberg) - "Drinking Song"	(66)	
11. Tapfere Soldat, Der (O. Strauss) - "Nadina se aria"	(54, 55)	
12. Vogelhändler, Der (Zeller) - "Schenkt man sich Rosen in Tirol"	(52, 53, 55, 59, 62, 73)	[6]
13. Zarewitsch, Der (Lehar)	(60, 74)	
14. Zigeunerbaron, Der (J. Strauss)	(52, 59, 62)	
15. Zigeunerliebe (Lehar) - "Glück hat als Gast"	(55, 61)	
16. Zirkusprinzessin, Die (Kalman)	(72, 75)	

(iii) GEWYDE WERKE

Aanbidding (Palestrina)	(47)	
Aandlied (Magaliesberg)	(59, 77)	
Abendfrieden (Grothe)	(49)	
Adeste fideles (Latynse gesang uit 18e eeu)	(54, 56)	
Adieux des bergers (uit <u>L'Enfance du Christ</u> - Berlioz)	(48)	
Adoramus te (Palestrina)	(58)	
Agnus Dei (Bizet)	(52, 55)	
Agnus Dei (uit <u>Kroningsmis</u> - Mozart)	(60)	
Alleluia (uit <u>Brazilian Psalm</u> - Berger)	(62)	
All in the April evening (Robertson)	(49, 56, 80)	[3]
Aspiration (Elgar)	(56)	
Ave verum (Mozart)	(50, 54, 71)	[3]
Auf, auf, mein Herz mit Freuden (Ebeling)	(58)	
Cantique de Noël (Adam)	(48)	
Carol of the drum (Davis)	(60)	
Credo (Boezi)	(51, 57)	
Crimond (Grant)	(76, 79)	
Der Einzug der Sieger (uit <u>Judas Maccabeus</u> - Handel)	(49)	
Die Ehre Gottes (Beethoven) /	(47, 74) /	
Die heem'le verkondig	(73)	
Die heem'le vertel (uit <u>Die Skepping</u> - Haydn)	(53)	
Die heem'le verkondig (Beethoven) /	(73) /	
Die Ehre Gottes	(47, 74)	
Die Heer het waarlik opgestaan (Franse Paaslied)	(63)	
Die Heer is my Herder (verwerking Psalm 23)	(65)	
Die Heer is my Herder (Brother James' Air - Gordon Jacob)	(69)	
Die Here is my Herder (Schubert)	(78)	
Die Heer is God en niemand meer	(72)	
Die Lied van die herders (Argentynse Kersliedjie)	(71)	
Dir, dir, Jehova, will ich singen (Bach)	(47)	
Domine salvum fac reginam nostram (Giesen)	(69)	
Ein feste Burg ist unser Gott (Bach)	(47)	
Ek wag op die Heer (Mendelssohn)	(64)	
Gelowige hart, wees vrolik (Bach)	(46)	
Gesang 4	(57)	

Gesang 62 : 4	(74)
Gesang 118	(65)
Gesang 179	(75)
Gesang 180	(65)
Gloria (A. Vivaldi)	(58)
Glorious is thy name (uit <u>12e Mis</u> - Mozart)	(57)
Grosser Gott, wir loben dich (Ritter)	(53)
Halleluja-koor (uit <u>Messias</u> - Handel)	(67, 73)
Halleluja, loof God (Vos)	(61)
Heilig, heilig, heilig is die Here God (Vogler)	(77)
Heilig, heilig ist der Herr (Schubert)	(75)
Herders op Bethlehems ope velde (Franse Kerslied)	(60)
Herr Gott, dich loben alle wir (Thomas)	(76)
Herr, nun heb' den Wagen selb (Zwingli)	(47)
Heugelike tyding (Bach)	(46)
Hodie Christus natus est (Sweelinck)	(49, 59)
Hoe lieflik is Sion (Rooth)	(59)
Hoor die hemelinge sing (Arbeau)	(55, 79)
Hosanna to the Son of David (Weelkes)	(60)
Hospodi pomilui (Lamont)	(76, 80)
Hy verlaat sy hemelwoning (uit <u>L'Enfance du Christ</u> - Berlioz)	(60)
Ich bete an die Macht der Liebe (Russiese koraal - Bortniansky)	(49)
In die koue winterdag (Gass)	(55)
In dulci jubilo (14e eeuse Kerslied)	(59)
Inflamatus et accensus (uit <u>Stabat Mater</u> - Rossini)	(52)
Inkosi Jesu (Bosman)	(77)
In paradisum (uit <u>Requiem</u> - Fauré)	(65)
In the garden (Miles)	(77)
In U is blyheid (Gastoldi)	(59)
Jesu, dulcis memoria (Victoria)	(59)
Jesu rex admirabilis (Palestrina)	(66)
Jesus by Maria (melodie uit <u>Thüringen</u>)	(60)
Juig voor die Here (Rinck)	(77)
Kantate "Jesu meine Freude" (Buxtehude)	(57)

Katalaanse Kersliedjie (Nin)	(76)	
Kinders sing saam	(72)	
'n Kindjie klein in Bethlehem (verwerking Praetorius)	(60)	
Komm, Trost der Welt (Lahusen)	(57)	
Kom sing vir hom 'n nuwe lied (Tye)	(66)	
Koor van die jeug (uit <u>Judas Maccabeus</u> - Handel)	(54)	
Kort kantate vir mannekoor (Psalm 124 - Cillié)	(62)	
Kyrie en Agnus Dei (uit <u>Missa Brevis in D</u> - Mozart)	(56)	
Lacrymosa dies illa (uit <u>Requiem</u> - Verdi)	(47)	
Laudate Domino (Pitori)	(79)	
Laudate Dominum (Mozart)	(51, 55, 58, 67, 71, 77)	[6]
Libera me (uit <u>Requiem</u> - Verdi)	(48)	
Lobt Gott, ihr Christen (Bach)	(76)	
Lofsang van Maria	(62)	
Lof sy die Heer	(62)	
Loof die Koning, alle volke (Gesang 142 - Nicolai)	(59)	
Loof, loof die Heer (Kuntze)	(78)	
Môregesang (Ou Afrikaanse Liederwysie)	(59)	
My Lord (Senesh en Zehair)	(78)	
Nagtigaal-Kerslied (Duitse melodie)	(48)	
Non nobis Domine (Quilter)	(75, 80)	
O bone Jesu (Bai)	(73)	
O du fröhliche (Siciliaanse gesang)	(54)	
O'er the solemn hush of midnight (Geddes-Maxwell)	(55, 60)	
O Gees werk in ons harte	(64)	
O hoor die lied wat eng'le sing (O'Connor-Morris)	(48)	
O Jesuskind rein (Bach)	(48)	
Ou Poolse Kerslied	(48)	
O Vader wat daarbowe woon	(76)	
O Welt, ich muss dich lassen (kerklied-parodie - Bach)	(47)	
Panis angelicus (Franck)	(50, 54, 57, 70)	[4]
Pat-a-pan (Franse Kerslied)	(60, 67)	
Pinksterlied (Görlitz)	(59)	
Psalm 24 (Bourgeois)	(63, 67)	
Psalm 38 (Bourgeois)	(59)	

Psalm 40	(62)	
Psalm 51	(62)	
Psalm 66 (Bourgeois)	(63)	
Psalm 75 (M.-Pierre)	(59)	
Psalm 81 (M.-Pierre)	(59)	
Psalm 100 (verwerking Calvisius)	(66)	
Psalm 100 (Mendelssohn)	(57)	
Psalm 100 (verwerking Vaughan-Williams)	(67)	
Psalm 100 (The Old 100th)	(74)	
Psalm 117 (Telemann)	(63)	
Psalm 128 (Teschner)	(67)	
Psalm 130	(65)	
Psalm 138 (Bourgeois)	(73)	
Psalm 146 (Voortrekkerwysie)	(74)	
Psalm 150	(64)	
Pueri concinite (Herbeck)	(60, 72, 77)	[3]
Que Dieu se montre seulement (Terry)	(47)	
Requiem aeternam dona eis (uit <u>Requiem</u> - Verdi)	(47, 48, 58)	[3]
Rosa mystica (Crust)	(75)	
Ruhet von des Tages Müh	(49)	
Russiese gewyde loflied	(54)	
Russiese vesperlied	(54, 72)	
Sanctus (Clemens non Papa)	(63)	
Sanctus (Schubert)	(71)	
Schlaf wohl, du Himmelsknabe	(54)	
Schönster Herr Jesu	(74)	
Sei nun gnädig (uit <u>Die Jahreszeiten</u> - Haydn)	(53)	
Sie ist mir Lieb, die werthe Magd (Praetorius)	(49)	
Singt und klingt (Praetorius)	(67)	
Skape, wei tevrede (Kantate nr. 68 - Bach)	(46)	
Slaap rustig, soete hemelskind (tradisionele Duitse Kerslied)	(67)	
Slotkoraal uit <u>Johannes-passie</u> (Bach)	(76)	
Sound ye trumpets (Clarke)	(70, 73)	
Stille Nacht (Gruber)	(54)	
Te Deum (Mozart)	(56)	

Tenebrae factae sunt (Haydn)	(58)
The Bells of St. Mary's (Adams)	(57)
The First Nowell (tradisioneel Engels)	(54)
There is no rose (uit <u>A Ceremony of Carols</u> - Britten)	(71)
There is no rose of such virtue (John Joubert)	(60)
This little Babe (uit <u>A Ceremony of Carols</u> - Britten)	(69)
Torches (John Joubert)	(60)
Vom Einzug Christi und Hosianna (Briegel)	(68)
Vom Himmel hoch da komm ich her	(55, 75)
Vuka, vuka Deborah (Bokwe)	(55, 65)
Want so lief het God ... (Palestrina)	(76)
Wir eilen mit schwachen doch emsigen Schritten (uit <u>Kantate 78</u> - Bach)	(58)

(iv) VOLKSLIEDJIES

Abendglocken (Russies)	(67)	
Ach wie ist's möglich dann (Thüringer Wald)	(46, 50, 54)	[3]
Ah! mon beau chateau (Frans) / Oh my beautiful castle	(51, 65, 71) / (63)	[4]
All through the night (Engels) / Stil deur die nag	(52, 53, 55) / (65)	[4]
Alouette (Frans)	(66, 71)	
Annie Laurie (Skots)	(48, 53, 58)	[3]
Au claire de la lune (Frans)	(50)	
Ay, ay, ay (Spaanse serenade)	(70)	
Banana boat song (Suid-Amerikaans)	(75)	
Bauernwalzer (Duits)	(69)	
Beim Kronenwirt (Duits)	(58, 64)	
Bendornati fijoletti (Duits)	(59)	
Bim bam (Joods)	(65)	
Bingo (Somerset folk song)	(53, 65)	
Blow the wind southerly (Engels)	(74)	
Bonnie Charlie (Skots)	(63, 65)	
Botany Bay (Australië)	(68)	
Buona sera (Italiaans)	(76)	
California here I come (Amerikaans)	(78)	
Carmela (Italiaans)	(52, 59)	
Ca' the Yowes (Skots)	(53)	
Cielito lindo (Spaans-Kalifornies)	(46)	
Cindy (American mountain dance song)	(64)	
Cockles and mussels (Iers)	(68, 76)	
Coconut and banana (Latyns-Amerikaans)	(69, 74)	
Coffee grows on a white oak tree (Amerikaans)	(64)	
Cottonblossom no. 1 (Amerikaanse bootlied)	(71)	
Cowboy carol (Amerikaans)	(75, 77)	
Cowboy love song (Amerikaans)	(73, 79)	
Daar was laatst een meisje loos (Nederlands)	(69)	
Dans le jardins d'mon père (Frans)	(69)	
Das Lieben bringt gross' Freud (Duits)	(49)	
De Mosselman (Nederlands)	(74)	
Der Barde (Skots)	(49)	
Der Jäger längs dem Weiher ging (Duits)	(65, 71)	

Diebiedabie (Duits-Switsers)	(51)	
Die Binschgauer wollten gerne wallfahrten gehen (Tirooms)	(46)	
Die Hammerschmiedgesellen (Bowe-Oostenryks)	(70)	
Dis glad nie 'n sonde om lief te hê (Switserduits)	(51)	
Drink to my only with thine eyes (Engels)	(51)	
Duitse studenteliedjies	(49)	
7 Duitse studentedrinkliedere	(66, 71)	
Early one morning (Engels)	(55, 68)	
Eentonig lui die klein klokke (Russies)	(69, 70)	
El cumbanchero (Meksikaans)	(64, 69)	
Ergo bibamus (Duits)	(59, 71)	
Eriskay love lilt (Hebridies)	(50, 56, 70)	[3]
Es geht eine helle Flöte (Duits)	(67)	
Estnische Hochzeit (Estland)	(75)	
Far away (Londonderry Air)	(55)	
Fare thee well my honey (American folk blues)	(65)	
French song	(74)	
Gaudeamus igitur (Duitse studentelied)	(59)	
Glück auf, ihr Bergleut' (Duits)	(48)	
Goin' to Boston (American play song)	(65)	
Goin' up the Mississippi (Riverboat song)	(68)	
Goue koring, goue hawer (Hongaars) / Ritka buza	(53) / (59)	
Grandma grunts (Southern mountain tune)	(70)	
Gut' Nacht (Duits)	(69)	
Hava nagila (Israel)	(70, 77)	
Havenu shalom (Israel)	(74)	
Hebreeuse volksliedjie	(79)	
Heimatlied (Duits)	(80)	
Het meisje van Scheveningen (Nederlands)	(59)	
Home on the range (Amerikaans)	(76)	
3 Hongaarse volksliedjies	(55, 66)	
Ich hatt' einen Kameraden (Duits)	(51)	
I do adore her (Amerikaans)	(69)	
In Derry Vale (Londonderry Air)	(52, 61)	
Innsbruck, ich muss dich lassen (Duits)	(75)	
In silent night (Duits)	(50, 57)	

It's a long way to Tipperary (Amerikaans)	(65)	
Ja in Schliersee (Beiere)	(67, 71, 77)	[3]
Jan Hinnerk up de Lammerstraat (Nederduits)	(50, 53)	
6 Joegoslaviese liedere	(57, 63)	
John Kanaka (Amerikaans)	(67)	
Kalinka (Russies)	(62, 68)	
Kde Domov Muj (Tsjeggiese Volkslied)	(47)	
'k Heb mijn wagen volgeladen (Nederlands)	(61, 69)	
Kleine Nachtigall (Duits)	(79)	
Kommt, ihr g' spielen (Thüringen)	(64)	
Komt vrienden in het rond (Nederlands)	(65)	
'k Zag twee beren (tradisioneel Maleier)	(67)	
La bamba (Meksikaans)	(65)	
La montanara (Italiaans)	(64, 71)	
Le joli tambour (Frans)	(59)	
Lezginka (Russies)	(72)	
Liewe maan (Duits)	(53)	
Lift a glass to friendship (Pools)	(70)	
Lili Marleen / In tiefen Keller / O mein Papa (Duits)	(69)	
Li'l Liza Jane (Neger-Slaweliedjie)	(67, 77)	
Louisiana gals (Amerikaans)	(68)	
Lustig ist's Matrosenleben (Duits)	(70)	
Maak musiek deel van jou lewe (Duits)	(80)	
Mädel ruck (Swabies)	(74)	
Matieland (tradisionele volkswysie)	(65)	
Mexican hat dance	(79)	
Moriaantjie (Nederlands)	(74)	
Müde bin ich, geh' zur Ruh (Duits)	(78)	
Muss i denn (Duits)	(48, 53, 66, 78)	[4]
My Lady Greensleeves (Ou Engelse melodie)	(70)	
My Skat (Switsers) / Schätzli / Waar Kaapland begin	(76) / (63) / (53, 73)	[4]
Nani, nani, nay (volksliedjie)	(49)	
Nêrens leef 'n mens so vrolik (Switserduits)	(51)	
Ninepenny fiddle (Iers)	(59)	
Nog 'n jaar is verstreke in Matieland (volkswysie)	(59)	

O can ye sew cushions (Skotse wiegeliedjie)	(51)	
Oft in the stilly night (Old Air)	(55)	
Oh my beautiful castle (Frans) / Ah mon beau chateau	(63) / (51, 65, 71)	[4]
Old King Cole (Amerikaans)	(70)	
Old MacDonald had a farm (Skots)	(54, 62, 69, 73)	[4]
O no John (Engels)	(51, 72)	
Or Yirushalayim (Israel)	(79)	
Peat-fire smoorring prayer (Hebridies)	(55)	
Polly wolly doodle (Negro plantation song)	(57)	
Poljusjko (Russies)	(72)	
Quattro cavaï (Italiaans-Switsers)	(48, 51, 62)	[3]
Quel mazzolin di fiori ("Ticinese"-Italiaans)	(48)	
Ritka buza, ritka arpa (Hongaars) / Goue koring ...	(59) / (53)	
Rosemarie (Duits)	(79)	
Rosestock, holderblüh (Swabies)	(69)	
Sakura (Japannees)	(66)	
Sandmännchen (Duits)	(54)	
Schätzli (Switsers) / My Skat / Waar Kaapland begin	(63) / (76) / (53, 73)	[4]
Schneewalzer (Duits)	(80)	
Skip to my lou (Amerikaans)	(62, 67, 77)	[3]
Slowaakse volksliedjie	(79)	
Spanish love dance	(68, 72, 75, 78)	[4]
Stenka Rasin (Russies)	(69, 72)	
Stil deur die nag (Engels) / All through the night	(65) / (52, 53, 55)	[4]
Suliram (Indonesië)	(72)	
Swansea town (Engels)	(50)	
Sweet nightingale (Engels)	(67)	
The drummer and the cook (Engelse "Sea Shanty")	(68, 73)	
The last rose of summer (Iers)	(64)	
The rising of the lark (Wallies)	(51)	
The road to the isles (Hebridies)	(68)	
The turtle dove (Engels)	(50)	
Tiritomba (oud-Napolitaanse volksliedjie)	(51, 55, 62, 64)	[4]
Tom-big-bee river (Amerikaans)	(67)	

Tourdion (Frans)	(71, 76)	
Trois jeunes tambours (Frans)	(63)	
Tula (volkslied uit Salzburg)	(49)	
Tumbalalaika (Joodse volksliedjie)	(79)	
Una Valencianita (Suid-Amerikaans)	(70)	
Und jetzt ging i ans Peters Brünnele (Duits)	(65)	
Valencia (Spaans)	(64)	
Vigolin (Nederduits)	(68)	
Vive l'amour (Frans)	(57)	
Voëlserenade (Silesiese volkswysie)	(64, 76, 77)	[3]
Waar Kaapland begin (Switserduits) / My Skat / Schätzli	(53, 73) / (76) / (63)	[4]
Waltzing Mathilda (Australië)	(62, 73)	
Wanderlied (Duits)	(64, 69)	
Was kommt dort von der Höh? (Duits)	(48)	
Wassail song (Engelse Drinklied)	(51)	
3 Weense lieder	(49)	
Wenn alle Brunnlein fliessen (Swabies)	(50, 58)	
Wenn die Nachtigallen schlagen	(58)	
When love is kind (English folk song)	(69)	
Yamao toko no tua (Japannese volksliedjie)	(67)	
Ye banks and ye braes (Skots)	(69)	
Youth song (Russies)	(70)	

(v) SUID-AFRIKAANSE VOLKSLIEDJIES

Aai, aai die witborskraai	(73)	
Aan my vaderland	(61)	
Alibama	(58)	
Ballade van die haas	(71)	
Basie, basie	(74)	
Bobbejaan klim die berg	(54, 55, 63)	
Boomstraat	(76)	
Daar agter in Transvaal	(67)	
Daar kom die wa	(52, 66, 67, 73, 76)	[5]
Daar kom Tant Alie	(54, 55, 72, 75)	[4]
Daar oorkant die vlei	(58)	
Die Afrikaanse Pop	(65)	
Die blink vosperd	(59, 73)	
Die Blouberg moet ek oor	(75)	
Die hiefel en die fiefel	(73, 80)	
Die jong wat koei oppas / Bobbejaan klim die berg	(76)	
Die kappie	(70)	
Die rietjie	(76, 79)	
Dis julle wat die wind	(79)	
Dissie linne, dissie rieme	(74, 78, 79, 80)	[4]
Dis te ver om te ry	(75)	
Ek soek na my Dina	(55, 73, 77)	
Gertjie	(55, 59, 66, 76)	[4]
Goodbye my Meraai / Roelandstraat	(79)	
Hier's ek weer	(61)	
Hier's ek weer / Hoenderkos	(72, 75)	
Hier sit ek onder die hoogte	(79)	
Hoe ry die boere	(56, 69)	
Horlosie in die sak	(56, 76)	
Hou jou rokkies bymekaar	(77)	
Houtjies optel	(58)	
Jan Pierewiet	(51, 55, 56, 67, 73)	[5]

Jy's rein soos lentebloem	(52)	
Kakoe, kakoe, dis haangekraai	(56)	
Kimberley se trein	(51, 59, 67)	
Kinders moenie in die water mors nie	(55, 56, 66, 67)	[4]
Klein Minas lof	(72)	
Kolperd (verwerking G.G. Cillié)	(72)	
Kolperd (verwerking C. Lamprecht)	(77)	
Maleise ghommalieliedjies	(77)	
Mamma, ek is 'n Tsotsi-boy	(67, 74)	
Mamma 'k wil 'n man hê	(75)	
Môre oompie	(73)	
My hartjie, my liefie	(54)	
Net 'n somerkindjie	(61)	
O die allerliefste zuchten	(47)	
Oom Jakkals	(71, 78)	
Ou Galiema	(74, 77)	
Ou Tanna Fiena Snuijbek	(77)	
Ou Tante Koba	(54, 55, 63, 80)	[4]
3 Overbergse liefdesliedjies	(63, 65, 72)	
Piet en Kalientjie	(80)	
Piet se bek	(79)	
Pollenys	(70, 74)	
Pollie ons gaan Pêrel toe	(53, 55, 63, 66, 67)	[5]
Rokkies wou sy dra	(55)	
Ry maar aan	(61)	
Saai die waatlemoen	(51, 55)	
Sarie Marais	(52)	
Siembamba	(51, 53, 56, 65, 71, 72)	[6]
Siera-sara bamboesblara	(79)	
Slaap kindjie slaap	(51, 66, 67)	
Slaapliedjie	(55)	
Staan Pollie staan	(75)	
Staan Poppie staan	(66)	

Tergliedjie	(68, 74, 80)	
Tsotsi-boy	(67, 74)	
Vaalpad	(74, 75)	
Vanaand gaan die volkies koring sny	(51, 55, 76)	
Vat jou goed en trek	(52, 54, 55, 65, 67, 73, 76)	[7]
Ver in die ou Kalahari	(76)	
Ver in die wêreld, Kitty	(55, 56, 66, 67)	[4]
Waar kom hy vandaan?	(58)	
Waar kry jy daardie hoed?	(70, 74)	
Wat maak Oom Kalie daar?	(55, 69, 71)	
Willemien	(67)	

(vi) NEGRO SPIRITUALS

All God's chillun	(50)	
Alleluia uit <u>Brazilian Psalm</u>	(62)	
Amen	(79)	
Band of angels	(79)	
Climbin' up the mountain	(74, 80)	
Deep river	(56, 71)	
De gospel train	(75)	
Down by the riverside	(80)	
Elijah rock	(63, 68, 75)	[3]
Go down Moses	(68)	
God's gonna buil' up Zion's wall	(65)	
Good news	(65, 72, 74, 77)	[4]
Gwine to ride up in de chariot	(68)	
Hear dem bells	(78)	
I couldn't hear nobody pray	(73, 77, 79)	[3]
I hear a voice a-prayin'	(62, 77)	
I've got a robe	(77)	
Joshua fit de battle of Jericho	(79)	
Let us break bread together	(62, 64, 74)	[3]
Mary had a Baby	(78)	
My Lord, what a morning	(68)	
Nobody knows the trouble I've seen	(50, 71)	
O won't you sit down	(64, 68, 75)	[3]
Ride the chariot	(76, 79)	
Sinner please doan let dis harves' pass	(66)	
Sometimes I feel like a motherless child	(73, 80)	
Swing low, sweet chariot	(64, 70)	
Somebody's knocking at your door	(75)	
The old ark's a-moverin'	(70)	
Were you there	(56, 60, 70, 76, 78)	[5]
When the saints go marching in	(68, 74)	

(vii) LIEDERE UIT AFRIKA

"BANTOE"-LIEDJIES

Abiyoyo	(64)	
Bayeza	(67, 72, 74)	[3]
Hey motswala	(65)	
Hey tswana	(76)	
Ipi Tombi	(76)	
Khutsana (Moruti M.L. Maile)	(50)	
Nkosi Sikeleli Afrika	(55, 80)	
Salani	(65)	
Serantabule	(80)	
Shosholoza	(65, 73)	
T'hola, T'hola	(68)	
Tina singu lellevutae	(79)	
Uqongqothwane	(74, 76)	
Uthe wena	(65, 68, 75, 78)	[4]
Vul'emnyango	(74)	
White mountain song	(65)	

(viii) ROLPRENTE/BLYSPELE

Ascot Gavotte (<u>My Fair Lady</u>)	(78)	
Climb every mountain (<u>Sound of Music</u>)	(66)	
Consider yourself (<u>Oliver</u>)	(78)	
Do-re-mi (<u>Sound of Music</u>)	(66)	
Edelweiss (<u>Sound of Music</u>)	(66)	
Get me to the church on time (<u>My Fair Lady</u>)	(63)	
Gigi (uit <u>Gigi</u>)	(69)	
I could have danced all night (<u>My Fair Lady</u>)	(63)	
June is bustin' all over (<u>Carousel</u>)	(63)	
Love story (temaliëd) (<u>Love Story</u>)	(77)	
Nonnekoor (<u>Sound of Music</u>)	(66, 77)	[2]
Oklahoma (<u>Oklahoma</u>)	(70, 78)	[2]
Oh what a beautiful morning (<u>Oklahoma</u>)	(79)	
Some enchanted evening	(76)	
Sound of music (<u>Sound of Music</u>)	(66, 74)	[2]
Sunrise, sunset (<u>Fiddler on the Roof</u>)	(74, 79)	[2]
The surrey with the fringe on top (<u>Oklahoma</u>)	(63)	
Wiegelied (<u>Dingaka</u>)	(69)	

(ix) POPULÊRE LIEDJIES

Any dream will do	(76)	
All over the world	(77)	
Ballad of Jimmy Brown	(78, 80)	[2]
Bon soir mademoiselle	(68)	
Close to you	(75)	
Cent mille chansons	(75)	
For the good times / And I love you so	(78)	
Fill the world with love	(78)	
Georgy girl	(77)	
I believe	(74)	
I have a dream	(73, 80)	[2]
It has to be you	(80)	
I write the songs	(80)	
Joanna	(76)	
Killing me softly with his song	(80)	
Kinders van die wind	(80)	
La chanson por Anna	(79)	
Lied van die Boland	(75)	
Marche avec moi	(77)	
Marieke	(76)	
Morning has broken	(72)	
Pinnocchio	(79)	
Pretty Belinda	(70)	
Puppet on a string	(69)	
Raindrops keep falling on my head	(73, 80)	[2]
Rivers of Babylon	(79)	
Sounds of silence	(74)	
Thankyou for the music	(79)	
This guy's in love with you	(73)	
Those were the days	(76)	
Today	(79)	
Touch the wind	(75)	
Try to remember	(75)	
Waterblommetjies	(79)	
When you and I were young	(79)	
Where did we go wrong	(77)	
Yesterday	(73)	
You light up my life	(78)	

(x) ANDER WERKE

ABC (Mozart)	(61, 64, 75)	[3]
Abendchor (Kreutzer)	(49)	
Abendlied van Gottfried Keller (Fehrmann)	(48)	
Abschied (Fabricis Liederbuch)	(54)	
Abschied vom Walde	(49)	
Adieu, mein kleiner Gardeoffizier (Stolz)	(52, 63, 66, 77)	[4]
Adios muchachos (Argentynse liedjie - Sanders)	(53)	
Afrikaanse wiegeliedjie (Lamtietie ... - Hullebroeck)	(56, 75)	
Afrikaans vir my (De Villiers)	(75)	
Ag luister na my sange (Gounod)	(55)	
A la luz de la luna (Anton)	(48, 49, 55)	[3]
Alexander (Herbert Brewer)	(62)	
All around my hat	(80)	
Alles schweiget (Haydn)	(64)	
Als ich ein jung Geselle war (Burkhart)	(57)	
Amapola (Kreoolse tango - Lacalle)	(52)	
Amor im nachen (Gastoldi)	(58, 75)	
Amor vittoriso (Gastoldi)	(78)	
Amour, amiables fillettes (Mauduit)	(53)	
An die Freude (Bernhard Weber)	(71)	
An der schönen blauen Donau (Strauss)	(52, 65)	
A roupa do marinheiro (Fado)	(73)	
A shepherd kept sheep (Thiman)	(50)	
A song of rest (Davies)	(48)	
Au Mälzel (Beethoven)	(70)	
A wet sheet and a flowing sea (Roberton)	(56)	
Baa baa black sheep (Strassen)	(71)	
Balm in Gilead (Foster)	(75, 79)	
Barkarolla (Warmalof)	(48, 53)	
Battle hymn of the Republic (Steffe)	(67, 78)	
Beer barrel polka (Lew Brown)	(71, 80)	
Beestepote (verwerking Hanekom)	(80)	
Belmont (verwerking Webbe)	(49)	
Bimbamboela (Van Rensburg)	(74)	
Bim bam, Glocken läuten (Beurtsang)	(49)	
Boggom en Voertsek (Arnold van Wyk)	(63)	
Bois epais (Lully)	(76)	

Bolandse nooientjie (Foster)	(53)
Bourree (Bach)	(73)
Breezy Bach (Air)	(74)
Burschen heraus! (Pocci)	(59)
Campton races (Foster)	(57)
Canten vivas (Noble)	(78)
Canzonetta (Vecchi)	(70)
Carmina Burana (uittreksels - Orff)	(58, 80)
Carry me back to old Virginny (Bland)	(73)
Ce moys de May (Jannequin)	(75)
Chiantiwein (Winkler)	(59)
Chickadee (Alfvén)	(60, 65)
Chilbitanz (Grolimund)	(51)
Close thine eyes (Rees-Davies)	(51)
Come again sweet days (Dowland)	(61, 80)
Come away sweet love, and play thee (Miller)	(53, 59)
Come if you dare (Purcell)	(50)
Come live with me and be my love (Idle)	(55)
Come on fellows (Seiber)	(66)
Come to the fair (Martin)	(67)
Country gardens (Sharp)	(56)
Daar gaan uit vergange se dae (Silcher)	(53)
Das einsame Röslein (Hermes)	(52, 59)
Das Krokodil	(72)
Der alte Kakadu	(72)
Der Friede lebe (Mozart)	(62)
Der frohe Wandersmann (Fröhlich)	(58)
Der Gärtner (Brahms)	(48, 54)
Der Lindenbaum (Schubert)	(50, 53)
Der Marktschreier (Strohbach)	(58)
Der Mond ist aufgegangen (Schulz)	(68)
Der Ustig wott cho (Huber)	(52, 78)
Des Jahres letzte Stunde (Schulz)	(46)
Die lied van die Vikings (Faning)	(47)
Die Nacht (Schubert)	(69)
Die nag (Lemmer)	(50)
Die nagtegaal (Gretry)	(62)

Die snaakse bedelaar (Silver)	(55)
Die somertyd roep my (Clement)	(69)
Die Stem van Suid-Afrika (De Villiers)	(47)
Die veelbelowende jongeling (verwerking Awie van Wyk)	(73)
Die vryer (verwerking Awie van Wyk)	(73)
Die Wacht am Rhein (Wilhelm)	(63)
Die wals-droom (Strauss)	(54)
Die wêreld is so groot (Claar)	(74)
Die wilde bergroos (MacDowell)	(55)
Die wynboerman (Boller) / Te voici vigneron	(75) / (78)
Digo-dai (Beira-baixa)	(77)
Dis Meimaand	(72)
Dixie (Norman Luboff)	(71, 78)
Doctor Foster (Hughes)	(55, 68)
Doedoe, baba, doedoe (Sadere)	(55)
Dogters van Jerusalem (Costandius)	(80)
Don't be cross (Zeller)	(74)
Don't let the rain come down (Sammes-Woodman)	(70)
Dort ober auf der Alm (Van der Westhuizen)	(78)
Down the valley (verwerking De Nobel)	(63, 70)
Draf my ou perdjie (Rowland)	(72)
Eggolied (uit <u>Dido en Aeneas</u> - Purcell)	(64)
Ein Bäumlein stand im tiefen Tal (Burkhart)	(57)
Ek sing van die wind (Spiethoff)	(75)
El nacimiento (Ramirez)	(77)
Es fiel ein Reif	(49)
Es rauschet das Wasser (Brahms)	(48)
Es sass ein Vöglein (Vecchi)	(66)
Everybody loves somebody	(77)
Fahren wir froh im Nachen (Gastoldi)	(68)
Fais dodo solas mon petit frere (Hunter)	(79)
Fa la nana bambin	(49)
Feeskomposisie (Costandius)	(79)
Fly singing bird (Elgar)	(60)
Freiheit, die ich meine (Groos)	(63)
Frühling (Rämi)	(53)
Geh aus, mein Herz (Hensel)	(52)

Geweihte Liebe (Beines)	(54)
God sends the night (Rathbone)	(50)
Goin' home (Largo uit die "Nuwe Wêreld"-simfonie - Dvorák)	(51, 68)
Gold und Silber (Lehár)	(51, 61)
Goodnight (Jones)	(50)
Groen is die land van Natal (De Waal)	(70)
Grün ist die Heide (Löns, Blume)	(76)
Gulsig (Lemmer)	(63)
Haidenröslein (Werner)	(53)
Hallelujah, Hallelujah (Highes)	(77)
Han an emen ort es Blüemeli gseh (Oetiker/Kuhn)	(48, 55)
He (Anoniem)	(80)
Heimatlied (Orrel)	(73)
Herzallerliebste Mädel (Di Lasso)	(57)
He that hath a pleasant face (Hatton)	(52)
Hickory, dickory dock	(66)
Himne uit "Finlandia" (Sibelius)	(76)
Hola, niemand in huis (kanon)	(72)
Hollah, welch' gutes Echo (Di Lasso)	(57, 71 (in Afrikaans))
Humpty Dumpty (Murill)	(62)
Hymne an die Nacht (Beethoven)	(53)
Ich stand auf Bergeshalde (Rückert)	(53, 59)
Ihr kleinen Vögelein (Gneist)	(52)
Ik sie' je wel (Bredero)	(61)
In a Persian market (Ketelby)	(71)
In einem kühlen Grunde (Gluck)	(50, 80)
In elke Afrikanerhart (Weber)	(47)
In praise of May (Ireland)	(50)
In Stellenbosch bloei weer die bome (Stolz)	(73, 76)
In this hour of softened splendour (Pinsuti)	(60)
2 Italiaanse liedere (Bixio)	(49)
Italiaanse slaai (Genée)	(51, 60)
It was a lover and his lass (Morley)	(50)
I've had a dream mane	(76)
I will give my love an apple (verwerking De Nobel)	(61)
Jack and Jill (Diack)	(71)

Jeanie with the light brown hair (Foster)	(58, 69)	
Jona (verwerking Naudé)	(78)	
Junger Tag (Rämi)	(53)	
Jungfrau, dein schön Gestalt (Hassler)	(61)	
Käferle sag (Banzhof)	(77)	
Ken jy die land (Wessels)	(70)	
Kerry dance (Molley)	(66, 70)	
KKK Katy (O'Hara)	(80)	
Klankstorie (Costandius)	(80)	
Kleiner Morgenwanderer (Grové)	(51, 55)	
Klink, klokke (Fletcher)	(46)	
'n Klomp lekker maats om die kampvuur (Van der Westhuizen)	(78)	
Kom ons gaan droom (De Wet)	(78)	
Kom weer die lente (Kanon - Mozart)	(56)	
La campana di san giusto (Arono)	(49)	
Lamourie fair (Lloyd Webber)	(58)	
Land of hope and glory (Elgar)	(66)	
Lente (Bargiel)	(47)	
Liebesklage (Ott)	(54)	
Liebesliederwalzer (Brahms)	(54, 72)	
Lied op klanke	(78)	
Linden lea (Vaughan-Williams)	(62, 67)	
Little grey home in the West (Löhr)	(66)	
Loflied (Costandius)	(79)	
Long, long ago (Parks)	(78)	
Love could I only tell thee (Capel)	(79)	
Love is meant to make us glad (German)	(55)	
Lullaby (Bridge)	(50)	
Lustig, ihr Brüder (Koch)	(56)	
Ma curly-headed babby (Clutsam)	(49, 57, 61, 77, 80)	[5]
Madame Jeanette (Murray)	(61)	
Madrigaal (Di Lasso)	(73)	
Malaguena (Lecuona)	(72)	
Massa's in de cold ground (Foster)	(58, 64)	
Matona mia cara (Di Lasso)	(70, 72)	
Meisiesfontein (verwerking Burger)	(79)	

Michael rowed the boat ashore (Gardner)	(76)
Mon coeur se recommande a vous (Di Lasso)	(75)
Music when soft voices die (Martin/Wood)	(47, 53)
My bonny lass she smileth (Thiman)	(52)
My dancing day (verwerking De Nobel)	(63)
My heart and I (Tauber)	(73)
My old Kentucky home (Foster)	(54, 57)
My sweet gypsy rose (Brown)	(78)
Nächtliches Ständchen (Schubert)	(73)
Niggun (Hunter)	(76)
Nun ruhe alle Wälder (Bach)	(77)
Nun will der Lenz uns grüssen (Dietrich)	(52)
Nur eine Nacht (Geiger)	(59, 64)
Oh Lemuel (Foster)	(70, 75)
Oktobermaand (Pescod)	(64)
Old folks at home (Foster)	(54)
O marenariello (Gambardella)	(48)
On the plains, fairy trains (Weelkes)	(54)
On the road to Mandalay	(65)
Open thy lattice love	(68)
O stroompie (Linde)	(73)
Oukraalliedjie (verwerking Fisher)	(77)
Overture and Dance of the Toy flutes (<u>Nutcracker</u> <u>Suite</u> - Tschaikovsky)	(53)
Passing by (Purcell)	(49, 53)
Pavane (Arbeau)	(76)
Peasant's Chorus (L'Arlesienne - Bizet)	(72)
Pikaninie-wiegelied (Spiethoff)	(72)
Piu non si trovano (Mozart)	(60, 76)
Prelude nr. 1 in C. (Bach)	(80)
President Brand se reis na Engeland (Bouws)	(63)
Pretty village maiden (Gounod)	(56)
Quodlibet (Lange)	(69)
Quodlibet (Can-can/Buffalo girls)	(80)

Rise with the sun (Worring)	(57)	
Rundadinella (Schein)	(62)	
Salut d' amour (Marais)	(56)	
Sannie (Clement)	(69)	
Say love, if ever thou didst find (Dowland)	(54)	
Scalinatella (Cioffi)	(51)	
Schatz, mein Schatz	(63)	
Schlafe mein Prinzchen (Flies)	(53)	
Schotse vier (verwerking De Nobel)	(61)	
Sing a song of sixpence (Diack)	(54, 60, 66, 77)	[4]
Skemeraand (Lemmer)	(56)	
Slaapliedjie	(76)	
Sluimer (Sound Sleep) (Vaughan-Williams)	(47)	
Sneeu (Roode)	(57)	
So deep is the night	(76)	
Soel en sag (Barnby)	(61)	
Soen haar (Lemmer)	(68, 71)	
Solja man	(71)	
Sommerlust (Melodie 1545)	(54)	
Song of peace (Sibelius)	(78)	
Song of the pedlar (Lee Williams)	(52, 54)	
Spring comes laughing (Bach)	(51)	
Spring is a lovely lady (Phillips)	(55)	
Suid-Afrika ons neem geëerd (Manning)	(75)	
Sweet and low (Barnby)	(50)	
Sweetly she sleeps my Alice fair (Foster)	(54)	
Syncopated clock (Anderson)	(79)	
Tanz-chor (Lully)	(62, 76)	
Tanzen und Springen (Hassler)	(64, 73)	
Te voici vigneron (Boller) / Die wynboerman	(78) / (75)	
The bees' wedding (Mendelssohn)	(57)	
The breathing earth (Lyell)	(55)	
The doctor (uit <u>Joy and Temperance</u>) (Wilshire)	(67)	
The donkey serenade (Friml en Stothard)	(71, 76)	
The flower (uit <u>Lilac Time</u>) (Schubert)	(51)	
The goslings (Bridge)	(62, 77)	

The handsome butcher (Lloyd)	(63)	
The peanut vendor (Sunshine, Gilbert, Simons)	(78)	
The rose of Tralee (verwerking Bantock)	(59)	
The snow (Elgar)	(56)	
Though Philomela lost her love (Morley)	(76)	
To a wild rose (MacDowell) / Die wilde berggroos	(51) / (55)	
Torna piccina (Bixio)	(61)	
'T was een wijf (kanon)	(72)	
Un jour, je m'en allai (De Wert)	(61)	
Van al die Tafelberge / Kaapse kanarie (Awie van Wyk)	(79)	
Vergebliche jagd	(72)	
Verlange na die vaderland (Bérat)	(61)	
Viele verachten die edele Musik (Bachofen)	(68)	
Vivaldi-kitaarkonsert	(78)	
Voor in die wapad brand 'n lig (Ellis)	(50)	
Voortrekkerkoor (Lemmer)	(56)	
Voyci le verd et beau may (Mauduit)	(53)	
Waarskuwing (Rowland)	(76, 78)	
Wach auf, meins Herzens Schöne (Reichardt)	(58, 64, 72, 74)	[4]
Wanderlied (Distler)	(65)	
Wata come a me y' eye	(71)	
Wayfaring stranger	(72)	
Weeklag (Brahms)	(49)	
Weiss mir ein Blümlein blaue	(58)	
Weiss mir ein Jäger	(52, 59)	
Where the bee sucks (Arne)	(52, 57)	
Where the gentle Avon flows (Binge)	(64)	
While I think of you (Bond)	(50)	
White Christmas (Berlin)	(70)	
Wiegelied (Brahms)	(49)	
Wiegelied (Gretjaninof)	(55)	
Wiegeliedjie (Mozart)	(49)	
Wiegeliedjie van die Russiese sigeuners	(47, 49)	
Wiener Blut (Strauss)	(66, 68)	
Wienerlied (Gruber)	(54)	
Wie schön blüht uns der Maien (Marx)	(58, 64, 70)	[3]
Wimoweh (Llene)	(65, 80)	

Wohlauf in Gottes schöne Welt (Rodenberg)	(75)
Wohlauf noch getrunken (Schumann)	(47)
Wonderful Copenhagen (Loesser)	(77)
Ye pretty birds (Nichol)	(52)
Y viva Espana (Caerts)	(80)
Zigeunerleben (Schumann)	(76)
Zwei Jägerlieder (Distler)	(65)
Zwöi Stärli (Schneller)	(53)

BYLAE C

DIRIGENTE (CHRONOLOGIES)

1946	1952
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Jan J. de Villiers	Jan J. de Villiers
Jan L. de Villiers	Pieter van der Westhuizen
	Jean Piaget
1947	1953
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Jan J. de Villiers	Liebie Louw
O. Uhlenbruck	Johan Potgieter
O. Read	Jan J. de Villiers
1948	1954
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Jan J. de Villiers	Jan J. de Villiers
Irmela Gevers	Liebie Louw
Johan Martinson	Annatjie Krige
1949	1955
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Johan Martinson	Jan J. de Villiers
Con Hofmeyr	Philip McLachlan
Ernie Marais	
1950	1956
Con Hofmeyr	G.G. Cillié
Philip McLachlan (2 kore)	Philip McLachlan
Carin Meiring	Andries Wassermann
	Jacobus Schoeman
1951	1957
G.G. Cillié	Philip McLachlan
Jan J. de Villiers	Jacobus Schoeman
Dudley Vermaak	Chris Swanepoel
Pieter van der Westhuizen	Miranda Verster
	Reino Ottermann

1958	1963
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Philip McLachlan	Philip McLachlan
Chris Swanepoel	Chris Swanepoel
Reino Ottermann	Siegfried van Rensburg
Faure Loots	Boudewijn Scholten
	Francois Retief
	Reinette Posthumus
	Reino Ottermann
1959	1964
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Philip McLachlan	Hubert van der Spuy
Faure Loots	Gawie le Roux
Gerhardus Koornhof	David de Villiers
Bettie Smith	Christine Celliers
Willa Hough	Helmut Holzapfel
Wilna van Graan	Morkel Combrinck
Albert Basson	
1960	1965
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Philip McLachlan	Philip McLachlan
Chris Swanepoel	Boudewijn Scholten
Albert Basson	Gawie le Roux
Cecile Human	David de Villiers
Jeanette Grobbelaar	Christine Celliers
1961	1966
N.L. Louw	Danie Heyman
Van Zyl Hough	V. van Niekerk
Alec Kriel	Pieter van der Westhuizen
Siegfried van Rensburg	
Boudewijn Scholten	
Eduan Grobbelaar	
1962	
G.G. Cillié	G.G. Cillié
Philip McLachlan	Boudewijn Scholten
Albert Basson	Gawie le Roux
Van Zyl Hough	Christine Celliers
Boudewijn Scholten	Pieter de Lange
Rita du Bois	Gareth Hugo
Francois Retief	Eduard Hough

1967

G.G. Cillié
 Boudewijn Scholten
 Hubert van der Spuy
 Eduard Hough
 H.R. van Huyssteen
 Mev. H.A. Schutte
 Ida Bruwer
 Petro Marais
 Salomé Oosthuizen

1968

Boudewijn Scholten
 Hubert van der Spuy
 Pieter de Lange
 Eduard Hough
 Ida Bruwer
 Salomé Oosthuizen
 Driekie Krige
 Ingrid Linde

1969

Boudewijn Scholten
 Salomé Oosthuizen
 Ingrid Linde
 Gradus Wendt
 Julian Weyers
 Johan de Villiers
 Maretha Schoombee
 Maatjie Gouws
 J.L. de Villiers

1970

Ida Bruwer
 Salomé Oosthuizen
 Ingrid Linde
 Johan de Villiers
 Maretha Schoombee
 Annette van den Berg

1970 (vervolg)

Theresa Crous
 Tertia de Villiers
 Huibrie Verster

1971

Christine Celliers
 Ingrid Linde
 Maretha Schoombee
 Frikkie Botha
 Rustelle Tauter
 Suzelle Moorcroft
 Awie van Wyk
 Jannie Hough
 Patricia Smith

1972

Salomé Hendrikse
 Ingrid Linde
 Maretha Schoombee
 Jannie Hough
 T. Jonck
 Susan du Toit
 Brigitte Polson
 Deon Jacobs
 J.L. de Villiers

1973

Frikkie Botha
 Maretha Schoombee
 Awie van Wyk
 Susan du Toit
 Trixie van Zyl
 Pieter Hurter
 Petrus Krige
 Ingrid Linde
 J.L. de Villiers
 Ida Bruwer

1974

Johan de Villiers
 Pieter Hurter
 Bettie Swart
 Jeanette Aucamp
 Erna Delport
 Koba Wicomb
 Sonja van Dyk
 Koos Engelbrecht
 Hester Ballot
 J.L. de Villiers

1975

Ingrid Linde
 Johan de Villiers
 Erna Uys
 Koba Wicomb
 Sonja van Dyk
 Koos Engelbrecht
 D.C. Roode
 Johann Serfontein
 Danita Calitz
 J.L. de Villiers
 Trix van Zyl

1976

Ingrid Linde
 Johan de Villiers
 Jeanette Aucamp
 Danita Viviers
 André Grové
 Ronel Vorster
 Hilletje Immelman
 Helena Schönveldt
 Maryke Lintveldt
 Dion Naudé
 Isobel Human
 Ina Viljoen
 J.L. de Villiers
 G.G. Cillié

1977

Ingrid Linde
 Erna Uys
 André Grové
 Dion Naudé
 Isobel Human
 Susan Swanepoel
 Botes Gresse
 Inge Serfontein
 Irmanda Botha
 Leonard Mommen
 Gertrud Smit
 Julian Melck
 Louis Heyneman

1978

André Grové
 Ronel Nel
 Dion Naudé
 Leonard Mommen
 Louis Heyneman
 Althee Bünemann
 Elmien van der Merwe
 Elize Naudé
 B. Leuvennink
 Ryno Louw
 Alette Jordaan
 J. Piaget
 Francois Lubbe

1979

Erna Uys
 André Grové
 B. Leuvennink
 Trix van der Merwe
 Nicolette Schoombie
 Anthony J. Costandius
 Marietjie Meyer
 Helena Lesch

1979 (vervolg)

Isobel Carinus

Erna Prinsloo

Dalina Kotzé

Dana de Waal

Ilse Burger

1980

André Grové

Elize Naudé

B. Leuvennink

Anthony J. Costandius

Dalina Kotzé

Lizbé Swart

Ronél Borchers

Louis van der Watt

Christie Fourie

Izolda Heydenrych

Erna van Niekerk

Harvey Citron

Koos Engelbrecht

DIRIGENTE (ALFABETIES)

Aucamp, Jeanette	(73, 76)	Grové, André	(76,77,78,79,80)
Ballot, Hester	(74)	Hendrickse, Salomé	(72)
*Basson, Albert	(59, 60, 62)	Heydenrych, Izolda	(80)
*Borcherds, Ronél	(80)	Heyman, Danie	(65)
Botha, Frikkie	(71, 73)	*Heyneman, Louis	(77, 78)
Botha, Irmanda	(77)	Hofmeyr, Con	(49, 50)
Bruwer, Ida	(67, 68, 70, 73)	*Holzapfel, Helmut	(64)
*Bünemann, Althée	(78)	Hough, Eduard	(66, 67, 68)
*Burger, Ilse	(79)	Hough, Jannie	(71, 72)
*Calitz, Danita ¹	(75)	Hough, Van Zyl	(61, 62)
Carinus, Isobel	(79)	Hough, Willa	(59)
*Celliers, Christine	(64, 65, 66, 71)	*Human, Cecile	(60)
Cillié, G.G.	(46-49, 51-56, 58-60,62-67,76) [20]	*Human, Isobel	(76, 77)
Citron, Harvey	(80)	*Hurter, Pieter	(73, 74)
Combrinck, Morkel	(64)	Hugo, Gareth	(66)
Costandius, Anthony	(79, 80)	*Immelman, Hilletje	(76)
Crous, Theresa	(70)	*Jacobs, Deon	(72)
*Delpont, Erna ²	(74)	Jonck, T.	(72)
De Lange, Pieter	(66, 68)	Jordaan, Alette	(78)
*De Villiers, David	(64, 65)	Koornhof, Gerhardus	(59)
De Villiers, Jan J.	(46,47,48,51, 52,53,54,55) [8]	Kotzé, Dalina	(79, 80)
De Villiers, Jan L.	(46,69,72,73, 74,75,76) [7]	Kriel, Alec	(61)
*De Villiers, Johan	(69,70,74,75,76)	Krige, Annatjie	(54)
De Villiers, Tertia	(70)	*Krige, Driekie	(68)
De Waal, Dana	(79)	*Krige, Petrus	(73)
Du Bois, Rita	(62)	*Le Roux, Gawie	(64, 65, 66)
Du Toit, Susan	(72, 73)	*Lesch, Helena	(79)
Engelbrecht, Koos	(74, 75, 80)	*Leuvennink, B.	(78, 79, 80)
*Fourie, Christie	(80)	Linde, Ingrid	(68,69,70,71,72, 73,75,76,77) [9]
Gevers, Irmela	(48)	*Lintveldt, Maryke	(76)
Gouws, Maatjie	(69)	Loots, Faure	(58, 59)
Gresse, Botes	(77)	Louw, Liebie	(53, 54)
*Grobbelaar, Eduan	(61)	Louw, N.L.	(61)
Grobbelaar, Jeanette	(60)	Louw, Ryno	(78)
		*Lubbe, Francois	(78)
		Marais, Ernie	(49)

Marais, Petro	(67)	Smith, Patricia	(71)
Martinson, Johan	(48, 49)	Swanepoel, Chris	(57,58,60,63)
McLachlan, Philip	(50,55, U.S.-	Swanepoel, Susan	(77)
	koor: 56-60,62,	Swart, Bettie	(74)
	63,65)	Swart, Lizbé	(80)
Meiring, Carin	(50)	*Taute, Rustelle	(71)
*Melck, Julian	(77)	Uhlenbruck, O.	(47)
Meyer, Marietjie	(79)	Uys, Erna	(75, 77, 79)
*Mommen, Leonard	(77, 78)	Van den Berg, Annette	(70)
Moorcroft, Suzelle	(71)	Van der Merwe, Elmien	(78)
*Naudé, Dion	(76, 77, 78)	*Van der Merwe, Trix	(79)
*Naudé, Elize	(78, 80)	*Van der Spuy, Hubert	(64, 67, 68)
Nel, Ronél	(78)	*Van der Watt, Louis	(80)
*Oosthuizen, Salomé ³	(67,68,69,70)	Van der Westhuizen, Pieter	(51, 52, 65)
*Ottermann, Reino	(57, 58, 63)	Van Dyk, Sonja	(74, 75)
Piaget, Jean	(52, 78)	*Van Graan, Wilna	(59)
Polson, Brigitta	(72)	Van Huyssteen, H.R.	(67)
Posthumus, Reinette	(63)	*Van Niekerk, Erna	(80)
Potgieter, Johan	(53)	Van Niekerk, V.	(65)
Prinsloo, Erna	(79)	*Van Rensburg, Siegfried	(61, 63)
Read, Owen	(47)	Van Wyk, Awie	(71, 73)
*Retief, Francois	(62, 63)	Van Zyl, Trix	(73, 75)
Roode, D.C.	(75)	Vermaak, Dudley	(51)
*Schoeman, Jacobus	(56, 57)	Verster, Huibrie	(70)
Scholten, Boudewijn	(61-63, 65-69) [8]	Verster, Miranda	(57)
Schönfeldt, Helena	(76)	*Viljoen, Ina	(76)
Schoombee, Maretha	(69,70,71,72,73)	Viviers, Danita	(76)
Schoombie, Nicolette	(79)	*Vorster, Ronel ⁴	(76)
Schutte, H.A.	(67)	Wassermann, Andries	(56)
*Serfontein, Inge	(77)	Wendt, Gradus	(69)
*Serfontein, Johann	(75)	Weyers, Julian	(69)
*Smit, Gertrud	(77)	*Wicomb, Koba	(74, 75)
Smith, Bettie	(59)		

*Sangfeesdirigente wat ook op 'n tydstip lede was van die Stellenbosse Universiteitskoor (nie noodwendig in dieselfde jaar nie).

1. Sien ook Danita Viviers (getroude van).
2. Sien ook Erna Uys (getroude van).
3. Sien ook Salomé Hendrickse (getroude van).
4. Sien ook Ronel Nel (getroude van).

BYLAE D

BLADMUSIEK VAN ENKELE ITEMS UITGEVOER TYDENS
DIE EERSTE SANGFEES (1946)

Die oorspronklike kopieë van die bladmusiek van drie items soos dit tydens die eerste Sangfees in 1946 deur die studente gebruik is, is tot my beskikking gestel deur mev. Lea van Dyk (née Kleijnhans) van Bethal, wat destyds 'n student in Harmonie en lid van die koor onder leiding van Jan J. de Villiers was.

- (i) Openingskoor ("Lemoenbloesemkoor") uit Cavalleria Rusticana (Mascagni).
- (ii) Koraal ("Da zu dir der Heiland kam") uit Die Meistersinger von Nürnberg (Wagner).
- (iii) Cielito lindo (Spaans-Kaliforniese volksliedjie).

Sop *ff* *Tenore ff*

Ah! - - - - - Ah! - - - - -

Alc. *ff* *Basso ff*

1ste & 2de Sop.

Soe-te le-moen saems spreit hul be-dwel-men-de geu-re die voel-tjies sing

Ciete

hul Ju-bel-sang - - - - - Soe-te le-moen-bloesams spreit hul be-dwel-men-de

gans sing die voel-tjies sing haer Ju-bel sang - - - - - O! sko-ne

Soet A nag-te-gaet

len-te-tyd lie-die klink wyd en syd bring die len-te Vreug

len-te jou groet die feng. Op ko-ring-lan-de/standie gawe a-re ter

len-te jou C sang

B. & Wyl ons werk dink ons aan bloed rooi wange as die son daal sien jy o-rals pa-re dan

10. okt.

vind ek hart sy hart stil sy vet lange dan soen ek jonk-man sy noutjie soen sy be

min-de dan word len-te-tyd lief-des-tyd O my be-min-de

Soprano
stank jul-le ar-beid nou kê-rels en sing saam ons aand-ge-sanglen lo-ne Ma

Alto
Gentle O' skone len-te-tyd liedre hink wyden syd bring len-te

Tenor
vraag ken-te jou groot die Jaar. Loop ko-ring-lan-de strande gawe

Soprano, alto
Soe-te le-moen-bloe-sens sprei hul be-dwel-men-de

Tenor
Ter wyl ons wete dink ons aan bloed-laan

Bass
ge-re die voel-lies sing hul ju-bel sang

Wange en as die son daal sien jy o-rals

soe-le le-moen-blue-sens spreikue be-dwel-mun-de Ah! - - - - -

pa-re dan eind elk hart sy hart sluit sy ver-

O, skoon le-n-te tyd lie-drekkende en sy d-

lange dan sien elk jonk-man sy ront-jie Soen sy be-min de

bring die le-n-te vreug le-n-te Jou groot die Jeug Ah - - - - -

dan word ken-telek lief-des-tyd O, my be-min-de

Ah! - - - - -

Ah! - - - - -

Ah - - - - - Ah! - - - - -

Koraal uit „Die Meistersinger van Nürnberg (Wagner)

195

(Afrikaans - Dr Con de Villiers) *Ad lib*

ff *p*

Da zu dir der Hei-land kam wil-lig dei-ne Tau-fe nahm weih-te
 ff toe die Hei-land toe ons kam wil-lig bl ons son-de neem op Hom toe hy

ff *p*

Da zu dir der Hei-land kam wil-lig dei-ne Tau-fe nahm weih-te
 ff toe die Hei-land toe ons kam wil-lig bl ons son-de neem op Hom toe hy

Da zu dir der Hei-land kam wil-lig dei-ne Tau-fe nahm weih-te
 ff toe die Hei-land toe ons kam wil-lig bl ons son-de neem op Hom toe hy

p *cresc*

Hom so of-fer ster- ge- Hy ons sy Heil-ge- bot dat ons Hom moes
 sich dem Op-fer- tod p gab et uns des Heil-ge- bot dat ons Hom moes
 sich dem Op-fer- tod p gab et uns des Heil-ge- bot dat ons Hom moes

Hom so of-fer ster- ge- Hy ons sy Heil-ge- bot dat ons Hom moes
 sich dem Op-fer- tod p gab et uns des Heil-ge- bot dat ons Hom moes
 sich dem Op-fer- tod p gab et uns des Heil-ge- bot dat ons Hom moes

p *cresc* *f*

waar-dig was En moes le-we na sy ge-es- Up-der He-re sy die
 Tauf uns wehr sei-nes Op-fers werth zu sein. Ed-ler Tau-fer Christ's Vor

waar-dig was sei-nes Op-fers le-we na sy ge-es- Ed-ler He-re sy die
 Tauf uns wehr En moes le-we na sy ge-es- Ed-ler Tau-fer Christ's Vor

waar-dig was En moes le-we na sy ge-es- Ed-ler He-re sy die
 Tauf uns wehr sei-nes Op-fers werth zu sein. Ed-ler Tau-fer Christ's Vor

p *cresc* *f*

lan-fer u sy lob-ge- wyd tot in Fluss- Tor- dan
 e-re Nimm uns gnä-dig an dort am E- was dan heid

lan-fer u sy lob-ge- wyd tot in Fluss- Tor- dan
 e-re Nimm uns gnä-dig an dort am E- was dan heid

lan-fer u sy lob-ge- wyd tot in Fluss- Tor- dan
 e-re Nimm uns gnä-dig an dort am E- was dan heid

Vertaal en in 4 stemme
 Oorwerk deur Dr. Con dell. "Cielito Lindo"
 (Onthou jy, onthou jy die aand in September)

1. Ont 2. " hou jy, ont hou jy, die aand in Sep- tem- ber die so- me- r- a- a-
 2. " " " " ons Ju- ti- ge- lief- de, na- uit- ge- doef

met al sy ster- re - die jou van die val- len- de bloes-
 net soos die ster- re - ons kus- se- se- ra- e- ge- lode

slad-ger
 En die lief- de uit- leug- di- ge be- sams - Kom soe- le a- a-
 En die bit- ter be- rou van die he- de -

Kom Kom be- min- de Dan kom ook die soe- le Sep- tem- ber- a- a-
 OK- to- ber

waar mees- ter- re en I- f- n- lla win- d- e
 le- n- t- e- win- d- e

BRONNELYS

1. BOEKE:

Booyens, B.: "Studentelewe - die Jongste Tydperk" in Stellenbosch 1866-1966 Honderd Jaar Hoër Onderwys, met H.B. Thom as sameroeper van die redaksiekomitee.
Kaapstad: Nasionale Boekhandel Beperk, 1966, p. 359-405.

Hugo, A.M.: "Studentelewe, 1866-1939" in Stellenbosch 1866-1966 Honderd Jaar Hoër Onderwys, met H.B. Thom as sameroeper van die redaksiekomitee.
Kaapstad: Nasionale Boekhandel Beperk, 1966, p. 263-358.

Swart, M.J. e.a.: Afrikaanse Kultuuralmanak.
Aucklandpark, Johannesburg: F.A.K., 1980.

2. VERHANDELINGS:

Grobbelaar, E.P.: Die lewe en werke van Hans Endler en sy invloed op die musieklewe van Stellenbosch. Ongepubliseerde M.Mus.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1967.

Grobbelaar, E.P.: Die kulturele betekenis van Ds. M.L. de Villiers tydens die jare van emansipasie van die Afrikaanse volk. Ongepubliseerde D.Phil.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1973.

Ottermann, R.E.: Friedrich Wilhelm Jannasch en sy invloed op die kerkmusiek van die NG kerk. Ongepubliseerde D.Phil.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1971.

- Van Blerk, B.E.: Maria Fismer as musiekopvoedkundige.
Ongepubliseerde M.Mus.-verhandeling,
Universiteit van Stellenbosch, 1977.
- Van Wyk, O.C.: Die geskiedenis van die Paul Roos-Gimnasium en sy voorgangers (1866-1978). Ongepubliseerde M.Ed.-verhandeling, Universiteit van Stellenbosch, 1981.

3. LIEDEREBUNDELS:

- Anon.: Volksliedere byeenversamel op las van die Federale Bestuur van die Studentebond Werda en die Afrikaanse Studentebond.
Stellenbosch: Pro Ecclesia, 1922.
- Gutsche, H., W.J. du Die F.A.K. Volksangbundel.
P. Erlank, S.H. Eyssen: Pretoria: J.H. De Bussy, 1937.
- Van Niekerk, Joan: Die groot Afrikaanse-Hollandse Liederbundel.
Pretoria: J.H. De Bussy, 1927.

4. TYDSKRIFARTIKELS:

- Anon.: "Die F.A.K. oorhandig oorkondes aan prof. dr. Con de Villiers en mej. Joan van Niekerk". Handhaaf, amptelike maandblad van die F.A.K., Mei 1972, p. 20-21.
- Anon.: "Ons hou weer Sangfees". Die Stellenbosche Student, September 1948, p. 8-9, 41.
- De Villiers, Con: "Die Sangfees van 1947 - en daarna". Die Stellenboschse Student, November 1947, p. 40-41.
- Lombard, P.: "Die Stellenbosse Universiteitskoor". Handhaaf, amptelike maandblad van die Stellenboschse Universiteit, Mei 1964, p. 18, 19.

Ottermann, R.E.: "F.W. Jannasch se rol in die ontwikkeling van die Kerkmusiek van die Afrikaner". Handhaaf, amptelike maandblad van die F.A.K., Desember 1972, p. 14-16.

5. KOERANTARTIKELS:

Grobbelaar, E.: "Hy het musiek in S.A. verryk". Die Burger, 1 Januarie 1971.

Grobbelaar, E.: "Hans Endler en die 'Conserve'". Die Burger, 8 Januarie 1971.

Krige, O.: "Herr Hans Endler". 'n Reeks van vier weeklikse artikels in Eikestadnuus, 23 en 30 Julie, 6 en 13 Augustus 1982.

Opperman, C.: "Sangfees is in die Lug". Byvoegsel tot Die Burger, 27 Augustus 1955.

Steyn, J.C. de W.: "Die Groot Sangfees op Stellenbosch". Byvoegsel tot Die Burger, 23 Augustus 1947.

Van Reenen, R.: "Musiek in Matieland". Byvoegsel tot Die Burger, 20 September 1957.

6. KOERANTBERIGTE:

Die Burger, Kaapstad.

Die Matie, Stellenbosch.

Eikestadnuus, Stellenbosch.

The Argus, Kaapstad.

The Cape Times, Kaapstad.

Werda, Stellenbosch.

7. PROGRAMME:

Die Skepping (29 Oktober 1941).

Gewyde Sangfees (Stellenbosch, 29 Oktober 1944).

Gewyde Sangfees (Kaapstad, 16 Maart 1945).

Kultuurfees (Kaapstad, 6 Augustus 1945; Stellenbosch, 18 Augustus 1945).

Kunsfees 1958.

Kunsfees 1961 (asook 'n inligtingspamflet hieroor).

Kunsfees 1964.

Kunsfees 1969.

Messias (18 Junie 1943).

Pa se dogter (Junie 1935).

Pryswennerskonserte van die Kunswedstryd Stellenbosch, 1940-1945.

Sangfees 1946-1980.

Skolesangfees (28 April 1944).

Universiteitskoor (jaarlikse toerprogramme) 1956-1980.

Universiteitskoor Reünie-uitvoering 14 Desember 1976.

Volksangfees (10 April 1942).

8. NOTULEBOEKE VAN SANGFEESKOMITEES:

Notules van 1948-1954.

Notules van 1974 en 1975, asook 1978-1983.

9. VERSLAE VAN SANGFEESKOMITEES:

1955: Finansiële verslag.

1956: Finansiële verslag.

1958: Kunsfeesverslag deur R.H. Behrens.

1959: J. de V. Lochner (sekretaris).

1961: J.T. Delport (voorsitter).

1962: Deon Jooste (voorsitter).

1963: G.J. Oberholzer en W.F. Smith.

1964: C. Heys (voorsitter).

1967: J.F. van Wyk (voorsitter).

1968: J.T. de Jongh van Arkel (voorsitter).

1969: Geoff McMinn (voorsitter).

1970: J.M. Wolmarans (voorsitter).

1973: Lizel Visser (voorsitster).

1974: Pieter Hurter (voorsitter).

1975: Petro van der Westhuizen (voorsitster).

1976: Malize Rabie (voorsitster).

1977: Jan de Wet (voorsitter).

1978: Christa Benadé (voorsitster).

1979: Frikkie Landman (voorsitter).